

**Тебе навіки будемо
возвеличувати...**

**Роздуми над закликами
Лоретанської літанії**

Za zezwoleniem władzy duchownej

**KURIA BISKUPIA
DIECEZJI KIJOWSKO-ŻYTOMIERSKIEJ**

2020

OPRACOWAŁ

dk. Jacek Jan Pawłowicz

TŁUMACZENIE NA JĘZYK UKRAIŃSKI

Католицький Медіа-Центр

TYTUŁ POLSKI

CIEBIE NA WIEKI WYŚLAWIAĆ BĘDZIEMY...

Zamyślenia nad wezwaniami Litanii Loretańskiej

Благальна молитва – Лоретанська літанія

(1 травня)

Цього року під час традиційних травневих молебнів будемо розмірковувати над окремими закликами Лоретанської літанії. Багато з цих закликів взаємопов'язані, тому розглядатимемо їх разом. Інші, що вимагають особливої уваги та пояснень, розглянемо окремо.

На початку варто пояснити, що таке літанія як одна з найвідоміших форм молитви, а також як виникла саме Лоретанська літанія, яку особливим чином молимося цього місяця.

Слово «літанія» походить від гр. *litaneia* (благання) і означає дослівно благальну молитву, прохання про заступництво. Літанію серед інших молитов вирізняє її конструкція, котра складається з закликів. Якщо йдеться про Лоретанську літанію, то в ній вони спочатку скеровані до Пресвятої Трійці, а потім – до Богородиці.

Директоріум про народну набожність та літургію стверджує: «Серед рекомендованих Церквою форм молитви до Пресвятої Діви є літанії. Складаються вони з досить довгої серії закликів до Марії, які йдуть один за одним в однаковому ритмі і створюють ніби молитовний струмінь прославлення і благань. Заклики, переважно короткі, мають дві частини: першу – прославлення (Діво ласкава) і другу – прохання (молись за нас).

Лоретанська літанія отримала свою назву від найменування італійського містечка Лорето, розташованого за кілька кілометрів від Адріатичного узбережжя. Місто славиться марійним санктуарієм, початки якого сягають XIII ст. Серцем санктуарію, як свідчить легенда, є

назаретанський дім, де мешкала Матір Божа і де сталося Благовіщення. Кожна легенда містить зерно правди, так і в цьому випадку. У ватиканських архівах знайдено документи, котрі свідчать про те, що італійська родина на прізвище Анджелі (що італійською означає «ангели») переправила назаретанський дім морем. Однак дім не одразу потрапив з Назарету до Лорето, з цим пов'язана досить довга історія, про яку зараз не доцільно згадувати.

У ХІХ ст. була проведена ціла низка наукових досліджень, що повною мірою підтвердили автентичність цієї особливої реліквії. Святий дім Матері Божої був розміщений у прекрасній базиліці, а всередині, над вівтарем, поставлена фігура Матері Божої Лоретанської у вигляді Марії з Дитятком на лівій руці.

Лорето відвідували відомі святі, зокрема Катерина з Сієни, Франциск із Паулі, Ігнатій Лойола, Франциск Ксаверій, Франциск Борджіа, Алоїзій Гонзага, Карло Борромео, Бенедикт Лабре і Тереза Мартен. Це місце особливих зцілень та навернень. Папа Леон Х у своїй буллі возвеличував славу цього санктуарію і проголошував про великі і численні чудеса, які за заступництвом Богородиці Бог звершує у цьому костелі.

Саме у цьому санктуарії Лоретанська літанія була особливо поширеною, її молились паломники. Також там вона набула остаточної форми і поширилась на всю Церкву. Вперше вийшла друком у 1572 р. у Флоренції і містила 43 заклики. Перша згадка про Лоретанську літанію в офіційних церковних документах датується 1581 р., коли Святіший Отець – Сикст V – у буллі *Redituri* заохочував її молитись та вділив спеціальні відпусти. У 1932 р. Пій VII та Пій XI приписали до неї чергові відпусти. Натомість папа Бенедикт

XIV затвердив її законодавчо та дозволив використовувати у публічному культі Церкви.

Літанія до Матері Божої Лоретанської остаточної форми набула 2014 р. Але це не означає, що з часом Церква не допише нового заклику – хоча, дивлячись на частоту додавання, це не станеться швидко. Окремі народи з дозволу Апостольського Престолу можуть додавати свої заклики до неї. Так сталося, наприклад, у 2014 р., коли з'явився заклик «Мати Милосердя». Так сталося, наприклад, у 2014 р., коли на прохання єпископату Польщі, коли до польської версії літанії додано заклик: Мати Милосердя.

Літанія починається закликами *Kyrie Eleison, Chryste Eleison* та закликами до Пресвятої Трійці, тобто самого Бога. Цей вступ відповідно налаштовує нашу молитву. Нагадує, що врешті-решт ми завжди молимося до Бога і просимо про Його милосердя. Ісус заснував Церкву, яка становить його Містичне Тіло. Господь запросив людей до співучасті у Своїй справі. Марія та святі беруть участь у місії єднання Бога зі світом. Молитва до Марії та святих має інший характер, ніж молитва до самого Бога. Це прохання про молитву, заступництво, тому повторюємо «молись за нас». Титули, що величають Марію, стосуються також Бога, Який «вчинив Їй великі речі». Святість має двох авторів: Бога і людину.

Лоретанська літанія відома також як літанія до Матері Божої – це дуже популярна форма молитви. Її вирізняє велика глибина, що виявляється у кожному заклику, завдяки чому цю молитву можна «споглядати», і ми так робитимемо протягом усього травня.

Возвеличуючи Марію і просячи про Її заступництво, прославляємо Бога Отця, Який дав Її за Матір не лише для Спасителя, а й для кожного з нас. Оскільки нашим життям має бути наслідування Ісуса Христа, а Марія була його

матір'ю, то хіба ми не повинні приймати Її як матір? А як більше про Неї дізнатись? Лоретанська літанія – це прекрасне джерело як інформації, так і молитви. Кожен «комплімент» на адресу Пресвятої Діви Марії це, по суті, – прославлення Бога.

Modlitwa błagania – Litanía Loretańska

(1 maja)

Przedmiotem naszych tegorocznych rozważań podczas tradycyjnych nabożeństw „majowych” będą poszczególne wezwania Litanii Loretańskiej. Wiele z tych wezwań nawzajem się pokrywają i dlatego zostaną omówione łącznie. Inne, które wymagają szczególnej uwagi i wyjaśnienia rozważymy osobno.

Na wstępie jednak musimy wyjaśnić czym jest sama litanía, jako jedna z najbardziej znanych, form modlitwy oraz jak powstała sama Litanía Loretańska, którą będziemy się modlić w sposób szczególny w tym miesiącu.

Łacińskie słowo pochodzi od gr. słowa *litaneia*, „błaganie” i oznacza dosłownie modlitwę błagalną, prośbę o wstawiennictwo. Tym, co wyróżnia litaníę od innych form modlitwy jest jej konstrukcja, mianowicie złożona jest ona z wezwań. Jeśli chodzi o Litaníę Loretańską, to najpierw kierowane są one do Trójcy Świętej, a następnie do Matki Bożej.

Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii, stwierdza: „Wśród form modlitwy do Najświętszej Dziewicy zalecanych przez Kościół znajdują się litanie. Polegają one na dość długiej

serii wezwań do Maryi, następujących po sobie w jednakowym rytmie i stwarzających jakby modlitewny strumień uwielbień i błagań. Wezwania bowiem, przeważnie bardzo krótkie, składają się z dwu części: pierwsza jest wychwalaniem (Panno łaskawa), druga – błaganiem („Módl się za nami”)

Litania Loretańska otrzymała swoją nazwę od miasteczka Loreto, znajdującego się w środkowych Włoszech, oddalonego kilkanaście kilometrów od wybrzeża Adriatyku. Miasto znane jest z powodu Sanktuarium Maryjnego, którego początki sięgają XIII wieku. Centrum sanktuarium stanowi przeniesiony, jak głosi legenda, przez aniołów do Loreto Domek Nazaretański, w którym żyła Matka Boża i w którym miało miejsce Zwiastowanie. W każdej legendzie można odnaleźć ziarno prawdy i tak jest i w tym przypadku. W archiwach watykańskich znaleziono dokumenty świadczące o tym, że budynek z Nazaretu został przetransportowany drogą morską przez włoską rodzinę noszącą nazwisko Angeli, co po włosku znaczy aniołowie. W XIX w. prowadzono szczegółowe badania naukowe, które w pełni potwierdziły autentyczność tej szczególnej relikwii. Święty Domek Matki Bożej, został umieszczony w przepięknej bazylice, a wewnątrz Świętego Domku, nad ołtarzem, została umieszczona figura Matki Bożej Loretańskiej, przedstawiająca Maryję z Dzieciątkiem na lewej ręce.

Do Loreto przybywali sławni święci, m.in. Katarzyna ze Sieny, Franciszek z Pauli, Ignacy Loyola, Franciszek Ksawery, Franciszek Borgiasz, Ludwik Gonzaga, Karol Boromeusz, Benedykt Labre i Teresa Martin. Jest to miejsce szczególnych uzdrowień i nawróceń. Papież Leon X w swojej bulli wysławiał chwałę tego sanktuarium i proklamował wielkie, niezliczone i nieustające cuda, które za wstawiennictwem Maryi Bóg czyni w tym kościele.

Właśnie w tym Sanktuarium Litania Loretańska była szczególnie propagowana i odmawiana przez pielgrzymów. Tam też przybrała ona ostateczną formę i została rozpowszechniona na cały Kościół. Po raz pierwszy ukazała się drukiem w 1572 r. we Florencji i zawierała 43 wezwania. Pierwsza wzmianka o Litanii do Matki Bożej Loretańskiej w oficjalnych dokumentach Kościoła pojawiła się w 1581r., gdy Ojciec Święty – Sykstus V – w bulli *Redituri* zachęcał do jej odmawiania i udzielił specjalnych odpustów. Kolejne odpusty przypisali do niej Pius VII oraz Pius XI w 1932 r. Natomiast papież Benedykt XIV urzędowo ją zatwierdził i zezwolił stosować w publicznym kulcie Kościoła.

Litania do Matki Bożej Loretańskiej ostatni aktualny kształt przybrała w 2014 roku, choć nie znaczy to, że za jakiś czas nie zostanie oficjalnie dodane kolejne wezwanie – choć patrząc na częstotliwość dodawania nowych zawołań, raczej nie nastąpi to szybko. Do obowiązującej dla całego Kościoła Litanii, poszczególne narody, za zezwoleniem Stolicy Apostolskiej, mogą dodawać swoje wezwania. Tak stało się np. w 2014 r., gdy na prośbę polskich biskupów do polskiej wersji Litanii dodano wezwanie: „Matko Miłosierdzia”.

Litania zaczyna się od wezwań „*Kyrie Eleison, Chryste Eleison*” oraz inwokacji do Osób Trójcy czyli samego Boga. Ten wstęp ustawia właściwie naszą modlitwę. Przypomina nam, że ostatecznie modlimy się zawsze do Boga i Jego prosimy o zmiłowanie. Jezus założył Kościół, który stanowi Jego Mistyczne Ciało. Pan zaprosił więc ludzi do współdziałania w Jego dziele. Maryja i święci mają swój udział w misji jednania Boga ze światem. Modlitwa do Maryi i świętych ma inny charakter niż ta do samego Boga. Jest to w gruncie rzeczy prośba o modlitwę, o wstawiennictwo, dlatego powtarzamy zwrot: „módl się za nami”. Tytuły sła-

wiące Maryję odnoszą się również do Boga który „uczynił jej wielki rzeczy”. Świętość ma bowiem dwóch autorów: Boga i człowieka.

Litania Loretańska, znana również jako Litania do Matki Bożej, jest bardzo popularną formą modlitwy. Tym co ją wyróżnia, jest wielka głębia ukazana w każdym wezwaniu, dzięki czemu można tę modlitwę wręcz kontemplować i tak chcemy czynić i my przez cały miesiąc maj.

Inną piękną rzeczą jest to, że wychwalając Maryję i prosząc Ją o wstawiennictwo, wychwalamy Boga Ojca, który dał Ją za Matkę nie tylko dla Zbawiciela, ale też dla każdego z nas. Skoro naszym życiem ma być naśladowanie Jezusa Chrystusa, a On miał Maryję za matkę, to czyż również i my nie powinniśmy? A jak dowiedzieć czegoś więcej o Niej? Litania Loretańska jest pięknym źródłem zarówno informacji, jak i modlitwy. Każdy „komplement” pod adresem Najświętszej Maryi Panny jest więc w istocie chwałą Bożą.

Свята Маріє, Богородице Діво, Діво над дівами...

(2 травня)

Ці три заклики походять зі старовинної літанії до Всіх Святих. Це представлення Марії та пригадування двох головних марійних догматів. Марія стала Богородицею (догмат про Божественне материнство Пресвятої Діви Марії), а Її дівоцтво означає найчистіше віддання Богу в любові (догмат про Марію Приснодіву, або ж про Дівоцтво Марії).

Перший заклик, Свята Маріє, це водночас ніби заголовок, бо ціла літанія звернена до Марії та має на меті віддати Їй шану.

Святий євангеліст Лука особливим чином вирізняє Її ім'я: «А діва мала на ім'я Марія». (Лк 1, 27). В тексті євангеліст хотів звернути увагу на особливе значення цього імені. Також Отці Церкви багато уваги приділяли імені Марія.

Яке значення має ім'я Марія?

Воно походить від єврейського «мрим» і вимовляється як Міриам (гр. *Маріам*). Одна з версій припускає, що воно походить від дієслова «мрим» – освітлювати, тобто світла, осяйна, опромінююча.

Св. Єронім, учитель Церкви та перекладач Святого Письма латиною, трактував Її ім'я як *stella maris* (морська зірка): як маяк уночі світить кораблям, так Марія веде людей до порту спасіння. Ще одна, не менш цікава, версія перекладає Її ім'я від єврейського дієслова «бунтуватися».

Тобто роль імені Матері Божої – Та, Яка збунтувалась проти демонів і цілого царства зла, ставши Переможцем сатани.

Святі надихались іменем Марія, знаходили в ньому силу та втіху. Св. Франциск з Асізі повторював: «Коли вимовляю “Радуйся, Маріє”, небо посміхається, ангели радіють, земля радіє та тремтять злі духи». Св. Бернард, великий шанувальник Матері Божої, пише: «О загадкова, о найсвятіша, достойна любові Діво, Твоє ім'я настільки солодке, що неможливо його вимовляти і не палати любов'ю до тебе і Господа, який тобі його надав».

Дивовижна сила імені Марії не раз являлась світові. Досить згадати хоча б 1683 р. З бойовим закликком «Марія!» вирушив польський король Ян III Собеський проти мусульманської навали, що стояла під брамою Відня і загрожувала всій Європі. Не зважаючи на значну перевагу ворога, армія короля перемогла. Християнська Європа була врятована!

Нехай наші уста завжди з великою пошаною і любов'ю вимовляють це ім'я. Особливо у момент спокуси, у важкі хвилини, в час боротьби.

Другий заклик, Богородице Діво, має давню традицію, бо безпосередньо пов'язаний із титулом, який затвердив і прийняв Ефеський собор 431 р. Грецькою він звучить *Theotokos*, тобто Матір Бога. Висловлює він непохитну віру Церкви у те, що молода дівчина з провінційного Назарета була особливим чином обрана Богом для участі у справі відкуплення. Стала Матір'ю самого Спасителя, самого Бога. Але варто пам'ятати, що Марія не була безвільним, сліпим і слухняним знаряддям у Божих руках. Справу відкуплення, яку Він розпочав, Вона доповнила через своє сказане у цілковитій свободі «нехай мені станеться за Твоїм словом». Без цього *fiat* Марії «не можна було, як пише св. Йоан

Золотоустий, ані віддалити смерті, ані повернути життя». Марія через своє Божественне материнство Стала Матір'ю самого Спасителя, самого Бога. Вона через своє божественне материнство стала також нашою Матір'ю, Матір'ю всієї Церкви і всіх вірян, бо Христос, стаючи Людиною, став не лише нашим Спасителем, а й нашим братом. Пригадаймо собі сцену, коли Ісус, вмираючи на хресті, довіряє свою Матір і свого учня Йоана їхній взаємній опіці. Йоан, що стоїть під хрестом, символізує цілу Церкву.

Є ще інший, надзвичайно суттєвий для нас, вимір Божественного материнства Марії. Воно відкриває особливу єдність із Богом не лише Матері Христа, а й кожної людини, кожного з нас. Ініціатива тут завжди належить Богові, але ми маємо дозволити Йому увійти в наше життя, промовляючи щодня «нехай мені станеться за Твоїм словом». Коли стаємо відкритими до Божої діяльності, то теж ніби «народжуємо» Христа через нашу віру – для самих себе і для тих, серед кого живемо. Марія вчить нас цілковитої довіри Богу у всіх обставинах нашого життя, але це не означає пасивного очікування на покору Бога, це має бути свідомою і цілковито вільною співпрацею з Його волею.

Третій заклик називає Марію Дівою над дівами.

У порівнянні з догматами, проголошеними у XIX та XX ст. про Непорочне Зачаття (1854, Пій IX, *Ineffabilis Deus*), а також про Її Внебовзяття (1950, Пій XII, *Munificentissimus Deus*), наука про Діву Марію сягає II ст. н.е.

Вчення про Дівочтво Марії можна передати так: Марія була дівою не лише до, але і після зачаття Ісуса, і під час зачаття, і після Його народження, і залишилась нею до кінця свого життя. Це також означає, що вона не мала статевого співжиття з Йосифом і, залишаючись дівою протягом усього життя, більше не народжувала.

Дівочтво Марії перевищує всі інші випадки дівочтва, лише Вона була водночас Непорочною. Тому Її дівочтво сяяло повнотою чистоти, його не заплямував навіть найменший гріх. Марія не лише прийшла на світ як непорочна, а й протягом всього свого життя, в тому числі, як уже підкреслювалось, і подружнього, не порушила хоча б найменшою мірою своєї дівочої досконалості, чистоти, скромності... Тому Малі Години на честь Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії називають Її «цноти берегиня».

Скромність невіддільно супроводжується чистотою. Сама відмова від статевого співжиття не гарантує чистоти, якщо в поведінці та одязі бракує скромності... Так і з подружжям: деякі пари вважають, якщо мають статеве співжиття, то скромність в одязі та поведінці необов'язкова. У цьому випадку неповага до скромності і чистоти є порушенням Божого закону, гріхом.

Діва над дівами є для всіх зразком чистоти – і не лише для того, щоб ми могли вберегтися від гріха, а й для того, щоб вели життя, повністю віддане Богові. Коли ми бачимо приклад Марії, для нас якоюсь перешкодою стає той факт, що ми не досягнемо її досконалості (й у чистоті також). Приклад, де Вона перевершує людину, спонукає нас до того, що для нас є можливим.

Вдивляючись у Діву над дівами, вчимося у Неї пошани і любові до чистоти та скромності.

Święta Maryjo, Boża Rodzicielko, Panno nad pannami...

(2 maja)

Te trzy wezwania wywodzą się ze starożytnej Litanii do Wszystkich Świętych. Jest to jakby przedstawienie Maryi i przypomnienie dwóch podstawowych dogmatów maryjnych. Maryja stała się Bożą Rodzicielką (dogmat o Bożym Macierzyństwie NMP), a Jej dziewiczość oznacza najczystsze oddanie się w miłości Bogu (dogmat o Maryi zawsze Dziewicy).

Pierwsze nasze wezwanie „**Święta Maryjo**” jest równocześnie jakby nagłówkiem całości, gdyż cała litania ma za przedmiot Maryję i oddanie Jej chwały.

Ewangelista św. Łukasz w sposób szczególny wyróżnia Jej imię: „A Dziewicy było na imię Maryja” (Łk 1, 27). Z tekstu wyczuwa się, jakby ewangelista chciał zwrócić uwagę na szczególne znaczenie tego imienia. Także Ojcowie św. zajmowali się bardzo gorliwie imieniem Maryja.

Jakie jest znaczenie imienia Maryja?

Imię pochodzi z języka hebrajskiego - *Mrym* - i wymawiane jest jako *Miryam* (grec. *Mariam*). Jedna z etymologii sugeruje pochodzenie od czasownika „oświecać” i tłumaczy *Mrym* jako świetlista, olśniewająca, opromieniająca.

Św. Hieronim, doktor Kościoła i tłumacz Pisma św. na język łaciński, odczytał Jej imię jako *stella maris* (gwiazda morska). Tak jak światło latarni prowadzi nocą żeglarzy, tak Maryja prowadzi ludzi do portu zbawienia. Ciekawa jest propozycja tłumacząca Jej imię hebrajskim czasownikiem „buntować się”. Matka Boża miałaby zatem już w imię wpisaną rolę: tej, która zbuntowała się

przeciwko demonom i całemu królestwu zła, przynosząc w sobie Zwycięzcę szatana.

Święci czerpali z imienia Maryi siłę i pociechę. Św. Franciszek z Asyżu mawiał: „Gdy wymawiam *Zdrowaś Maryjo*, wtedy uśmiecha się niebo, radują się aniołowie, ziemia się weseli i drżą szatani”. Św. Bernard, wielki czciciel Matki Bożej, pisze: „O niepojęta, o najświętsza, godna umiłowania Dziewico, Imię Twoje tyle zawiera słodczy, że niepodobna, gdy się je wymawia, nie zapłonąć miłością ku tobie i Bogu, który ci je nadał.”

Cudowna siła imienia Maryi ukazała się naocznie wielokrotnie w dziejach świata. Warto tu przytoczyć chociażby rok 1683. Z hasłem bojowym „Maryja!” wyruszył wówczas król polski Jan III Sobieski przeciw nawale muzułmańskiej, która już stał u bram Wiednia i zagrażała całej Europie. Pomimo olbrzymiej przewagi wroga, armia chrześcijańska zwyciężyła. Chrześcijańska Europa była ocalona!

Niech nasze wargi zawsze z najwyższą czcią i miłością wymawiają to imię. Zwłaszcza w pokusach, w chwilach ciężkich, w chwilach walki.

Drugie z trzech rozważanych wezwań „**Święta Boża Rodzicielka**” - ma swoją starą tradycję, gdyż bezpośrednio nawiązuje do tytułu, który ustalili i przyjęli Sobór Efeski w 431 roku. W języku greckim brzmi on „*Theotokos*” czyli Matka Boża. Wyraża on niezachwianą wiarę Kościoła w to, że młoda dziewczyna z prowincjonalnego Nazaretu, została w zupełnie wyjątkowy sposób wybrana przez Boga, aby uczestniczyć w dziele odkupienia. Stała się matką samego Zbawiciela, samego Boga. Ale powinniśmy pamiętać, że Maryja nie była bezwolnym i ślepo posłusznym narzędziem w rękach Boga, ale dzieło zabawienia, które On rozpoczął, Ona dopełniła poprzez swoje wypowiedziane w zupełnej wolności „niech mi się stanie według Twego słowa”. Bez owego „fiat” Maryi „nie można by było – jak pisze św. Jan

Chryzostom – ani śmierci oddalić, ani życia przywrócić”. Maryja poprzez swoje Boskie macierzyństwo stała się także naszą Matką, Matką całego Kościoła i wszystkich wierzących, ponieważ Chrystus stając się Człowiekiem, stał się nie tylko naszym Zbawicielem, ale także naszym bratem. Przypomnijmy sobie scenę, kiedy umierający na krzyżu Jezus powierza swoją Matkę i swojego ucznia Jana ich wzajemnej opiece. A trwający pod krzyżem Jan symbolizuje cały Kościół.

Jest jeszcze inny, niezwykle istotny dla nas, wymiar Boskiego macierzyństwa Maryi. Otóż owo macierzyństwo odślania szczególną jedność z Bogiem nie tylko Matki Chrystusa, ale każdego człowieka, każdego z nas. Inicjatywa zawsze należy tu do Boga, ale my musimy pozwolić Mu wejść w nasze życie wypowiadając nasze codzienne „niech mi się stanie według Twego słowa”. I kiedy stajemy się otwarci na Boże działanie to wtedy także my niejako „rodzimy” Chrystusa poprzez naszą wiarę – zarówno dla nas samych, jak i dla tych pośród których żyjemy. Maryja uczy nas ponadto zupełnego zaufania Bogu w każdych okolicznościach naszego życia, ale nie powinno ono polegać na biernym oczekiwaniu na Jego interwencję, ale powinno być świadomym i zupełnie wolnym współdziałaniem z Jego wolą wobec nas.

Trzecie z omawianych wezwań nazywa Maryję „**Świątą Panną nad Pannami**”.

W porównaniu z dogmatami ogłoszonymi w XIX oraz XX wieku: o Niepokalanym Poczęciu (1854, Pius IX, *Ineffabilis Deus*) oraz o Jej Wniebowzięciu (1950, Pius XII, *Munificentissimus Deus*), nauka o Maryi zawsze Dziewicy sięga najdalej, bo aż II wieku po Chrystusie.

Naukę o Maryi zawsze Dziewicy można streścić w następujący sposób: Maryja była dziewicą (panną) nie tylko przed i po poczęciu Jezusa, lecz także w trakcie i po jego narodzinach i pozostała nią do końca swojego życia. Oznacza to także, iż nie weszła

w normalny związek małżeński z Józefem i pozostając dziewicą przez resztę życia nie urodziła żadnego innego dziecka.

Panieństwo Maryi ma tę przewyższającą wszelkie inne przypadki dziewictwa cechę, że tylko Ona jedna była zarazem Niepokalaną. Dlatego Jej panieństwo jaśniało pełnym blaskiem czystości, a więc nie zaciemniało go nawet najmniejsze wykroczenie przeciw czystości. Maryja nie tylko przyszła na świat jako Niepokalana, ale przez całe swoje życie, także – jak już podkreśliliśmy – małżeńskie, nie naruszyła choćby w najmniejszym stopniu swej panińskiej doskonałości, czystości, skromności... Dlatego Goździnki o NMP nazywają Ją także: „pałacem wstydu panińskiego”.

Skromność jest nieodłączną towarzyszką czystości. Samo niepodjęcie współżycia cielesnego nie gwarantuje jeszcze czystości, jeśli brak jest skromności w zachowaniu i ubiorze... Podobnie rzecz się ma z małżeństwem - niektóre mężatki wyobrażają sobie, że skoro podjęły współżycie małżeńskie, to skromność w ubiorze i zachowaniu już je nie obowiązuje. Tymczasem także w tym przypadku nieposzanowanie skromności, czystości jest przekroczeniem Bożego prawa, grzechem.

Panna nad pannami jest dla wszystkich wzorem czystości - nie tylko co do tego, jak ustrzec się grzechu, ale też jak prowadzić życie w pełni oddane Bogu. I nie jest w tym wzorowaniu się na Maryi jakąś przeszkodą fakt, że nie osiągniemy Jej doskonałości (także w dziedzinie czystości) - tylko przerastający człowieka przykład może pociągnąć ku temu, co dla nas możliwe.

Wpatrując się zatem w Pannę nad pannami, uczmy się od Niej poszanowania i umiłowania czystości i skromności.

Мати Церкви...

(4 травня)

Що означає Марія – Мати Церкви? Не йдеться про фізичний чи психічний сенс, бо Вона Мати Ісуса – Бога-Людини. Не йде мова також про сенс символічний або інституціональний – так, як, наприклад, якась жінка є матір'ю чи засновницею якогось чернечого згромадження чи іншої благодійної організації. Діва Марія є Матір'ю Церкви у духовному сенсі, але що це значить?

Відшукати відповідь на це запитання нам допоможе літургія Церкви, а саме – свято Пресвятої Діви Марії Матері Церкви, яке відзначається на другий день Урочистості Зіслання Святого Духа. Церква народжується в день Зіслання Святого Духа. До цього моменту також існує, починаючи від об'явлень Ісуса Воскреслого, але це існування схоже на життя дитини в лоні матері. Несамостійна спільнота, злякана євреями, «не дихає», живиться чийось диханням, чекає на власний подих Духа...

Автор Діянь апостолів в уривку, що читається на свято Матері Церкви, описує нам, що відбувалось з апостолами після Внебовзяття Господа Ісуса, коли очікували виконання обітниць: «Всі вони пильно й однодушно перебували на молитві разом із жінками і Марією, матір'ю Ісуса, та з його братами» (Ді 1,14). Невипадково св. Лука згадує тут Марію на ім'я. Її роль у цьому зібранні була особлива, і не лише через те, що Вона була Матір'ю Ісуса, не лише з поваги чи з почуття обов'язку перед Матір'ю Господа апостоли взяли Її до себе, у своїй невпевненості, звичайному людському страху і очікуванні на виконання Обітниць, бо навіть не знали, яким чином ця Обітниця буде виконана. Знали лише, що Марія є

першою і єдиною, на яку Святий Дух зійшов у момент Благовіщення. (пор. Лк 1,34)

Мали між собою Свідка дії Його сили. Вона бачила докази виконання Обітниці. Можливо, у тих важких днях молитви й очікування Марія підтримувала їх у вірі, розповідаючи про таємниці життя Свого і Сина – від радісних, через скорботні до славних, учасниками яких вони самі ставали разом із Нею.

Переживали з Нею перші реколекції, що відкривали та готували їхні серця на дари Святого Духа. Це Вона приготувала ґрунт для їхніх сердець. Ніколи не зможемо уявити собі, яку силу мали ті духовні конференції, які давала їм Марія, прості, далекі від високої теології. Її слова промовляли до серця і розуму через конкретні життєві моменти, заспокоювали серця. Вони були духовною поживою для розгублених учнів. Як мати годує своє дитя у своєму лоні власною кров'ю, так Марія годувала їх власним життям. Тоді Вона стала духовною Матір'ю Церкви, що народжувалась. Годувала її, аби з приходом Святого Духа у ній народився Ісус Христос, аби вповні об'явився на обличчях апостолів, у їхніх словах та вчинках для здивування і навернення глядачів та слухачів.

Після опису Зіслання Святого Духа Діяння апостолів уже не згадують про Марію. Традиція нам підказує, що Вона разом зі св. Йоаном вирушила до Ефеса і там завершила своє земне життя. Це також важливий знак. Добра мати не втручається у життя дорослої дитини. Це не значить, що далі не опікується ним і не молиться за нього. Від того моменту Святий Дух керує Церквою, яка завдяки своїй Матері, що веде її до Духа і завдяки Святому Духу, що діє в ній, сама стає Матір'ю, народжуючи своїх дітей у джерелі святого Хрещення.

Роль Марії як Матері Церкви не завершується в часи апостолів. Вона триває донині. Церква виражає цю правду в іншому марійному спомині, Пресвятої Діви Марії Помічниці Вірних. Дивовижним чином воно доповнює й актуалізує цей титул Матері Церкви.

Церква відкриває Марію як Матір, роздумуючи над таємницями Її життя, занурюючись у Її історію, що сповнена силою Святого Духа. В Ній – Нареченій Святого Духа – знаходить не лише свій зразок, це було би замало, а віднаходить свій сенс і місію.

Вона Мати також через Її опіку, що виражається не лише у вислуханих молитвах, доказами яких є тисячі, а може і десятки тисяч свідчень, що зібрані у марійних санктуаріях усього світу, а й у численних, характерних для кожної епохи об'явленнях. Багато з них, як хоча б ті з Лурда, Фатіми чи монастир Ла-Салетт, Церква однозначно розпізнала як голос своєї Матері і зробила їх сенсом свого життя.

На завершення варто пригадати, що саме свято Матері Церкви відносно молоде, хоч глибокого сягає віри та традиції Церкви. Під час Другого Ватиканського собору польські єпископи склали Папі Павлу VI Меморіал із проханням проголосити Марію Матір'ю Церкви. Під час III сесії Собору, 16 вересня 1964 р. примас Польщі, кардинал Стефан Вишинський виголосив промову, в якій обґрунтовував необхідність надати Марії цей титул. На завершення III сесії собору, 21 листопада 1964 р. Папа Павло VI проголосив Марію Матір'ю Церкви і довірив Їй людство. За чотири роки, на завершення Року віри (червень 1968 р.) Святіший Отець підтвердив своє рішення щодо Матері Церкви у Визнанні віри, у т. зв. Credo Папи Павла VI.

Matka Kościoła...

(4 maja)

Co to znaczy że Maryja jest Matką Kościoła i w jakim sensie nią jest? Otóż nie jest nią w sensie fizycznym czy psychicznym, tak jak jest Matką Jezusa – Boga-Człowieka. Nie jest nią też w sensie symbolicznym albo instytucjonalnym, tak jak np. jakaś kobieta jest matką założycielką jakiegoś zgromadzenia zakonnego czy innej instytucji np. charytatywnej. Matka Boża jest Matką Kościoła w sensie duchowym, lecz co to znaczy?

W szukaniu odpowiedzi na to pytanie przychodzi nam liturgia Kościoła, a konkretnie Święto NMP Matki Kościoła, które obchodzimy jako drugi dzień Uroczystości Zesłania Ducha Świętego. Kościół rodzi się w dniu zesłania Ducha Świętego. Do tego momentu wprawdzie istnieje, poczynawszy od objawień Jezusa Zmartwychwstałego, ale jest to istnienie podobne do życia dziecka jeszcze w łonie matki. Jest niesamodzielny, ukryty z obawy przed Żydami, „nie oddycha”, jest żywiony czyimś oddechem, czeka na własne tchnienie Ducha...

Autor Dziejów Apostolskich we fragmencie czytany w święto Matki Kościoła opisuje nam, co się działo z Apostołami po wniebowstąpieniu Pana Jezusa, gdy oczekiwali spełnienia się Obietnicy: „Wszyscy oni trwali jednomyślnie na modlitwie razem z niewiastami, Maryją, Matką Jezusa i Jego braćmi” (Dz 1,14). Nie przypadkiem św. Łukasz wymienia tu Maryję z imienia. Jej rola w tym gronie była szczególna i to nie tylko dlatego, że była Matką Jezusa, bo też nie z szacunku tylko czy z poczucia obowiązku wobec Matki Pana zabrali Ją Apostołowie z sobą. W swej niepewności, zwykłym ludzkim strachu i oczekiwaniu na spełnienie się Obietnicy, a dodajmy, że nie wiedzieli w jaki sposób ta Obietnica się spełni. Wiedzieli jedno, że Maryja jest pierwszą i jedyną, na

którą Duch Święty już zstąpił w momencie Zwiastowania (por. Łk 1,34).

Mieli więc między sobą Świadka działania Jego mocy, dowód spełnionej Obietnicy. Pewnie w tamtych trudnych dniach modlitw i oczekiwania, Maryja umacniała ich w wierze opowiadając o tajemnicach swojego życia i życia swojego Syna, od radosnych poprzez bolesne po chwalebne, których sami wraz z Nią stawali się teraz uczestnikami.

Odprawiali z Nią, pierwsze rekolekcje otwierające i przygotowujące ich serca na dary Ducha Świętego. To Ona przygotowywała grunt ich serc. Nigdy nie będziemy w stanie wyobrazić sobie, jaką moc miały tamte duchowe konferencje, które dawała im Maryja, jak były proste, dalekie od wzniosłej teologii. Jej słowa przemawiały do serca i umysłu poprzez konkrety życia, uspokajały serca. One były duchowym pokarmem dla niepewnych uczniów. Tak jak matka karmi dziecko w swym łonie własną krwią, tak Maryja karmiła ich własnym życiem. Rzeczywiście stała się wtedy duchową Matką rodzącego się Kościoła. Karmiła go, aby z przyjściem Ducha Świętego urodził się w nim Jezus Chrystus, aby się objawił w pełni na twarzach Apostołów, w ich słowach i czynach ku zadziwieniu i nawróceniu patrzących i słuchających.

Po opisie zesłania Ducha Świętego Dzieje Apostolskie nie wspominają już o Maryi. Tradycja podpowiada nam, że udała się wraz ze św. Janem do Efezu i tam zakończyła swoje ziemskie życie. To też ważny znak. Dobra matka nie ingeruje w życie dojrzałego dziecka. Nie znaczy to jednak, że nie otacza go nadal swą troską i modlitwą. Odtąd Duch Święty kieruje Kościołem, który dzięki swej Matce prowadzącej go do Ducha i dzięki działającemu w nim Duchowi Świętemu sam staje się Matką, rodząc swoje dzieci w źródle Chrztu świętego.

Rola Maryi jako Matki Kościoła nie kończy się w czasach apostoelskich. Trwa ona i dziś. Kościół wyraża tę prawdę w innym maryjnym święcie majowym, święcie Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych. Dopełnia ono w przedziwny sposób i aktualizuje ów tytuł Matki Kościoła.

Kościół doświadcza Maryi jako matki, ilekroć rozważa tajemnice Jej życia, ilekroć zanurza się w Jej historię pełną mocy Ducha Świętego. W Niej - Oblubienicy Ducha Świętego - odnajduje nie tylko swój wzór, to byłoby za mało, odnajduje swoje życie, swój sens i swoją misję.

Doświadcza Jej jako matki również poprzez Jej troskę, wyrażającą się nie tylko w wysłuchanych modlitwach, których dowodami są tysiące, a może i dziesiątki tysięcy wotów i świadectw, zgromadzonych w maryjnych sanktuariach całego świata, lecz także w licznych w każdej epoce objawieniach. Wiele z nich, jak choćby te z Lourdes, Fatimy czy La' Salette, Kościół rozpoznał jednoznacznie jako głos jego Matki i uczynił treścią swego życia.

Na zakończenie warto wspomnieć, że samo Święto Matki Kościoła jest świętem stosunkowo młodym, choć sięgającym głęboko w wiarę i tradycję Kościoła. Podczas Soboru Watykańskiego II polscy biskupi złożyli papieżowi Pawłowi VI Memoriał z prośbą o ogłoszenie Maryi Matką Kościoła. Podczas trzeciej sesji soborowej, 16 września 1964 r., prymas Polski kard. Stefan Wyszyński wygłosił przemówienie, w którym uzasadniał konieczność nadania Maryi takiego tytułu. Na zakończenie trzeciej sesji Soboru, 21 listopada 1964 r., papież Paweł VI ogłosił Maryję Matką Kościoła i powierzył Jej cały rodzaj ludzki. Cztery lata później, na zakończenie Roku Wiary (w czerwcu 1968 roku), Ojciec Święty potwierdził swoje orzeczenie o Matce Kościoła w Wyznaniu Wiary, w tzw. Credo Pawłowym.

Мати Божої благодаті...

(5 травня)

Невідомо, коли це поетичне звернення до Матері Божої знайшло своє місце у християнській літургії. Подібні возвеличення Матері Божої в західній духовній літературі знаходимо лише починаючи з XII ст. Молитовник св. Єлизавети з Шенау (+1165) містить такі заклики, як *Ave Mater gratiae* або *Ave Mater misericordiae*, яке пізніше потрапить до марійних літаній.

Натхненням для створення цього титулу Матері Божої була сцена Благовіщення в Назареті. Пам'ятаємо, що саме так назвав і привітав Діву Божий посланець – Архангел Гавриїл. Не просто звернувся до Неї на ім'я, а назвав «повна благодаті» (гр. *Kecharitome*). Коли Вона замислилась над тим, що могло значити те привітання, Ангел їй сказав: «Не бійся, Маріє! Ти бо знайшла ласку в Бога. Ось ти зачнеш у лоні й народиш сина й даси йому ім'я Ісус». (Лк 1, 29-31)

Чому він так вчинив? Він же знав, із Ким говорить. Із Тою, яка народить Господа Ісуса. А Він не прийшов на цей світ із земною силою. Не прийшов, як суворий суддя, а навпаки – як доброта і спасіння людства, як Добрий Пастир, як уособлена Божа благодать. Тому цілком слушно, що Вона є Матір'ю Божої благодаті.

Марія є Нею ще з іншої причини. Про це пише св. Амвросій: «Вона названа повною благодаті, бо цілком мала на це право, бо отримала благодать, яку не дістало жодне інше створіння. Була наповнена Тим, хто дає цю благодать, – самим Богом». Пресвята Діва має також материнський вплив на Ісуса, джерело всіляких благодатей. Вона просить як

Мати, і тому її прохання стає наказом. Сказала лише «Не мають вина» у Кані Галілейській (Йо 2,3), а Ісус на її прохання зробив своє перше чудо.

Одного разу до св. Бернарда прийшов великий грішник. У розпачі промовив: «Неможливо знайти благодать у Бога». Але великий шанувальник Матері Божої відповів: «Якщо боїшся, чи знайдеш благодать у Бога, то довіряй, що знайдеш її у Марії!» Це відкрило йому очі на Матір Божої благодаті, і здійснилося чудо. Нещасний утішився, повернувся і в годину смерті вихваляв Марію як Матір Божої благодаті.

У таємниці спасіння Марія нероздільно пов'язана зі своїм Сином та Його Церквою. Характерно, що зворот «обдарувати благодаттю», крім сцени Благовіщення, виступає у Святому Письмі лише раз, у св. Павла, цього разу стосовно Церкви. У своєму Улюбленому Синові Бог обдарував нас повнотою благодаті (пор. Еф 1,6-8) за посередництвом Марії, «повної благодаті» (Лк 1, 28). Тому в літургії марійних свят чуємо слова з Книги Сираха, що, згідно з латинською версією Вульгати, стосуються одночасно Ісуса та Його Матері: «Я Мати прекрасної любові і страху Божого, і пізнання, і святої надії. В мені всіляка благодать дороги і правди, в мені всіляка надія життя і чесноти».

Пам'ятай також і ти, брате чи сестро, про Матір Божої благодаті, коли огортатиме тебе зневіра через важкі гріхи, труднощі, коли диявол тебе занурюватиме у безнадію. Говори тоді з дитячою простотою: «О Маріє, повна благодаті, Мати милосердя, поглянь, як я, обтяжений гріхами, стогну в неволі диявола! Змилосердся наді мною, Мати Ісуса, заступись за мене!»

Пам'ятай про Матір Божої благодаті, коли переживатимеш материнський або батьківський неспокій

через заблукалу душу сина, дочки або іншої людини, які зійшли на манівці гріха, віддалились від Бога та Церкви. Ніколи не забувай звертатись із щирим проханням до Марії, навіть тоді, коли допомога не прийде одразу. Достатньо, коли прийде перед смертю. У такі хвилини ніколи не забувай про слова Архангела Гавриїла: «Не бійся, Маріє, бо ти знайшла благодать у Бога». (Лк 1,30) Покірній діві з Назарета Її Син ніколи ні в чому не відмовляє!

Matko łaski Bożej...

(5 maja)

Nie wiadomo, kiedy to poetyckie określenie Matki Bożej znalazło miejsce w chrześcijańskiej liturgii. Podobne pochwały, uwielbienia Matki Bożej w duchowości zachodniej odnajdujemy dopiero od XII wieku. Modlitewnik św. Elżbiety z Schönau (+1165) zawiera takie wezwania jak „*Ave Mater gratiae* czy *Ave Mater misericordiae*, które później trafią do litanii maryjnych.

Jednak inspiracją do tego tytułu Matki Bożej z całą pewnością była scena zwiastowania w Nazarecie. Pamiętamy, że tak właśnie nazwał i pozdrowił wówczas Dziewicę Boży posłaniec – Archanioł Gabriel. Nie pozdrowił jej po imieniu, lecz dziwnym zwrotem: „Pełna łaski” (gr. *Kecharitomene*). A gdy Ona „rozważała, co znaczy to pozdrowienie, wtedy anioł powiedział do Niej: Nie bój się Maryjo, bo Bóg Cię obdarzył łaską. Oto poczniesz i urodzisz Syna, i nadasz Mu imię Jezus” (Łk 1,29-31).

Dlaczego tak uczynił? Ponieważ wiedział z Kim rozmawia. Z Tą, która urodzi Pana Jezusa. A On nie przyszedł na ten świat z mocą ziemską. Nie przyszedł jako surowy sędzia, lecz przeciwnie - jako dobroć i zbawienie ludzkości, jak Dobry Pasterz, jako uoso-

biona Łaska Boża. Jest więc Ona całkiem słusznie Matką łaski Bożej.

Jest nią Maryja z innego jeszcze tytułu. Pisze o tym św. Ambroży: „Została ona nazwana łaski pełną z przysługującego jej całkowicie prawa; gdyż ona sama otrzymała łaskę, której nie dostało żadne inne stworzenie. Została albowiem napełniona Sprawcą łaski, Bogiem samym”. Najświętsza Panna ma także matczyny wpływ na Jezusa, źródło wszelkich łask. Ona prosi właśnie jako Matka i dlatego prośba jej staje się rozkazem. Powiedziała tylko „Nie mają już wina” w Kanie Galilejskiej (J 2, 3), a Jezus na Jej prośbę uczynił swój pierwszy cud!

Do św. Bernarda przyszedł raz wielki grzesznik. Zrozpaczony myślał: „Niepodobna, bym znalazł jeszcze łaskę u Boga”. Lecz wielki czciciel Matki Bożej odrzekł mu: „Obawiasz się, czy znajdziesz jeszcze łaskę u Boga, w takim razie ufaj, że znajdziesz ją u Maryi!” To otworzyło mu oczy na Matkę łaski Bożej i dokonało cudu. Nieszczęśliwy nabrał otuchy, nawrócił się i jeszcze w godzinę śmierci wielbił Maryję jako Matkę łaski bożej.

W tajemnicy zbawienia jest Maryja związana nierozdzielnie ze swym Synem i z Jego Kościołem. Charakterystyczne, że zwrot „obdarzyć łaską” występuje poza sceną Zwiastowania jeszcze tylko raz w Piśmie Świętym, u Św. Pawła, tym razem w odniesieniu do Kościoła. Bóg obdarzył nas w swym umiłowanym Synu pełnią łaski (por. Ef 1, 6-8), za pośrednictwem Maryi, „Pełnej łaski” (Łk 1, 28). Dlatego w liturgii świąt maryjnych słyszymy słowa Księgi Syracha, odnoszące się według łacińskiej wersji Wulgaty jednocześnie do Chrystusa i do Jego Matki: „Jam matką pięknej miłości i bogobojności, i poznania i nadziei świętej. We mnie wszelka łaska drogi i prawdy, we mnie wszelka nadzieja życia i cnoty” (Syr 24,2-3).

Pamiętaj i ty Bracie i Siostró także o Matce łaski bożej, gdy ogarniać cię będzie zwątpienie na widok ciężkich grzechów,

przeciwności, gdy szatan będzie próbował pogrążyć cię w beznadziei. Mów wtedy z prostotą dziecka: „O Maryjo, łaski pełna, Matko miłosierdzia, spojrzij, jak obarczony grzechami jęczę w niewoli szatana! Ach, zlituj się nade mną, o Matko Jezusowa, wstawiaj się za mną!”

Pamiętaj o Matce łaski bożej, gdy będziesz przezywać matczyne czy ojcowski niepokój o zbłąkaną duszę syna, córki, lub innego człowieka, którzy zeszedli na manowce grzechu, oddalili się od Boga i Kościoła. Nigdy nie zaniedbuj zwracać się z serdeczną prośbą do Maryi, nawet wtedy, gdy pomoc nie przyjdzie natychmiast. Wystarczy, gdy przyjdzie przed śmiercią. W takich chwilach nie zapominaj nigdy o tym zapewnieniu z ust Archanioła Gabriela: „Nie bój się, Maryjo, znalazłaś bowiem łaskę u Boga” (Łk 1, 30). Pokornej Dziewicy z Nazaretu Jej Syn nie jest w stanie niczego odmówić!

Мати Милосердя...

(6 травня)

Це один із «наймолодших» титулів Матері Божої, введений до літанії у 2014 р. на прохання польських єпископів. І на те були теологічні, літургійні та пасторальні причини. Марія не лише Матір Христа, Вона є Матір'ю виявленого в Ньому Божого Милосердя (Еф 2, 4-10). Вона дала цьому вираз у словах до Єлизавети: «Милосердя його з роду в рід» (Лк 1,50). Уже в середньовічному антифоні *Salve Regina* є заклик «Мати Милосердя». Згодом він з'явився і в інших літургійних молитвах. Ікона Марії, що вшановується в Вільнюсі, від початку носила титул «Матері Милосердя».

Марія – «Мати Милосердя», але насамперед Мати Ісуса Христа. Її згода на прийняття Божого Сина відкрила світові дорогу до отримання Божого милосердя. Все у житті Марії було сформоване через присутність милосердя, яке стало тілом. Вона сама «увійшла до санктуарію Божого Милосердя, бо внутрішньо брала участь у таємниці Його любові» (Папа Франциск, *Misericordiae vultus* 24). Марія, як наша Мати, є щедрою розпорядницею своїх дарів. Безустанно засвідчує нам про своє милосердя і «підтверджує, що милосердя Божого Сина не знає меж і сягає всіх без винятку (там же).

Цю істину прекрасно відобразив у своїй молитві св. Берnard, який так звертався до Матері Божої: «Ти, Яка знайшла благодать у Бога! Хто ж зможе осягнути щедрість, безмір, красу та глибину Твого милосердя? Щедро допомагаєш усім, хто Тебе кличе, і так буде аж до останнього дня. Земля сповнена Твого милосердя! Сягає воно аж до її країв, приносить відновлення царства небесного, спасіння зануреним у морок і тінь смерті. Бо завдяки Тобі

залюднюється небо і стає пустою відхлань, постає з гріхів небесне суспільство, життя повертається загубленим та очікуючим у своєму нещасті спасіння. Повна любові та співчуття, милостива до всіх, завжди ласкава приходиш із допомогою. До цього джерела прагне наша душа, до цього безмірного милосердя вдаємося в нашій убогості. Об'яви світу благодать помилування, яку сама досвідчила від Бога: Твоїми святими проханнями випроси пробачення винним, зцілення хворим, зміцнення слабким, втіху стражденим, тим хто гине, – допомогу і спасіння. Нехай через Тебе, ласкава Царице, своїм слугам, що з пошаною вимовляють Твоє солодке Ім'я, уділить дарів благодаті Твій Син і наш Господь Ісус Христос, Який є понад усім, Бог благословенний навіки».

Однак Марія не затримує нашого погляду і уваги на Собі, лише скеровує її на Свого Сина, перед яким сама схиляється, як це можна побачити в образі Матері Божої Остробрамської. Наша Матір прагне, аби в центрі нашої уваги було Боже Милосердя, найповніше об'явлене в Ісусі, яке триває «із покоління в покоління» (Лк 1, 50). Вона, як ніхто інший, «знає таємниці Божого Милосердя. Знає йому ціну і знає, яким великим воно є. У цьому сенсі називаємо її також Матір'ю Милосердя – Матір'ю Божою Милосердя або Матір'ю Божого Милосердя». (Йоан Павло II, *Dives in misericordia* 9)

Святий Йоан Павло II пригадує, що Ісус довіряє Матері Милосердя свою Церкву і все людство. Коли під Хрестом «приймає Вона Йоана за сина і, коли разом із Хрестом просить Отця про пробачення для тих, хто не знає, що роблять (пор. Лк 23,34), у поставі досконалого підданця Святому Духу досвідчує багатства і вселенськості Божої любові, яка розширює її серце і дозволяє нею огорнути все людство. Марія таким чином стає Матір'ю для нас всіх і для

кожного, Матір'ю, Яка випрошує нам Боже Милосердя (Йоан Павло II, *Veritatis Splendor* 120).

Знаємо, що «сьогодні світові потрібна доброта, аби перемогти неспокій і зло. Треба тепло, що життя позолотить, треба Бог, тож несімо Його людям – так, як це робила Вона». Із неустанною допомогою Матері Милосердя знайдемо силу перед обличчям зла. Слабкості перестануть мучити і навчать довіряти Божому милосердю – як Марія і через Її заступництво. Тому «нехай нас супроводжує Її солодкий погляд (...), аби ми всі відкрили радість із ніжності Бога" (MV 24).

Слався, Царице, Мати Милосердя! Наше Ти життя і надіє, слався! Прийди на поміч вигнаним нащадкам Єви, (...) Почуй мольбу, Захиснице наша, схились із неба і милосердним поглядом поглянь на люд свій. І яви нам по цьому вигнанні земному Твого лона плід блаженний – Ісуса. О добра, о милостива, о люба Діво Маріє!

Matko Miłosierdzia...

(6 maja)

Jest to jeden z „najmłodszych” tytułów Matki Bożej wprowadzony do Litanii. Został tam umieszczony w 2014 r. na prośbę biskupów polskich. Za wprowadzeniem nowego tytułu Matki Bożej w Litanii Loretańskiej przemawiają racje teologiczne, liturgiczne i pastoralne. Maryja, będąc matką Jezusa Chrystusa, jest matką okazanego w Nim Bożego Miłosierdzia (Ef 2,4-10). Dała temu wyraz w słowach wypowiedzianych do św. Elżbiety: „miłosierdzie Jego z pokolenia na pokolenie” (Łk 1,50). Już w średnio-wiecznej antyfonie „*Salve Regina*” znajduje się wezwanie „Matko

Miłosierdzia”. Potem pojawiało się ono w różnych innych modlitwach liturgicznych. Obraz Maryi, czczony w Ostrej Bratnie w Wilnie, od początku nosi tytuł „Matki Miłosierdzia”.

Maryja to „Matka Miłosierdzia”, ale przede wszystkim Matka Jezusa Chrystusa. Jej zgoda na przyjęcie Syna Bożego otworzyła światu drogę do uzyskania Bożego miłosierdzia. Wszystko w życiu Maryi zostało uformowane przez obecność miłosierdzia, które stało się ciałem. Sama „weszła do sanktuarium miłosierdzia Bożego, ponieważ wewnętrznie uczestniczyła w tajemnicy Jego miłości” (MV 24). Maryja, jako nasza Matka, jest hojną szafarką swych darów. Świadczy nam nieustannie swoje miłosierdzie i „potwierdza, że miłosierdzie Syna Bożego nie zna granic i dociera do wszystkich, nie wykluczając nikogo” (tamże).

Tę prawdę pięknie ujął w formie modlitwy Św. Bernard, który tak wołał do Matki Bożej: „Ty, która znalazłaś łaskę u Boga! Któż zdoła ogarnąć hojność, bezmiar, wspaniałość i głębię Twego miłosierdzia? Hojnie przychodzisz z pomocą wszystkim, którzy Cię wzywają, i tak będzie aż do dnia ostatecznego. Pełna jest ziemia Twojego miłosierdzia! Siega ono aż po jej krańce, przynosi odnowę królestwa niebios, zbawienie pogrążonym w mrokach i cieniu śmierci. Bo dzięki Tobie zaludnia się niebo i opróżnia otchłań, powstaje z gruzów niebiańska społeczność, a przywrócone zostaje życie zagubionym i w swym nieszczęściu oczekującym zbawienia. Pełna miłości i współczucia, wszystkim litościwa, zawsze łaskawa przychodzisz z pomocą. Do tego więc źródła podąża nasza spragniona dusza, do tego niezmiernego miłosierdzia uciekamy się w naszej nędzy. Ukaż światu łaskę zmiłowania, jaką sama znalazłaś u Boga: Twoimi świętymi prośbami wyjednaj przebaczenie winnym, uzdrowienie chorym, umocnienie słabym, pociechę strapionym, a ginącym pomoc i ocalenie. Niech przez Ciebie, Królowo łaskawa, sługom swoim ze czcią wzywającym słodkiego imienia Maryi udziela darów łaski Twój Syn i Pan nasz,

Jezus Chrystus, który jest ponad wszystkim, Bóg błogosławiony na wieki".

Maryja jednak nie zatrzymuje naszego spojrzenia i uwagi na sobie, tylko kieruje je ku swojemu Synowi, przed którym sama się pochyła, jak to można zobaczyć na wspomnianym wyżej obrazie MB Ostrobramskiej. Nasza Matka pragnie, by w centrum naszej uwagi było Boże Miłosierdzie, najpełniej objawione w Jezusie, które trwa „z pokolenia na pokolenie” (Łk 1,50). Ona jak nikt inny „zna tajemnicę Bożego miłosierdzia. Wie, ile ono kosztowało i wie, jak wielkie ono jest. W tym znaczeniu nazywamy Ją również Matką miłosierdzia – Matką Bożą miłosierdzia lub Matką Bożego miłosierdzia” (DiM 9).

Św. Jan Paweł II przypomina, że Jezus powierza Matce Miłosierdzia swój Kościół i całą ludzkość. Kiedy pod Krzyżem „przyjmuje Ona Jana za syna i gdy wraz z Chrystusem prosi Ojca o przebaczenie dla tych, którzy nie wiedzą, co czynią (por. Łk 23, 34), w postawie doskonałej uległości wobec Ducha Świętego doświadcza bogactwa i powszechności Bożej miłości, która rozszerza Jej serce i pozwala ogarnąć nim cały rodzaj ludzki. Maryja staje się w ten sposób Matką nas wszystkich i każdego z nas, Matką, która wyprasza nam Boże Miłosierdzie (VS 120).

Wiemy, że „dzisiaj światu potrzeba dobroci, by niepokój zwyciężył i zło. Trzeba ciepła, co życie ozłoci, trzeba Boga, więc ludziom nieśmy Go, tak jak Ona”. Z nieustającą pomocą Matki Miłosierdzia znajdziemy moc w obliczu złego. Słabości przestaną męczyć i nauczą zawierzenia Bożemu miłosierdziu – jak Maryja i przez Jej wstawiennictwo. Dlatego, „słodycz Jej spojrzenia niech nam towarzyszy (...), abyśmy wszyscy potrafili odkryć radość z czułości Boga” (MV 24).

„Witaj, Królowo, Matko miłosierdzia, życie, słodyczy i nadziejo nasza, witaj! Do Ciebie wołamy wygnańcy, synowie Ewy; [...] Przeto, Orędowniczko nasza, one miłosierne oczy Twoje na nas

zwróć, a Jezusa, błogosławiony owoc żywota Twojego, po tym wygnaniu nam okaż. O łaskawa, o litościwa, o słodka Panno Maryjo!"

Мати Непорочна, Пречиста, невинна, незаймана...

(7 травня)

Усі ці чотири титули становлять одну велику похвалу для улюбленої чесноти Марії – чесноти чистоти. Все одно, чи будемо Нею захоплюватись до народження Божого Дитяти, чи під час народження, чи після нього, коли залишалась у формальному – згідно з єврейським правом – подружньому зв'язку з пречистим опікуном – св. Йосифом.

Вона була першою, хто відчув на собі наслідки прийдешньої відкупительної смерті свого Сина на хресті. Бог таким чином приготував Своєму Сину гідне помешкання. Марія, зі свого боку, усім серцем відповідала на цей привілей і ніколи не згрішила, навіть не спротивилась Божій волі.

Заклик «Мати Непорочна» – ніби вступ, що передвіщає три наступні (Пречиста, невинна, незаймана). Його літературний зразок – це грецький Акафіст, що створений на кілька століть раніше за саму літанію. Складається з 12 довгих і 12 коротких строф. Довші строфи нараховують 12 поетичних привітань Марії, які завершуються закликком, що постійно повторюється: Радуйся, Мати Непорочна! (або в іншому перекладі «незаймана»). Той самий заклик завершує присвячення цілого гімну і вступ до нього. Вочевидь, автор цього твору (св. Роман Солодкоспівець, VI ст.) цей титул вважав ключовим у своєму прославлянні Марії та Її життя.

Перша жінка, праматір Єва, згрішила і своїм непослухом Божій забороні притягнула на себе та всіх жінок вирок: «Пмножу вельми болі твої і твою вагітність, у болях будеш народжувати дітей». (Бут 3,16) У Марії не було про це навіть

мови. Як на Непорочну на Неї не поширювались наслідки первородного гріха, а на додачу Вона зачала Божого Сина, «отінена Святим Духом». Народила Спасителя як Діва, як цілковита чиста без страждання і болю. Це особлива таємниця, яку пояснює св. Августин, учитель Церкви, наступним чином: «Як сонячне проміння проникає крізь скло і не порушує його, не нищить, так і Марія народила Христа, Сонце справедливості, без порушення свого дівоцтва».

Вона, всупереч звичаям та традиції цілого єврейського народу Старого Завіту, обрала дівоцтво, а не подружжя. Пише про це св. Бернад: «Марія розгубилась, коли почула, що благословенна між жінками, бо вона прагнула бути благословенна тільки між дівицями». Чудесним чином зачала Божого Сина без співучасті чоловіка. Як це провіщав пророк Ісаїя (7,14), і пригадав у своєму Євангелії св. Матей (1,23), підкреслюючи: «Ось діва матиме в утробі». Влучну і прекрасну примітку робить тут св. Августин: «Син Діви Марії і Наречений всіх дівиць вчинив матір плідною, не позбавляючи Її дівочої чистоти».

Говорячи про чесноту чистоти, найчастіше пов'язуємо її з сексуальною сферою людини. І це, вочевидь, слушно і правильно. Однак існує ще інша сфера, набагато глибше прихована у людині, сфера мотивів та намірів. І до неї також відносимо чесноту чистоти.

Часом зовні здається, що людина праведна, чиста, але її наміри не завжди чисті. Тоді мова йде про лицемірство. Марія ніколи так не жила. Була зовсім чиста. Що мала в серці, те й було на Її устах, у Її діях. Тому маємо до Неї таку довіру. Знаємо, що ніколи нас не обдурить.

Поміркуй: чи часом у тобі немає лицемірства, нечистоти намірів? Чи завжди твоє «так» є «так», а «ні» є «ні»? Варто записатись до школі цієї Вчительки.

Matko nieskalana, najczystsza, dziewicza, nienaruszona...

(7 maja)

Wszystkie te cztery tytuły stanowi jedną wielką pochwałę najbardziej przez Maryję umiłowanej cnoty - **cnoty czystości**. Wszystko jedno, czy będziemy Ją podziwiać przed narodzeniem Bożej Dzieciny, czy w czasie narodzenia, czy też po nim, gdy pozostawała w formalnym – według prawa żydowskiego – związku małżeńskim ze swoim przeczystym opiekunem – św. Józefem.

Ona była pierwszą, która odczuła na sobie skutki przyszłej odkupieńczej śmierci swego Syna na krzyżu. Bóg w ten sposób przygotował swemu Synowi godne mieszkanie. Maryja ze swej strony całym sercem odpowiedziała na ten przywilej i nigdy nie zgrzeszyła, nigdy nie sprzeciwiła się Bożej woli.

Pierwsze z rozważanych wezwań „Matko nieskalana”, stanowi jakby wprowadzenie, zapowiedź do trzech następnych (najczystsza, dziewicza, nienaruszona). Jego wzór literacki stanowi *Akatyst* grecki, o kilka stuleci starszy od samej Litanii. Składa się on z 12 strof dłuższych i 12 krótkich. Strofy dłuższe liczą po 12 poetyckich pozdrowień Maryi, kończąc się niezmiennie tą samą trzynastą inwokacją: „Zdrowaś, Matko nieskalana!” (lub w innym przekładzie dziewicza). To samo wezwanie kończy dedykację całego hymnu i wstęp do niego. Widać, że autor tych pieśni (św. Roman Pieśniarz w VI wieku) ten właśnie tytuł uważał za kluczowy w swym uwielbieniu Maryi i Jej życia.

Pierwsza kobieta, pramatka Ewa, zgrzeszyła i swoim nieposłuszeństwem wobec Bożego zakazu ściągnęła na siebie i wszystkie kobiety wyrok: „Obarczę cię niezmiernie wielkim trudem twej brzemienności, w bólu będziesz rodziła dzieci” (Rdz. 3, 16). U Maryi nie mogło być o tym nawet mowy. Jako Niepokalana nie podlegała skutkom grzechu pierworodnego, a w dodatku poczęła Syna Bożego „osłonięta Duchem Świętym”. Tak więc porodziła Zbawiciela jako Panna, jako całkowita czysta bez cierpień i boleści. Jest to szczególna tajemnica, którą usiłuje wyjaśnić św. Augustyn, wielki doktor Kościoła, w następujący sposób: „Jak promienie słoneczne przenikają szkło, a mimo to nie naruszają go, ani nie niszczą, tak też Maryja porodziła Chrystusa, Słońce sprawiedliwości, bez jakiegokolwiek naruszenia swego dziewictwa.”

Ona to przecież, wbrew zwyczajom i tradycji całego narodu żydowskiego Starego Testamentu, wybrała dziewictwo, a nie stan małżeński. Pisze o tym, przywoływany już podczas naszych rozważań, św. Bernard: „Mieszka się Maryja, gdy słyszy, że błogosławiona jest między niewiastami, gdyż ona pragnie być błogosławioną tylko między dziewicami.” Cudownie poczęła Syna Bożego bez współudziału męża. Jak to przepowiedział przed wiekami prorok Izajasz (7, 14), a przypomniał w swojej ewangelii św. Mateusz (1, 23) podkreślając: „Oto Dziewica pocznie w łonie”. Trafną i piękną uwagę robi tu, wspomniany wyżej, św. Augustyn: „Syn Dziewicy Maryi i Oblubieniec wszystkich dziewic uczynił matkę płodną, nie pozbawiając jej dziewiczej czystości”.

Mówiąc o cnotcie czystości, najczęściej odnosimy ją do sfery seksualnej człowieka. I jest to oczywiście jak najbardziej słuszne i prawidłowe. Jednak istnieje jeszcze inna sfera dużo głębiej ukryta w człowieku, sfera motywacji i intencji. I do niej także powinniśmy odnosić cnotę czystości.

Czasem na zewnątrz wydaje się, że człowiek jest prawy, czysty, ale jego motywacje nie zawsze są nieczyste. Mówimy wtedy

o hipokryzji, dwulicowości. Maryja nigdy tak nie żyła. Była w pełni przejrzysta. Co w sercu, to także na twarzy, ustach i w Jej gestach. Dlatego tak wielkie wzbudza w nas zaufanie. Wiemy, że nigdy nas nie oszuka.

Pomyśl: czy czasem w Tobie nie ma dwulicowości, takiej nieczystości intencji? Czy zawsze Twoje „tak” jest „tak”, a „nie” jest „nie”? Warto zapisać się do szkoły tej Nauczycielki.

Мати наймиліша, предивна, доброї поради...

(8 травня)

Матір Божа заслуговує на особливу любов всього живого; на найвищу любов, якою одна людина може обдарувати іншу. Кожен християнин повинен мати до Неї особливу набожність.

Прославлення і честь належать виключно Богові, але Церква визнає вшанування тих святих, у чиєму житті особливим чином виявилась благодать. Серед усіх святих на виняткову честь заслуговує саме Пресвята Діва Марія – з огляду на повноту святості, яку в Ній об'явив Бог і на єдину з певного погляду дію цієї благодаті.

Марія була «обрана Богом через своє смирення...», довірлива і покірна...

Що ж надзвичайного в материнстві Марії? Що нас в ньому приваблює? Її непомітна постійна присутність. Ми можемо про Неї не думати, навіть цілком про Неї забути, а Вона, не зважаючи на це, буде над нами чувати. Багато великих грішників, які після тривалого блукання повернулись до Господа, розповідали, що це саме Марія супроводжувала їх увесь цей час. Навіть у найбільшому віддаленні від Бога, у глибині душі були переконані, що Вона постійно чуває над ними, а в момент їхньої відкритості на дію благодаті привела їх назад до Бога і Церкви. У цьому полягає предивне материнство Марії.

В Марії все гідне захоплення. Гідною захоплення Марію визнав і св. Йосиф, Її Обручник, особливо, коли йому ангел об'явив, що «від Святого Духа є те, що в Ній зачалось». А ще до того, як Бог об'явив йому правду про материнство його

Дружини, вже «не хотів Її знеславити...» (пор. Мт 1,18). Найкраще оспівує гідність і чесноти Марії літургія, у якій від початку Церква намагається найпрекраснішими словами, взятими головним чином зі Святого Письма, оспівувати славу Матері Бога. Варто пам'ятати, що Марія більш прагне того, щоб ми Її наслідували, а не лише захоплювались і шанували.

Мати доброї поради – це титул, наданий Пресвятій Діві Марії з метою підкреслити її особливу роль як посередниці і виховательки, що просить у Бога натхнення, «доброї поради» у важких ситуаціях, особливо таких, що вимагають прийняття розсудливих рішень у духовному та повсякденному житті. Основу культу Матері доброї поради становлять біблійні тексти з книг мудрості, що пов'язують із Дівою Марією, а також теологічні обґрунтування св. Августина, св. Ансельма Кентерберійського чи св. Бернарда з Клерво про Матір Божу як Посередницю благодатей, особливо дарів Святого Духа.

Марія заслуговує на титул Матері доброї поради з багатьох причин. Вона народила «Предивного Порадника», якого провіщав пророк Ісаїя, на Якому спочив Божий Дух. Саме через це, коли Її Син, згідно зі словами Папи Леона XIII, став «останнім рішенням Божого спасіння» для людей, слушно називає Її «Матір'ю доброї поради». Але і сама Марія є доброю порадицею. Слова з Євангелія св. Йоана: «Зробіть усе, що вам скаже» – це про Її остаточну раду, котру Вона дала. Коли хтось шукає поради Вона вкаже на Христа та порадить Його слово.

Завершімо наші роздуми молитвою:

Славна Діво Маріє, Мати доброї поради, благаємо Тебе, веди нас важкими дорогами життя. Випроси світло нашому розуму, гарячу любов нашому серцю, силу нашій волі. О

Мати Втіленого Слова, повторюй нам слова вічного життя, які Ти почула від Свого Сина і зберегла у Своєму серці. Зроби так, щоб ми жили у Божій любові і завжди виконували Його святую волю. Випроси нам благодать витривалості до кінця, аби ми могли радіти з Тобою вічною радістю в небі. Амінь.

Matko najmilsza, przedziwna, dobrej rady...

(8 maja)

Matka Boża zasługuje na szczególną miłość wszelkiego stworzenia; na miłość najwyższą, jaką człowiek może obdarzać inną osobę. Każdy chrześcijanin winien więc mieć ku Niej szczególne nabożeństwo.

Cześć uwielbienia należy się wyłącznie Bogu, ale Kościół przyznaje oddawanie czci także świętym jako tym, w których życiu w specjalny sposób ujawniła się łaska. Wśród wszystkich świętych zaś na wyjątkową cześć zasługuje właśnie Najświętsza Maryja Panna ze względu na pełnię świętości, którą w Niej Bóg objawił i na jedyne w swoim rodzaju owoce działania tej łaski.

Maryja została „wybrana przez Boga z powodu swej pokory...”, ufna i uległa...

Cóż przedziwnego jest w macierzyństwie Maryi? Co nas w nim zaskakuje? Jej cicha, ale jakże pewna obecność. Możemy o Niej nie myśleć, nawet zupełnie o Niej zapomnieć, a Ona mimo to będzie nad nami czuwała. Wielu wielkich grzeszników, którzy po długim czasie swego zagubienia wrócili do Pana Boga, opowiadało, że to właśnie Maryja towarzyszyła im przez cały czas. Nawet w największym oddaleniu od Boga, w głębi duszy byli przekonani, że Ona ciągle czuwa nad nimi, a w momencie ich

otwarcia na łaskę, przyprowadziła ich na powrót do Boga i Kościoła. Na tym właśnie polega to przedziwne macierzyństwo Maryi.

W Maryi wszystko jest godne podziwu. Za godną podziwu uznał Maryję św. Józef, Jej Oblubieniec, zwłaszcza gdy zostało mu objawione przez anioła, że „z Ducha Świętego jest to, co się w Niej poczęło”. A przecież zanim jeszcze Bóg objawił mu tę prawdę o macierzyństwie jego Żony już „nie chciał narazić Jej na zniesławienie...” (por. Mt 1,18) Najpiękniej opiewa godność i cnoty maryjne liturgia, w której od początku Kościół stara się najpiękniejszymi słowami, wyjętymi głównie z Pisma Świętego wyśpiewać chwałę Matki Boga. Warto jednak pamiętać, iż pragnieniem Maryi jest bardziej to, byśmy Ją naśladowali, niż jedynie ograniczali się do Jej podziwiania, uwielbienia i czci.

Matka dobrej Rady – to tytuł nadany Najświętszej Maryi Pannie w celu podkreślenia jej szczególnej roli jako pośredniczki i wychowawczyni wypraszającej u Boga oświecenie, „dobre rady” w trudnych sytuacjach, zwłaszcza wymagających roztropnych decyzji w życiu duchowym jak i codzienności naszego, jakże często, skomplikowanego życia. Podstawę kultu Matki Dobrej Rady stanowią teksty biblijne z ksiąg mądrościowych zastosowane do Najświętszej Maryi Panny, a także teologiczne uzasadnienia św. Augustyna, św. Anzelma z Canterbury czy św. Bernarda z Clairvaux o Matce Bożej jako wszechpośrednicze łask, zwłaszcza darów Ducha Świętego.

Maryja zasługuje na tytuł Matki Dobrej Rady w wielorakim sensie. Urodziła przepowiadanego przez proroka Izajasza „Przedziwnego Doradcę”, na którym spoczywa Duch Pański. Właśnie z tego powodu, gdyż Jej Syn, według Papieża Leona XIII, jest „zrządzeniem Bożego zbawienia” dla ludzi, słusznie nazywa się Ją „Matką Dobrej Rady”. Lecz sama Maryja jest także dobrą doradczynią. Słowami z Ewangelii św. Jana: „Zróbcie wszystko, cokol-

wiek wam powie”, udzieliła ostatecznej porady; gdyż kto szukającemu porady wskaże na Chrystusa i Jego słowo, zawsze radzi dobrze.

Zakończmy nasze rozważanie modlitwą:

Chwalebna Dziewico Maryjo, Matko Dobrej Rady, błagamy Cię, prowadź nas po trudnych drogach życia. Wyjednaj światło naszemu rozumowi, gorącą miłość naszemu sercu, siłę naszej woli. O Matko Słowa Wcielonego, powtarzaj nam słowa życia wiecznego, które usłyszałaś od Twego Syna i zachowałaś w swoim sercu. Spraw, abyśmy żyli w miłości Bożej i wypełniali zawsze Jego świętą wolę. Uproś nam łaskę wytrwania do końca, byśmy mogli cieszyć się z Tobą wieczną radością w niebie. Amen.

Мати Христова, Творця, Спасителя...

(9 травня)

Ці три заклики чітко вказують, що Марія завжди веде нас до Свого Сина Ісуса, Який є Месією та Спасителем, обіцяним Богом.

Може, хтось здивується, що треба це пояснювати? Бо ж ми всі знаємо, що Марія – **Мати Ісуса Христа**. Цього разу хочу наголосити на слові Христос, а не Мати. Чи дійсно кожен розуміє, що цей вираз означає.

Грецьке «Христос» – це відповідник до єврейського «Месія» (Помазаник або Помазаний). У Старому Завіті цим терміном називали царів, найвищих священників та обрані постаті, особливо серед патріархів та пророків. Лише перед народженням Господа Ісуса очікуваного Спасителя почали називати «помазаником», поєднуючи в Ньому риси царя, священника і пророка. Новий Завіт стверджує, що Ним є Ісус, і називає Його «Христом».

Марія не лише народила Христа, а й була Його вихователькою. Знала, що Той, кого Вона годує, вчить, виховує, досконаліший за Неї і посланий Всемогутнім Богом. Кожен із нас або втік від цього завдання, або почав себе возвеличувати – так, що навіть демон міг би позаздрити. Однак Вона не втікає, не вивищується, а щодня покірно виконує це служіння.

Вона вчить нас, що немає такого Божого покликання, яке б не реалізовувалося в покорі та з Божою благодаттю і могло би нас перевершити. Марія показує нам, чим є справжня зрілість.

Вона є для нас знаком Божого обрання та надії для цілого людського роду. Марія як **Мати Творця** є матір'ю всього живого, а отже, і наша, всіх вірян. Тому можемо звертатись до Пресвятої Діви Марії як до нашої Матері, як до когось нам близького, передаючи через Її заступництво наші молитви до Її Сина, а нашого брата, Ісуса Христа.

Катехизм Католицької Церкви, повторюючи слова Ефеського собору, стверджує: «Той, котрого зачала як людину зі Святого Духа і який істинно став Її Сином згідно з тілом, є ніким іншим, як вічним Сином Отця, другою особою Пресвятої Трійці». Тому, за дією Святого Духа, у вимірі благодаті, тобто участі Божої природи, Марія отримує життя від Того, кому через земне народження сама дала життя як Мати. Літургія не вагається називати Її «Тою, Котра народила свого Сотворителя, або вітати словами: «Дочко Твого Сина». Церква визнає, що Марія дійсно є Матір'ю Бога. Мати Бога, Який є Її Творцем. Тому можемо стверджувати, що Марія – Матір всього створеного. Св. Йоан Золотоустий також називає Марію «Царицею, Володаркою, Пані» та стверджує, що Пресвята Діва Марія стала Пані всього створеного, коли стала Матір'ю Сотворителя.

Третій титул Матері Божої як **Матері Спасителя** свідчить нам, що Вона була поруч із Сином Бога від перших хвилин Його спасительної місії на землі. Бачила, як ріс, як жив словом, яке проголошував, якою був великою таємницею.

Була при Ньому, коли слухав його натовп, не залишила Його, коли висів на хресті, була Його Матір'ю. Це перед Нею першою, як каже Традиція, з'явився одразу після свого воскресіння. Їй довірив опіку над своїми учнями. Марія знає всю спасенну справу Свого Сина.

Участь Марії у жертві відкуплення починається з моменту її безумовної згоди на Божу дію під час Благовіщення, а реалізується в її материнстві і супроводі Христа аж до Голгофи: «Як згода і тіло Непорочної були включені у таємницю втілення, так її згода і страждання були включені в таємницю спасіння». Марія, Непорочно зачата, могла бути включена у справу спасіння як та, Котра була збережена від гріха силою Христа Відкупителя.

Окреслення Марії як Співвідкупительки не має наметі жодною мірою її обожествляти, аніскільки не применшує заслуг Христа, а дозволяє оцінити роль Марії як Матері Спасителя, як і насамперед величину Божого милосердя, яке відкриває людині дорогу до участі в Його спасительних справах.

Якщо нам важко зрозуміти те, що Ісус говорив і робив під час своєї спасительної місії, чому так, а не інакше чинив і вчив, ідімо на навчання до Його Матері. Вона найкраще нас навчить, ким є наш Спаситель, дозволить зрозуміти таємниці Його життя і смерті, коли візьмемо до рук Розарій.

Matko Chrystusowa, Stworzyciela, Zbawiciela...

(9 maja)

Te trzy wezwania jasno wskazują, że Maryja zawsze prowadzi nas do swojego Syna Jezusa, który jest obiecany przez Boga Mesjaszem i Zbawicielem.

Może ktoś się zdziwi. Czy naprawdę trzeba to tłumaczyć? Przecież wszyscy wiemy, że Maryja jest **Matką Jezusa Chrystusa**. Tym razem jednak chciałabym się skupić nie na słowie „Mat-

ka”, ale na słowie „Chrystus”. Bo czy rzeczywiście każdy rozumie, co ten wyraz znaczy?

Greckie słowo „Chrystus” jest odpowiednikiem hebrajskiego „Mesjasz” (Pomazaniec lub też Namaszczony). W Starym Testamencie termin ten określał królów, najwyższych kapłanów oraz wybrane postacie, zwłaszcza niektórych patriarchów i proroków. Dopiero w ostatnich czasach przed narodzeniem Pana Jezusa zaczęto oczekiwanego Zbawcę nazywać «Pomazańcem», łącząc z NIM cechy króla, kapłana i proroka. Nowy Testament stwierdza, że jest Nim Jezus – nazywa Go «Chrystusem»”.

Maryja nie tylko zrodziła Chrystusa, ale była Jego wychowawczynią. Wiedziała, że Ten, którego karmi, uczy, wychowuje jest od Niej o niebo doskonalszy, że jest posłany przez Wszemocnego Boga. Każdy z nas albo uciekłby przed tym zadaniem, albo popadł w samouwielbienie, którego demon tylko mógłby pozazdrościć. Jednak Ona ani nie ucieka, ani nie wbija się w pychę, lecz codziennie, pokornie podejmuje się tej posługi.

Ona uczy nas, że nie ma takiego Bożego powołania, które spełniane w pokorze i z Bożą łaską mogłoby nas przerosnąć. Maryja pokazuje nam, czym jest prawdziwa dojrzałość.

Maryja jest dla nas znakiem Bożego wybrania oraz niezawodnej nadziei dla całego rodzaju ludzkiego. Maryja jako **Matka Stworzyciela** jest matką całego stworzenia, a więc także nas, wszystkich wierzących. Dzięki temu możemy się zwracać do Najświętszej Maryi Panny jak do naszej Matki, kogoś nam najbliższego, zanosząc przez jej pośrednictwo nasze modlitwy do Jej Syna, a naszego Brata, Jezusa Chrystusa.

Katechizm Kościoła Katolickiego, powtarzając słowa Soboru Efeskiego, stwierdza: „Ten, którego poczęła jako człowieka

z Ducha Świętego i który prawdziwie stał się Jej Synem według ciała, nie jest nikim innym, jak wiecznym Synem Ojca, drugą Osobą Trójcy Świętej”. Dlatego, za sprawą Ducha Świętego, w wymiarze łaski, czyli uczestnictwa Bożej natury, Maryja otrzymuje życie od Tego, któremu w porządku ziemskiego rodzenia sama dała życie jako Matka. Liturgia nie waha się więc nazywać Jej „Rodzicielką swego Stworzyciela, czy pozdrawiać słowami: „Córo Twego Syna”. Kościół wyznaje, że Maryja jest rzeczywiście Matką Bożą. Matką Boga, który jest Jej Stwórcą. Poprzez to możemy mówić, że Maryja jest Matką całego stworzenia. Dlatego też św. Jan Chryzostom nazywa Maryję „Królową, Władczynią, Panią” oraz stwierdza, że Najświętsza Maryja Panna stała się Panią wszego stworzenia, kiedy została Matką Stworzyciela.

Trzeci tytuł Matki Bożej jako **Matki Zbawiciela** uświadamia nam, że Ona towarzyszyła Synowi Boga od pierwszych chwil Jego zbawczej misji na ziemi. Widziała, jak dorastał, jak żył słowem, które głosił, jak wielką był tajemnicą.

Była przy Nim, gdy słuchały Go tłumy, ale też nie opuściła Go, gdy wisi na krzyżu. Była Jego Matką. To jej jako pierwszej, jak głosi Tradycja, ukazał się zaraz po swoim zmartwychwstaniu. Jej powierzył opiekę nad swoimi uczniami. Maryja zna całe zbawcze dzieło swojego Syna.

Udział Maryi w ofierze odkupieńczej zaczyna się z chwilą jej bezwarunkowej zgody na Boże działanie podczas zwiastowania, a dokonuje się w jej macierzyństwie i konsekwentnym towarzyszeniu Chrystusowi aż po Kalwarię: „Jak przyzwolenie i ciało Niepokalanej zostały włączone w tajemnicę wcielenia, tak Jej zgoda i cierpienie zostały włączone w tajemnicę odkupienia”. Maryja, Niepokalanie Poczęta, mogła być włączona w dzieło od-

kupienia jako ta, która zachowana została od grzechu mocą Chrystusa Odkupiciela.

W znaczeniu, w jakim pojawia się ono (i rozwijane jest) w nauczaniu Kościoła, określenie Maryi jako Współodkupicielki nie ma za zadanie w żadnej mierze jej ubóstwieniu ani nie ujmuje niczego Chrystusowi, a pozwala dostrzec zarówno rolę Maryi, jako Matki Zbawiciela, jak i (przede wszystkim) wielkość Bożego miłosierdzia, które otwiera człowiekowi drogę do udziału w Jego zbawczych dziełach.

Jeżeli trudno nam zrozumieć to, co Jezus mówił i działał podczas swojej zbawczej misji, dlaczego tak, a nie inaczej postępował i nauczał, przyjdźmy po naukę do Jego Matki. Ona najlepiej pouczy nas, kim jest nasz Zbawiciel, pozwoli zrozumieć tajemnice Jego życia i śmierci, gdy do ręki weźmiemy Różaniec.

Діво розсудлива...

(11 травня)

Після того як Лоретанська літанія вшанувала Марію як Матір – Богородицю, вона співає похвальний гімн «Діві над дівами» у шістьох чергових прославленнях, які також є відомими рисами Матері Бога. Три перші заклики вихваляють насамперед внутрішню святість Непорочної, а три наступні – зовнішні чесноти. Ми у наших роздумах зупинимось на першому з шести закликів до Диви з Назарета. Церква вшановує Її як Діву розсудливу.

Часто нам на думку спадають різні ідеї, або їх нам хтось підказує. Спочатку нам здається, що це прекрасна, добра думка. На жаль, не раз траплялось так, що коли ми слідували тій думці, то потрапляли у різного роду труднощі, з яких важко було вийти. А все через те, що нам забракло розсудливості.

Згідно з моральною теологією, розсудливість – це одна з чотирьох кардинальних чеснот (крім справедливості, поміркованості і мужності). Полягає вона у відповідному виборі життєвих цілей та засобів для їх досягнення. Розсудлива людина завжди керується у своєму житті сумлінням, яке, як голос Бога, допомагає розрізнити добро і зло, а також розумом – одним із дарів Святого Духа, завдяки якому можна відділити правду від брехні та передбачити наслідки здійсненого вибору.

Матір Бога відзначалась і керувалась у своєму земному житті справжньою мудрістю та розсудливістю. Не йдеться про те, що Вона володіла мудрістю всього світу і мала якісь надзвичайні знання, бо ж була проста, хоч і достатньо освічена дівчина, а про ту мудрість, про яку св. Тома

Кемпійський влучно написав: «Істинно кращим є покірний селянин, що служить Богу, ніж гордий філософ, який, занедбуючи самого себе, слідкує за рухом зірок». Марія – Діва розсудлива, як це сказано у Книзі Сираха, повнотою Її мудрості є служіння Богу.

Своєю поставою, сповненою смирення, Марія виправляє нерозсудливість Єви, коли своїм досконалим послухом дозволяє Богові реалізувати спасенний план, напророчений у «Протоєвангелії» (Бут 3,15). Відтоді Її зовнішній вигляд спонукає всіх християн наслідувати «нову Єву».

Пресвята Діва Марія все своє життя вірно служила Богові, вслухаючись на молитві у Його Слова. Завдяки цьому вміла оцінити ситуацію, взяти до уваги всі обставини та вчинити якнайкраще.

Це відповідальний підхід до практики чесноти розсудливості. Коли не знаєш, як вчинити, яке рішення прийняти, треба про це помолитися – тобто дозволити Господу Богу, аби через сумління допоміг розпізнати, чи є дана дія чи ціль, до якої збираєшся прямувати, точно морально доброю згідно з Божими заповідями та вченням Церкви.

Навчаючись розсудливості, ми потребуємо провідників. Якщо хочемо, щоб наше життя було цікавим, сповненим творчості, якщо не хочемо робити помилки, то варто записатись до школи Марії, яка є справжньою Вчителькою розсудливості.

Брати і сестри, йдіть до Діви розсудливої і вчіться у Її школі істинної мудрості та розсудливості, метою якої є у всіх життєвих справах завжди бути біля Бога і виконувати Його волю, хоча це здається недоречним і мало б дорого коштувати. Її заступництво у Бога дозволяє нам уникнути болючих розчарувань при зустрічі зі щоденною реальністю.

Panno roztropna...

(11 maja)

Gdy już litania loretańska uczciła Maryję jako Matkę - Bogarodzicę, śpiewa hymn pochwalny „Pannie nad pannami” w sześciu następujących po sobie uwielbieniach, które również są znakomitymi przymiotami Matki Boga. Trzy pierwsze wezwania wielbią przede wszystkim świętość wewnętrzną Niepokalanej, zaś trzy następne cnoty działające na zewnątrz. My w naszej medytacji dzisiaj zatrzymamy się pierwszym z sześciu uwielbień Panny z Nazaretu. Kościół wielbi Ją jako Pannę roztropną.

Często się zdarza, że przychodzą nam do głowy różne pomysły. Albo sami coś wymyślimy, albo ktoś nas do czegoś namawia. Początkowo wydaje się nam, że to wspaniałe i piękne, dobry pomysł. Niestety, nie raz było tak, że gdy poszliśmy za tą myślą, wpadaliśmy w przeróżnego rodzaju problemy, z których trudno było się później wycofać. A wszystko właśnie dlatego, że zabrakło nam roztropności.

Według teologii moralnej roztropność jest jedną z czterech cnót kardynalnych (obok sprawiedliwości, wstrzemięźliwości i męstwa). Polega na właściwym wybieraniu celów życiowych oraz środków do osiągnięcia tego celu. Człowiek roztropny zawsze kieruje się w swoim życiu sumieniem, które jako głos Boga pomaga rozróżnić dobro od zła, a także rozumem – jednym z darów Ducha Świętego, dzięki któremu potrafi oddzielić prawdę od fałszu oraz przewidzieć konsekwencje dokonywanych wyborów.

Matka Boga odznaczała się i kierowała się w swoim ziemskim życiu prawdziwą mądrością i roztropnością. Nie chodzi tu o to, że posiadała Ona mądrość tego świata i o jakieś nadzwyczajne zasoby wiedzy, gdyż była prostą, choć wystarczająco wykształco-

ną dziewczyną, lecz o tę mądrość, o której św. Tomasz a Kempis trafnie napisał: „Zaprawdę, lepszy jest pokorny kmiotek, który Bogu służy, niż pyszny filozof, który zaniedbawszy samego siebie śledzi bieg gwiazd”. Maryja jest Panną roztropną w myśl słów wyjętych z Księgi Syracha: „Pełnią mądrości jest służba Boża” (Syr 1, 20).

Swoją postawą pełną pokory Maryja naprawia nieroztropność Ewy, gdy swoim doskonałym posłuszeństwem pozwala Bogu spełnić zbawczy plan, zapowiadany w „Protoewangelii” (Rdz 3,15) Odtąd Jej postawa pobudza wszystkich chrześcijan do naśladowania „nowej Ewy”.

Najświętsza Maryja Panna przez całe swoje życie wiernie służyła Bogu wsłuchując się na modlitwie w Jego słowa. Dzięki temu umiała ocenić sytuację, wziąć pod uwagę wszystkie uwarunkowania i postąpić najlepiej jak można.

I to jest właściwe podejście w praktykowaniu cnoty roztropności. Gdy nie wiem, jak postąpić, jaką podjąć decyzję, trzeba to przemodlić – czyli pozwolić Panu Bogu, by poprzez sumienie pomógł nam rozeznaczyć, czy dany czyn lub cel, który zamierzamy podjąć, na pewno jest moralnie dobry, zgodny z Bożymi przykazaniami i nauką Kościoła. Najlepiej w tym celu wspomóc się różańcem, nowenną do Ducha Świętego lub na adoracji Najświętszego Sakramentu oddać się jako narzędzie Jezusowi, wierząc, że On pomoże wybrać to, co słuszne. W czasie modlitwy pomaga również czytanie katechizmu lub *Pisma Świętego*.

My ucząc się roztropności potrzebujemy przewodników. Jeżeli chcemy przeżyć swoje życie w sposób najciekawszy, najbardziej twórczy, a zarazem pozbawiony wielu błędów, najlepiej zapiszmy się do szkoły Maryi, która jest prawdziwą Mistrzynią roztropności.

Idź bracie i Sostro do Panny rozropnej i ucz się w jej szkole prawdziwej mądrości i rozropności, której szczytem jest stać we

wszystkich kolejach życia zawsze przy Bogu i wypełniać Jego wolę, choćby zdawało się to niedorzeczne i miało wiele kosztować. Jej wstawiennictwo u Boga pozwala nam unikać bolesnych rozczarowań w zderzeniu z codzienną rzeczywistością.

Діво шанована, прославлена...

(12 травня)

Означення «шанований» сьогодні дещо забуте, його рідко вживають, воно здається застарілим, ніби з минулої епохи. Тим часом так говорять про людину, гідну пошани, якій належить особлива повага.

Що означає, що Мати Христа гідна пошани? Якщо коротко, то пошана (честь) у Біблії належить лише Богові. Ніхто з людей її недостойний. Євреї співають псалми і пісні на честь самого Творця – Бога Яхве. Доксології, тобто гімни похвали Нового Завіту, звернені до Отця, але через Христа: «Скільки бо обітниць Божих у ньому – “Так”, і тому через нього “Амінь” Богові на славу через нас» (2Кор 1,20).

Останнім славослів'ям в Одкровенні весільна пісня Агнця: «Алілуя! Бо воцарився Господь, Бог наш, Вседержитель. Радуймося і веселімося і віддаймо славу Йому, бо настав шлюб Агнця, і дружина його приготувалася» (Одрк 19,6-7). На звук цього гімну з'являється Наречена – Церква, одягнена у чисті шати з вісону, які означають «праведність святих» (19, 8). Тільки такі шати Церкви гідні Божественного Нареченого. Слава Церкви в цілості є даром Христа: у Його крові були вибілені шати обраних (Одрк 7,14).

У джерелах майбутньої слави спасенних знаходиться любов Спасителя. «Христос полюбив Церкву й видав себе за неї, (...) щоб явити собі Церкву славну, без плями чи зморшки або чогось подібного, але щоб була свята й непорочна» (Еф 5, 25,27). Слова апостола стосуються спільноти спасенних, образом і провіщенням якої є Марія. «Відтоді всі покоління будуть називати мене благословенною» (Лк 1, 48) – це пророцтво Матері спасителя буде реалізуватись у Церкві в

усі часи. Марія насправді є Дівою шанованою, бо є Матір'ю Спасителя, Який повернув нам втрачену гідність Божих дітей.

У цих двох закликах літанії (шанована і прославлена) лунають похвали, які скеровували до Марії Отці Церкви: *Parthenos endoksos*, «Діва славна». Вище ми згадували, що слава, або ж хвала (гр. *doksa*), у біблійному об'явленні є прикметою самого Бога. Але це не є прикмета неподільна, що заздрісно охороняється Богом, – так, як це було в язичницьких релігіях та міфології, які ще не знали повноти Об'явлення. Христос через свою спасительну муку увійшов до слави Отця. У таємниці Внебовзяття участь у славі неба отримала також Його Пресвята Матір, а Її вивищення становить завдаток майбутньої слави цілої Церкви. Внебовзяття є виконанням зворушливої заповіді, яку Марія висловила у своєму гімні прославлення Magnificat: «Ось бо віднині ублажатимуть мене всі роди» (Лк 1,48).

Тому пошана, віддавана Матері Господа, ні в чому не применшує честі і слави самого Бога, але робить її ще більш виразною. «Справжні поклонники Отцеві кланятимуться у душі й правді», – заповів колись Христос у розмові з Самарянкою (Йн 4,23). Наповнена Святим Духом, вірна Учениця втіленої Правди є справжньою шанувальницею Отця. Можемо без страху про Божу славу співати про Неї похвальні гімни: «Честь Марії, честь і слава, святій Діві честь!».

Марія гідна честі і слави з огляду на свою духовну красу як Матір Спасителя. Оскільки «Початок мудрости – острах Господній» (Пс 111,10), то Марія перевищує всіх у любові до мудрості. Обрана Матір'ю Христа, втіленої Мудрості, Вона є недосяжним зразком, завжди актуальним не лише для жінок Ізраїля, а й для всіх народів і поколінь.

Церква офіційно вчить, що її набожність до «Пресвятої Діви належить до суті християнської релігії». Пресвятій Діві «слухно віддаємо особливу шану. Справді, від найдавніших часів Благословенна Діва вшановується іменем Богоматір; вірні вдаються до її заступництва, моляться до неї в усіх своїх небезпеках і потребах» (Катехизм Католицької Церкви, 971).

Підтвердженням цієї правди нехай буде фрагмент давнього марійного гімну «Слався, Зірko моря» (*Ave maris stella*):

*О Діво славна і зразок покори,
Визволеним з провини дай нам жити в покори.*

Panna czcigodna, wślawiona...

(12 maja)

Określenie, zwrot „czcigodny”, dziś jest już nieco zapomniany, wydaje się ono nazbyt kwieciste i jakby z minionej epoki. Tymczasem oznacza ono człowieka godnego czci, któremu należy się szczególny szacunek.

Co to znaczy, że Matka Jezusa jest „godna czci”? W sensie ścisłym cześć przysługuje według Biblii samemu Bogu. Nikt z ludzi nie jest jej godzien. Żydzi śpiewają psalmy i pieśni na cześć samego Stwórcy – Boga Jahwe. Doksologie, czyli hymny pochwalne Nowego Testamentu, zwrócone są ku Ojcu ale poprzez Chrystusa: „Wszystkie obietnice Boga stały się w Nim „tak”. Dlatego przez Niego wypowiadamy na chwałę Boga nasze Amen” (2 Kor 1,20). Ostatnią doksologią u kresu ludzkiej historii jest w Apokalipsie pieśń zaślubin Baranka: „Alleluja! Zaczął królować Pan, nasz Bóg wszechmocny. Cieszymy się i radujmy i oddajmy Mu chwałę. Bo

nadeszły zaślubiny Baranka i Jego Oblubienica jest już gotowa” (Ap 19,6-7). Na głos tego hymnu pojawia się Oblubienica – Kościół, odziana w czystą szatę lnianą, która oznacza „sprawiedliwe czyny świętych” (19,8). Taka jedynie szata Kościoła godna jest Boskiego Oblubieńca. Chwała Kościoła w całości jest darem Chrystusa: w Jego krwi zostały wybielone szaty wybranych (Ap 7,14).

U źródeł przyszłej chwały zbawionych znajduje się więc miłość Zbawiciela. „Chrystus umiłował swój Kościół i wydał za niego samego siebie (...), aby postawić go przy sobie jako Kościół chwalebny, bez skazy i zmarszczki czy czegoś podobnego, aby był święty i nieskalany” (Ef 5,25.27). Słowa Apostoła odnoszą się do wspólnoty zbawionych, której Maryja jest obrazem i zapowiedzią. „Odtąd wszystkie pokolenia będą mnie nazywać błogosławioną” (Łk 1,48) – to proroctwo Matki Zbawiciela będzie się realizować w Kościele po wszystkie czasy. Maryja jest rzeczywiście Panną *czcigodną*, ponieważ jest Matką Zbawiciela, który przywrócił nam utraconą godność dzieci Bożych.

W tych dwu sformułowaniach litanijnych (*czcigodna* i *wstawiona*) brzmi echo pochwał, jakie kierowali do Maryi starożytni Ojcowie greccy: *Parthenos endoksos*, „Dziewica sławna”. Wyżej wspomnieliśmy, że sława, a raczej chwała (gr. *doksa*) jest w objawieniu biblijnym przymiotem samego Boga. Ale nie jest to przymiot niepodzielny, zazdrośnie strzeżony przez Boga. Tak jak to było w religiach i mitologiach pogańskich, które nie znały jeszcze pełni Objawienia. Chrystus Pan przez swoją zbawczą mękę wszedł do chwały Ojca. W tajemnicy Wniebowzięcia udział w chwale nieba otrzymała również Jego Najświętsza Matka, a Jej wywyższenie stanowi zadatek przyszłej chwały całego Kościoła. Wniebowzięcie jest spełnieniem wzruszającej przepowiedni, którą wyraziła Maryja w swym hymnie uwielbienia *Magnificat*: „oto błogosławić mnie będą wszystkie narody” (Łk 1,48).

Tak więc cześć oddawana Matce Pana w niczym nie umniejsza bynajmniej czci i chwale samego Boga, lecz ją jeszcze uwypatnia. „Prawdziwi czciciele będą wielbili Ojca w Duchu i w Prawdzie” – zapowiedział niegdyś Chrystus w rozmowie z Samaritaną (J 4,23). Napełniona Duchem Świętym, wierna Uczennica wcielonej Prawdy, jest prawdziwą czcicielką Ojca. Możemy więc bez obawy o cześć Bożą zanosić do Niej hymny pochwalne: „Cześć Maryi, cześć i chwała, Pannie świętej cześć!”.

Maryja jest godna czci i chwały (sławy) ze względu na swoje duchowe piękno jako Matki Zbawiciela. O ile „bojaźń PANA jest początkiem mądrości” (Ps 111,10), to Maryja przewyższa wszystkich w umiłowaniu mądrości. Wybrana na Matkę Chrystusa, wcielonej Mądrości, jest Ona niedościgłym wzorem, zawsze aktualnym. Jest nim nie tylko dla kobiet Izraela, ale dla wszystkich narodów i pokoleń.

Kościół oficjalnie naucza, że jego „pobożność względem Świętej Dziewicy jest wewnętrznym elementem kultu chrześcijańskiego. Najświętsza Dziewica słusznie doznaje od Kościoła czci szczególnej. Już też od najdawniejszych czasów Błogosławiona Dziewica czczona jest pod zaszczytnym imieniem Bożej Rodzicielki, pod której obronę uciekają się w modlitwach wierni we wszystkich swoich przeciwnościach i potrzebach...” (KKK 971).

Potwierdzeniem tej katechizmowej prawdy niech będzie choćby przytoczenie na koniec fragmentu starożytnego hymnu maryjnego „Witaj Gwiazdo Morza” (*Ave maris stella*):

*O Dziewico sławna i pokory wzorze,
Wyzwolonym z winy daj nam żyć w pokorze.*

Діво могутня, ласкава, вірна

(13 травня)

У теперішньому лексиконі прикметник «могутній» означає особу багату, заможну, яка має велику владу, вплив. Раніше це слово характеризувало людину, котра все «могла». І в цьому сенсі «могутня» – це та, що може, має владу щось вчинити, має силу дії.

Відповіддю Марії на спасенне діло Бога є покірне визнання, що міститься в Її гімні Magnificat: «Великі речі вчинив мені Всемогутній» (лат. *Potens*). Джерелом Її духовної сили, цієї могутності є потужність і сила самого Бога. Так виконується принцип, виражений у посланні св. Павла: «Бог вибрав немудре світу, щоб засоромити мудрих, і безсильне світу Бог вибрав, щоб засоромити сильних» (1Кор 1, 27).

Заклик «Діво могутня» належить розуміти так, що Пресвята Діва Марія може своїм заступництвом зробити те, що хоче для нашого спасіння. Бог всемогутній – своєю волею, натомість Марія – проханням і заступництвом у Бога. Приклад Її заступництва знаходимо у Святому Письмі, при описі весілля в Кані Галілейській: «Коли ж не вистачило вина, мати Ісусова й каже до нього: “Вина в них нема”». (Йо 2,3). Ісус на прохання Своєї Матері перемінив шість кам'яних посудин з водою на вино.

Діва Марія є для Церкви найкращим зразком апостольської сили, могутності. Те, чого Марія не досвідчила у своєму земному житті, стало джерелом духовної сили Церкви. Коли ми говоримо «Діво могутня», то визнаємо віру, те, що для нас Марія милостива і може випросити нам благодаті у Свого Сина, Ісуса Христа.

Таким чином, переходимо до наступних титулів Матері Божої, що Вона ласкава і вірна.

Зауважмо, що і цього разу прикмети Бога знаходять своє віддзеркалення у поставі і житті Матері Божої. Бо ж це Бог ласкавий і вірний Своїм обітницям. Вона також є «Дівою ласкавою і вірною», згідно з молитвою Церкви. У Матері, так само, як і у Сина, сила, ласка і вірність тісно між собою пов'язані. Ісус, лагідний і смиренний серцем, шукає загублену вівцю, милосердиться над кожною людською долею, домагається подібної постави від усіх своїх сповідників. У Євангелії знаходимо таке застереження, скероване до найближчих учнів перед Мукою Учителя: «Ви знаєте, що князі народів панують над ними, а вельможі гнітять їх. Не так має бути між вами. Але як хтось хотів би у вас бути великий, нехай буде вам слуга...» (Мт 20, 25-26).

Першою, хто виконав цю умову найдосконаліше, була покірна і вірна Слуга Господня з Назарета. Її вірність Небесному отцю була не раз випробувана у життєвих переживаннях, до того, як у повноті виявилась під хрестом Сина.

Завдяки своїй поставі служіння і вірності Вона є найвірнішим образом Сина. Її Magnificat – це гімн про всемогутнє милосердя Бога. «Милосердя його з роду в рід на тих, які страхаються його» (Лк 1, 50). Саме так Новий Завіт перекладає багатозначний єврейський термін *chesed*, який найповніше описує дію Бога у завіті з людьми, а саме: Його доброзичливість щодо всіх, хто Йому довірився. Марія єднає у своїй пісні прославлення, власне звеличення з долею відкинутих світом. У цьому уподібнюється до милосердного Бога, який противиться гордим, а пригортає принижених.

Постава Марії, Диви ласкавої і вірної, є взірцем для всіх дітей Церкви. Заклопотана людськими потребами вже на

весілі у Кані, згодом вірна проявляє свою опіку про нас, будучи вже на небі. Тепер Її заступництво є, без сумніву, дієвим, ніж будь-яке інше. Стоячи біля свого Сина, Вона є посередницею благодатей. Про це останнім часом свідчать численні Її об'явлення у різних куточках землі. Своєю опікою над людьми Вона нагадує, що головним завданням Церкви є проголошення Божого милосердя. Діва могутня, ласкава і вірна Богові ясніє світу як знак Божої ласкавості і надії для тих, хто покутує.

Саме тому Марія для нас є Вчителькою цих чеснот: ласки і вірності. Їхня практика має бути завданням для кожного з нас. Це означає вірність релігійну згідно з наказом самого Вчителя: найважливіше у Законі це «справедливість, милосердя і віра» (Мт 23, 23). Ті, хто дає себе вести Святому Духові, приносять плід у вчинках, які переростають вимоги Закону. Серед тих «плодів Духа» св. Павло згадує також вірність (Гал 5,22). Проявляється вона навіть у найменших дрібницях життя, як вчив сам Ісус: «Хто вірний у найменшій, той і в великому вірний» (Лк 16, 10). Вірність і ласка домінує над усім життям християнина.

Panno można, łaskawa, wierna...

(13 maja)

W dzisiejszym słownictwie przymiotnik „*możny, można*” oznacza osobę bogatą w dobra materialne, zamożną. Jednakże dawniej określał cechę człowieka utworzoną od czasownika „*móc*”. I w tym znaczeniu „*można*” to tyle co mogąca, władna coś uczynić, posiadająca moc sprawczą.

Odpowiedzią Maryi na zbawcze dzieło Boga jest pokorne wyznanie, zawarte w Jej hymnie *Magnificat*: „wielkie rzeczy uczynił mi Wszechmogący” (łac. *Potens*). Źródłem Jej duchowej mocy, owej możności jest potęga i moc samego Boga. Tak sprawdza się zasada, wyrażona w liście św. Pawła: „Bóg wybrał właśnie to, co dla świata jest głupie, aby zawstydzić mądrych, i to co słabe w oczach świata, aby zawstydzić mocnych” (1 Kor 1,27-28).

Wezwanie „Panno można” należy zatem rozumieć, że Najświętsza Maryja Panna może uczynić, swoim wstawiennictwem, co zechce dla naszego zbawienia. Bóg jest wszechmocny swoją wolą, natomiast Maryja - prośbą i wstawiennictwem u Boga. Przykład Jej wstawiennictwa znajdujemy w Piśmie Świętym, przy opisie wesela w Kanie Galilejskiej. „A kiedy zabrakło wina, Matka Jezusa mówi do Niego: Nie mają już wina” (J 2, 3). Jezus, na prośbę Swej Matki zamienił sześć stągwi wody w wino.

Dziewica Maryja stanowi dla Kościoła najwspanialszy wzór apostołskiej mocy, możności. To, czego Maryja nie doświadczyła w swoim ziemskim życiu, będzie źródłem duchowej mocy Kościoła. Mówiąc „*Panno można*” wyznajemy wiarę, że i dla nas Maryja jest równie litościwa i może wyjednać nam łaski u Swego Syna, Jezusa Chrystusa.

W ten sposób przechodzimy do kolejnych tytułów Matki Bożej, że jest Ona łaskawa i wierna.

Zauważmy, że i tym razem przymioty Boże znajdują swoje odzwierciedlenie w postawie i życiu Matki Bożej. To bowiem Bóg jest łaskawy i wierny swoim obietnicom. Ona jest również jest „Panną łaskawą i wierną”, zgodnie z modlitwą Kościoła. U Matki, podobnie jak u Syna, moc, łaskawość i wierność są ściśle ze sobą powiązane. Jezus, łagodny i pokorny sercem, szukający zagubionej owcy, litujący się nad każdą ludzką niedolą, domaga się podobnej postawy od wszystkich swoich wyznawców. W Ewangelii znajdujemy taką przestrożę, skierowaną do najbliższych uczniów

tuż przed męką Mistrza: „Wiecie o tym, że rządzący uciskają ludzi, a wielcy dają im odczuć swoją władzę. Nie tak ma być między wami. Jeśli ktoś z was chce być wielki, niech będzie waszym sługą...” (Mt 20,25-26).

Pierwszą, która spełniła ten warunek i to w stopniu doskonałym, heroicznym, jest pokorna i wierna Służebnica Pańska z Nazaretu. Jej wierność Ojcu niebieskiemu była wielokrotnie wypróbowana w doświadczeniach życiowych, zanim objawiła się w pełni pod krzyżem Syna.

Dzięki swej służebnej i wiernej postawie jest On najwierniejszym obrazem Syna. Jej *Magnificat* to hymn o wszechmocnym miłosierdziu Boga. „Jego przez wszystkie pokolenia dla tych, którzy się Go boją” (Łk 1,50). Tak właśnie Nowy Testament tłumaczy bogaty w treść hebrajski termin *chesed*, który najpełniej określa działanie Boga w przymierzu z ludźmi: Jego życzliwość wobec wszystkich, którzy Mu zawierzyli. Maryja łączy w swej pieśni uwielbienia własne wywyższenie z losem odrzuconych przez świat. Upodobnia się w tym do miłosiernego Boga, który sprzeciwia się pysznym a przygarnia poniżonych. Tym sposobem uprzedza Ona w sposób proroczy naukę Chrystusa z Kazania na Górze.

Postawa Maryi, Panny łaskawej i wiernej, jest idealnym wzorem dla wszystkich dzieci Kościoła. Pochylona nad ludzkimi potrzebami już na weselu w Kanie, wierna nadal objawia swą troskę o nas, będąc już w niebie. Obecne Jej wstawiennictwo jest nieporównanie skuteczniejsze niż każde inne. Stojąc przy boku swego Syna jest pośredniczką łask. Świadczą o tym Jej niezliczone zjawienia w ostatnich czasach we wszystkich zakątkach ziemi. Przypomina Ona swą troską o ludzi, że istotnym zadaniem Kościoła jest głoszenie miłosierdzia Bożego. Panna można, łaskawa i wierna Bogu jaśnieje światu jako znak Bożej łaskawości i niezawodnej nadziei dla pokutujących.

I to właśnie dlatego Maryja jest dla nas Nauczycielką tych cnót: łaskowości i wierności. Ich praktykowanie winno być przedmiotem troski każdego z nas. Oznacza to wierność religijną, zgodnie z nakazem samego Mistrza: najważniejsze w Prawie to „sprawiedliwość, miłosierdzie i wiara” (Mt 23,23). Ci, którzy dają się prowadzić Duchowi Świętemu, owocują uczynkami, które przerastają wymogi Prawa. Wśród tych „owoców Ducha” wymienia św. Paweł także wierność (Ga 5,22). Objawia się ona nawet w najdrobniejszych szczegółach życia, jak pouczał sam Jezus: „Kto jest wierny w małej rzeczy, jest wierny i w wielkiej” (Łk 16,10). Wierność i łaskawość zatem dominuje nad całym życiem chrześcijanina.

Дзеркало справедливості, Престоле мудрості...

(14 травня)

Сьогодні переходимо до роздумів над закликами, які своїм корінням сягають Біблії. Старий Завіт завжди був невичерпним джерелом пророцтв про Христа, а отже, і про Його Матір.

Саме зі Старого Завіту походять представлені зараз і в чергових роздумах титули Матері Божої. Дзеркало у Старому Завіті – це образ, символ надприродного знання, а справедливість – синонім святості.

Святий апостол Яків заохочує до життя згідно з повчанням, що містить Святе Письмо: «Бо хто лише слухає слово, але його не чинить, той подібний до чоловіка, що розглядає у дзеркалі обличчя, яке має від природи: ледве поглянув на самого себе, відійшов і зараз же забув, який він» (Як 1, 23-24). Замість самого себе варто вдивлятись в образ Христа і Його Матері, які показують нам біблійні ікони.

Найдосконалішим дзеркалом, у яке належить невпинно вдивлятись, є хрест Христа. Св. Клара у листі до св. Агнеси Чеської заохочує її, аби уважно вдивлялась у те «дзеркало без вад», замість того, щоб дивитись на плинну красу свого обличчя. «У цьому дзеркалі відбивається благословенна убогість, свята покора, невимовна любов» (*Літургія Годин IV, 1042n*).

Біля хреста стоїть Марія, дана нам як Мати і зразок для наслідування. Вдивляння з увагою у це «Дзеркало» допоможе Її дітям безпечно йти дорогою Божого закону і справедливості. «Справедливість», як уже згадано у значенні біблійному, – це святість життя, досконалість поведінки,

праведність. Від Марії можемо вчитися її способу прямування до досконалості. Однак не вистачить пасивного читання слів Євангелія, яке представляє її біля Сина. Потрібно ще роздумувати над цими словами у серці, як це робила Вона. Потрібно, врешті, аби втілити в життя її поради, які дала слугам на весіллі в Кані: «Зробіть усе, що (мій Син) вам скаже» (Йн 2,5).

У Марії поселився Ісус – втілена Мудрість Божа. Тому Вона є Престолом Божої мудрості.

У чому полягає мудрість у світлі біблійного об'явлення? Враховуючи розвиток цього об'явлення, можемо помітити, що мудрість у Старому Завіті означає Закон Мойсея (Тора), знання цього Закону, натомість у Новому Завіті – особу Христа. Він є уособленою Мудрістю.

Марія як дочка свого народу знала Закон. Він був предметом її роздумів як матері Втіленого Слова. Аби зрозуміти таємницю свого Сина, Вона мусила постійно «роздумувати в серці» (Лк 2,19) правди віри предків. Мала їх співставляти зі словами Ісуса, уособленої «Мудрості Бога» (1Кор 1,24.30). Св. Лука особливо майстерно описує портрет Марії, уважно слухаючи те, що говорить Йї Син, втілена Мудрість. До Неї особливим чином стосується те, що Лука вкладає в уста Ісуса: «Про мудрість свідчать усі її діти» (Лк 7, 35).

Марія є «Престолом мудрості» у подвійному сенсі. Спочатку у дослівному значенні, тобто є Його біологічною Матір'ю, бо носила у своєму лоні Того, Котрий є втіленою Мудрістю. Є нею також у глибшому, духовному значенні, бо завжди приймала Боже Слово, оберігаючи його і роздумуючи у своєму серці. Сам Ісус поставив її за приклад усім своїм учням, які намагаються затримувати слово в серці, аби воно могло принести «плід завдяки витривалості» (Лк 8, 21). Ісус

вихваляє Свою Матір не стільки за Її біологічне материнство, а за те, що з вірою приймала Його науку (Лк 11, 27-28). Її божественне материнство було наслідком послуху волі Отця, виявленого вже під час Благовіщення у Назареті. Це висловив св. Августин, учитель Церкви говорячи, що «більше ніж у лоні, Вона носила Ісуса в серці» (*De sancta virginitate*, 3).

Марія є Престолом мудрості кожному, хто шукає, показує, де можна Її знайти. Загубленому вказує дорогу повернення. Нерозумному вказує дорогу виходу з його невігластва. Невченому відкриває ворота знання. Філософу допомагає сягнути істини. Кожного хоче вести до Мудрості, якою є Її Син.

Престоле мудрості, відкрий перед нами багатства Твого Сина, покажи нам, як жити, в чому полягає істинна мудрість. Так багато в нас глупоти. Покажи, як відкрити своє життя на істинну мудрість.

Zwierciadło sprawiedliwości, Stolico mądrości...

(14 maja)

Dzisiaj przechodzimy do medytacji nad wezwaniami, które swoimi korzeniami sięgają Biblii. Stary Testament zawsze był i jest niewyczerpaną kopalnią prorocत्व o Chrystusie, a więc i o Jego Najświętszej Matce.

Właśnie ze Starego Testamentu pochodzą prezentowane teraz i w kolejnych rozważanych określenia Matki Pana. Zwierciadło w Starym Testamencie to obraz, symbol wiedzy nadprzyrodzonej a sprawiedliwość to synonim świętości.

Św. Jakub Apostoł zachęca do życia zgodnego z pouczeniem zawartym w Piśmie św. „Tego bowiem, kto tylko słucha słowa, lecz według niego nie żyje, można porównać do człowieka, który przygląda się swej twarzy w lustrze. Oglądał on wprawdzie samego siebie, lecz po odejściu od lustra zaraz zapomniał, jaki był” (Jk 1,23-24). Zamiast więc w siebie samego, warto wpatrywać się w obraz Chrystusa i Jego Matki, jaki ukazują nam biblijne ikony.

Najdoskonalszym zwierciadłem, w którym należy się nieustannie przeglądać, jest krzyż Chrystusa. Św. Klara w liście do św. Agnieszki Czeskiej zachęca ją, aby uważnie wpatrywała się w to „zwierciadło bez skazy”, zamiast w przemijające piękno własnego oblicza. „W tym zwierciadle odbija się błogosławione ubóstwo, święta pokora, niewysłowiona miłość” (*Liturgia Godzin IV, 1042n*).

Obok krzyża stoi Maryja, dana nam jako Matka i wzór do naśladowania. Wpatrywanie się z uwagą w to „Zwierciadło” pomoże Jej dzieciom bezpiecznie iść drogą Bożego Prawa i sprawiedliwości. „Sprawiedliwość”, jak już wspomniano, w znaczeniu biblijnym to tyle co świętość życia, doskonałość postępowania, prawość. Od Maryi możemy uczyć się sposobu dążenia do doskonałości. Nie wystarczy jednak bierne odczytanie słów Ewangelii, która przedstawia ją u boku Syna. Potrzeba jeszcze rozważania tych słów w sercu, jak Ona to czyniła. Potrzeba wreszcie, aby wcielić w życie Jej radę, jakiej udzieliła sługom na weselu w Kanie: „Zróbcie wszystko, cokolwiek (mój Syn) wam powie” (J 2,5).

W Maryi zamieszkał Jezus – wcielona Mądrość Boga. Dlatego jest Ona stolicą (łac. *sedes* – oznacza tron, siedzibę, mieszkanie) mądrości Bożej.

Na czym polega mądrość w świetle objawienia biblijnego? Uwzględniając rozwój tego objawienia, możemy zauważyć, że mądrość w Starym Testamencie oznacza Prawo Mojżeszowe (To-

ra), znajomość tego prawa, w Nowym Przymierzu natomiast – osobę Chrystusa. On jest uosobioną Mądrością.

Maryja, jako córka swego narodu, znała Prawo. Było ono przedmiotem Jej refleksji jako Matki Słowa wcielonego. Aby zrozumieć tajemnicę swego Syna, musiała Ona ustawicznie „rozważać w sercu” (Łk 2,19) prawdy wiary przodków. Musiała je konfrontować ze słowami Jezusa, uosobionej „Mądrości Boga” (1 Kor 1,24.30). Zwłaszcza św. Łukasz maluje po mistrzowsku portret Maryi, uważnie słuchającej tego, co mówi Jej Syn, wcielona Mądrość. Do Niej w szczególny sposób odnosi się to, co Łukasz kładzie w usta Jezusa: „o mądrości świadczą wszystkie jej dzieci” (Łk 7,35).

Maryja jest „stolicą mądrości” w podwójnym sensie. Najpierw w znaczeniu dosłownym, czyli biologicznym, jest Jego Matką, nosiła w swym łonie Tego, który jest wcieloną Mądrością. Jest nią także w głębszym znaczeniu duchowym, gdyż zawsze przyjmowała Słowo Boże, strzegąc go i rozważając w swoim sercu. Sam Jezus postawił Ją za wzór wszystkich swoim uczniom, którzy starają się zatrzymać słowo w sercu, aby mogło wydać „plon dzięki wytrwałości” (Łk 8,21). Jezus sławi swą Matkę nie tyle za Jej biologiczne macierzyństwo, co raczej za to, że z wiarą przyjmowała Jego naukę (Łk 11,27-28). Jej Boskie macierzyństwo było konsekwencją posłuszeństwa woli Ojca, okazanego już przy zwiastowaniu w Nazarecie. Zwięźle wyraził to św. Augustyn, doktor Kościoła mówiąc, że „bardziej niż w łonie, nosiła Jezusa w sercu” (*De sancta virginitate*, 3).

Maryja, jako Stolica mądrości każdemu, kto szuka mądrości pokazuje, gdzie można ją znaleźć. Zagubionemu wskazuje drogę powrotu. Głupcowi ukazuje wyjście z jego ignorancji. Nieuczonnemu otwiera wrota wiedzy. Filozofowi pomaga dostrzec istotę prawdy. Każdego chce doprowadzić do Mądrości, która jest Jej Syn.

Stolico mądrości otwórz przed nami bogactwa Twojego Syna, pokaż nam jak żyć, na czym polega prawdziwa mądrość. Tak wiele w nas głupoty. Pokaż, jak otworzyć swe życie na prawdziwą mądrość.

Причино нашої радості...

(15 травня)

Радість – це психічне і емоційне зворушення, яке виникає після пізнання і оволодіння чимось добрим. Існують різні її прояви: задоволення, веселощі і щастя, іноді навіть ейфорія (тому радість часом може викликати сльози – кажемо тоді, що хтось плаче з радості). Особливу постать радість osiąгає завдяки християнській вірі, надії та любові. Святий Павло зараховує її до плодів Святого Духа і згадує її одразу після любові (пор. Гал 5, 22), з якою тісно пов'язана (пор. Катехизм Католицької Церкви, 1829). Святий Тома Аквінський вчить, що радість не є чеснотою, відокремленою від любові, а її проявом і наслідком.

Християнська радість має своє джерело у воскресінні Христа. Це ознака цілого переходу від смерті до життя, від поневолення гріхом до свободи Божих дітей. Тому християнська радість становить вираз внутрішньої гармонії людини з собою, з Богом і ближніми, яка виникає під впливом благодаті. Це й ознака Божого Царства (пор. Рим 14,17; ККЦ 2819) і в такий спосіб випереджає щастя спасених у небі. Спількування з Богом віч-на-віч і участь у спільноті ангелів та святих у майбутньому буде джерелом невинної радості.

Ця радість, закорінена у пасхальній радості, доповнена тим, що Марія під хрестом була дана нам як Матір. Тому багато святих і вчителів Церкви бачили в Ній причину радості християн. «Так, як наше тіло відзначене життєвою енергією і духом, так Твоє найсвятіше ім'я невинно, при кожній нагоді, в кожному місці і часі вимовлене Твоїми слугами, є не лише знаком, ай причиною життя, радості та

допомоги», – говорив св. Герман I, патріарх Константинополя у VIII ст.

Євангеліє св. Луки вже у сцені Благовіщення акцентує на радості, яка через посередництво Марії стане долею усього світу. Архангел Гавриїл вітає Марію: «Радій, повна благодаті: Господь із тобою» (Лк 1, 28). Слова ці нагадують пророцтво, яке колись Софонія скерував до Єрусалима, приносячи їй радісну новину: «Господь – посеред тебе: не будеш більш боятись лиха» (Соф 3,15). В обох випадках йдеться про прихід обіцяного Месії. Те, що за часів пророка пророкувало падіння ворожої імперії Асирії (VII ст. до н.е.), завдяки Марії стало реальністю у глибшому вимірі: Добра Новина збувається в її особі, стаючи Тілом. Причиною її радості є втілення Божого Сина, який несе спасіння світові.

Ангельське Благовіщення стало причиною радості для нас всіх. У словах Архангела міститься заповідь Нового Завіту. Небо знову сходить на землю, аби поєднатися з нею нерозривними узами. Назарет є новим Синаєм (Вих 19-24). Однак тут без акомпанементу грому та блискавок Бог сходить у тиші до лона Діви, стаючи Людиною, одним із нас. Покора, з якою Син Найвищого зійшов на землю, є заповіддю Його славного Вознесіння. Церква з великою радістю приймає обітницю вічного правління Христа. Причиною нашої радості є факт наповнення Церкви благодаттю (пор. Еф 1, 8) на зразок Марії з Назарета.

Тому християнство є релігією радості, християнин – людина радості! Фундаментом християнства є великодній світанок, воскресіння Христа, а не Його смерть у Велику П'ятницю. Тому радість – це та чеснота, яка повинна характеризувати життя кожного з нас, не зважаючи на щоденні труднощі.

Маріє, причино нашої радості, просимо, аби вказувала нам, що життя в небі можливе. Не дозволь нам піддатись намовлянню злого духа, який намагається нас ввести у розпач. Відновлюй в нас радість Твого воскреслого Сина!

Przyczyno naszej radości...

(15 maja)

Radość to psychiczne i emocjonalne poruszenie, które wynika z poznania i posiadania jakiegoś dobra. Różne są jej przejawy: zadowolenie, rozbawienie i szczęście, a niekiedy także euforia (dlatego radość może czasem wywoływać płacz. Mówimy wtedy, że ktoś płacze z radości). Szczególną postacią radość osiąga dzięki chrześcijańskiej wierze, nadziei i miłości. Święty Paweł zalicza ją do owoców Ducha Świętego i wymienia zaraz po miłości (por. Ga 5, 22), z którą ściśle jest związana (por. KKK 1829). Święty Tomasz z Akwinu uczy, „że radość nie jest cnotą odrębną od miłości, lecz jej przejawem i skutkiem”.

Chrześcijańska radość ma swoje źródło w zmartwychwstaniu Chrystusa. Jest ona oznaką ciągłego przechodzenia ze śmierci do życia, od zniewolenia grzechem do wolności dzieci Bożych. Z tej racji radość chrześcijańska stanowi wyraz wewnętrznej harmonii człowieka z samym sobą, z Bogiem i bliźnimi, jaka tworzy się pod wpływem łaski. Jest także oznaką Królestwa Bożego (por. Rz 14, 17; KKK 2819), a tym samym uprzedza szczęście zbawionych w niebie. Oglądanie Boga twarzą w twarz i udział we wspólnocie aniołów oraz świętych będzie źródłem nieustającej radości.

Ta radość zakorzeniona w radości paschalnej ma swoje dopełnienie w tym, że Maryja została dana nam pod krzyżem za Matkę. Dlatego wielu świętych i doktorów Kościoła widzieli w

Niej przyczynę sprawczą radości chrześcijan. „Tak jak nasze ciało odznacza się życiową energią i duchem, tak Twe najświętsze imię nieustannie, w każdej okazji, miejscu i czasie przez Twe sługi wymawiane, nie tylko jest znakiem, ale i przyczyną życia, radości i pomocy” – wołał św. German I, patriarcha Konstantynopola w VIII wieku.

Ewangelia św. Łukasza już w scenie Zwiastowania akcentuje radość, jaka przez pośrednictwo Matki Pana stanie się udziałem całego świata. Archanioł Gabriel wita Maryję: „Raduj się, łaski pełna: Pan z tobą” (Łk 1,28). Słowa te nawiązują do proroctwa, które niegdyś Sofoniasz skierował pod adresem Jerozolimy, przynosząc jej pomyślnie wieści: „PAN jest pośród ciebie! Nie będziesz się już lękać złego!” (So 3,15). W obu przypadkach chodzi o nadejście obiecanego Mesjasza. To, co w czasach proroka zapowiadało upadek wrogiego imperium Asyrii (VII wiek przed Chr.), stało się dzięki Maryi rzeczywistością w znacznie głębszym wymiarze: Dobra Nowina wypełnia się w Jej osobie, stając się Ciałem. Przyczyną Jej radości jest wcielenie Syna Bożego, który nieśie zbawienie świata.

Zwiastowanie anielskie w Nazarecie stało się przyczyną radości dla nas wszystkich. W słowach Archanioła zawiera się bowiem zapowiedź Nowego Przymierza. Niebo ponownie zstępuje na ziemię, by połączyć się z nią nierozzerwalną więzią. Nazaret jest nowym Synajem (Wj 19-24). Tu jednak bez akompaniamentu gromów i błyskawic Bóg zstępuje w ciszy w łono Dziewicy stając się Człowiekiem, jednym z nas. Pokora, z jaką Syn Najwyższego zstąpił na ziemię, jest zapowiedzią Jego chwalebного wniebowstąpienia. Kościół z ogromną radością przyjmuje obietnicę wiecznych rządów Chrystusa. Przyczyną naszej radości jest fakt napełnienia Kościoła łaską (por. Ef 1,8) na wzór Maryi w Nazarecie.

Dlatego chrześcijaństwo jest religią radości, chrześcijanin jest człowiekiem radości! Fundamentem chrześcijaństwa jest poranek wielkanocny, zmartwychwstanie Chrystusa, a nie Jego męka i śmierć w Wielki Piątek. Tak więc radość, to ta cnota, która powinna charakteryzować życie każdego z nas, pomimo przeciwności, na które napotykaamy codziennego życia.

Maryjo, przyczyno naszej radości, prosimy byś pokazywała nam, że życie w niebie jest możliwe. Nie pozwól nam ulec podszeptom złego ducha, który próbuje nas wprowadzać w rozpacz. Odnawiaj w nas radość Twego zmartwychwstałego Syna!

Амфоро духовна, славна, велична побожності

(16 травня)

Три чергові заклики літанії порівнюють Марію з Ковчегом, у якому мешкала Господня слава протягом 40-річної мандрівки Ізраїля пустелею до Обіцяної Землі (пор. Вих 40, 34-38). У латинському оригіналі літанії, що більш пов'язаний із середньовічною традицією, виступає слово *vas* – посудина. На сьогодні в багатьох перекладах літанії різними мовами зустрічається слово «ковчег».

Марія дійсно стала ковчегом/посудиною (амфорою), яку наповнив Святий Дух, аби в Ній зачався Божий Син. Висловлюємо цю бездонну правду віри, коли молимося: «Ангел Господній благовістив Діві Марії, і зачала Вона від Святого Духа».

Друга частина цієї молитви описує момент, коли відбулося Втілення. Сталось воно тоді, коли Марія висловила Свою згоду: «Ось я, Слугиня Господня; нехай зі Мною станеться за Твоїм словом». Молитва Церкви вказує увагу на факт, що Матір Божа не є пасивним, безмовним знаряддям у руках Всемогутнього. Вона цілком вільна у своєму рішенні. Її відповідь висловлює волю до активної співпраці у спасенному ділі Отця, разом із Сином, у Святому Дусі. Приклад цього заклику («ковчег» замість «амфори») краще передає значення цього слова.

Ковчег – це місце зустрічі люду завіту з Богом Ізраїля. Бог перебував там над капоретом – кришкою, що накривала Ковчег Завіту. Зсередини Ковчеха, що називався Наметом Зустрічі, Бог уділяв повчання за посередництвом Мойсея. Санктуарій Ізраїля у пустелі був заповіддю духовної святині,

яку провіщали пророки. Виконанням цієї заповіді є Церква як містичне Тіло Христа. Св. Павло вчить, що кожен християнин як член цього Тіла, також є святинею Бога, а його Тіло – святинею Святого Духа (1Кор 6,19). Як члени містичного Тіла Христа, ми маємо обов'язок бути причетними до його зростання (Еф 4,1-16).

Христос становить фундамент живої будівлі Церкви, а всі віряни є живим камінням, утворюючи разом із ним духовну святиню. Зрозуміло, що Мати Господа має особливе місце у цій святині, будучи наповнена Святим Духом від моменту зачаття Божого Сина. Подібно як в єрусалимській святині найсвятішим місцем був санктуарій, що містив Ковчег, так Вона є справжнім Ковчегом Святого Духа. Даючи світу Спасителя, Вона стала зразком для цілої Церкви та всіх її членів.

У контексті цього першого заклику нам легше зрозуміти два чергові, у яких славимо Марію як **Амфору славу і Амфору величної побожності**.

Новий Завіт єднає Божу славу з особою Ісуса. Як Божий Син Він є «відблиском його слави, образ його істоти» (Євр 1,3). Він є «Господом слави» (1Кор 2,8), Якого заповідав Ісая. Євангеліє, особливо від Луки, вказує поступове об'явлення слави Ісуса. У сцені Благовіщення Святий Дух сходить на Марію (Лк 1, 35). Після народження Ісуса «слава Бога» осяває пастирів (Лк, 9). Ця слава буде видима також при хрещенні та преображенні Ісуса, у Його цілому житті та в смерті, яка дозволить Йому «увійти до Своїї слави» (Лк 24,26).

Вдивляючись у славу Христа, легше зрозуміти заклик у літанії, звернений до Його Матері: «Амфоро славна». Це в Ній Божа слава замешкала у спосіб тілесний, коли Святий Дух Її наповнив – «Слово стало Тілом» (Йн 1,14).

Це Марія, Її тіло є тою «славною святинєю». В Ній, як у санктуарії, зведеному Мойсеєм, криється зразок всілякої побожності. У сучасної людини «побожність» асоціюється з вірним виконанням релігійних практик. Проте у Біблії побожність охоплює також цілісність міжлюдських відносин, особливо родинних.

Єврейська мова словом побожність (*chesed*) окреслює взаємні відносини у родині, між приятелями, знайомими... Це зв'язок одних людей з іншими, взаємна ввічливість, допомога, конкретна і вірна. Грецький переклад Біблії вживає слово *eleos*, тобто милосердя, чим виражає істоту набожності як доброту, що співчуває, як милосердну любов.

Маріє, вчи нас істинної побожності, вчи нас прославляти Бога у спільноті Церкви, як приймати таїнства, як молитися, як бути милосердними щодо наших ближніх. Вчини, аби квітнула в нас істинна побожність, а не та, що напоказ.

Przybytku Ducha Świętego, chwalebny, sławny pobożności...

(16 maja)

Trzy kolejne wezwania Litanii porównują Maryję z Przybytkiem, w którym zamieszkała chwała Pańska podczas 40 lat wędrówki Izraela przez pustynię do Ziemi Obiecanej (por. Wj 40,34-38). W oryginale łacińskim Litanii, bardziej nawiązującym do tradycji średniowiecznej występuje określenie „*vas*” - „naczynie”. Obecnie jednak wiele przekładów Litanii na języki narodowe używa określenia „przybytek”.

Maryja rzeczywiście stała się przybytkiem/naczyniem, które wypełnił Duch Święty, aby mógł się w Niej począć Syn Boży. Wyrażamy tę niezgłębioną prawdę wiary, gdy modlimy się: „Anioł Pański zwiastował Pannie Maryi, i poczęła z Ducha Świętego”.

Druga część tej modlitwy wskazuje na moment, w którym dokonało się Wcielenie. Dokonało się ono dopiero wtedy, gdy Maryja wyraziła swoją zgodę: „Oto ja Służebnica Pańska; niech mi się stanie według słowa twego”. Modlitwa Kościoła zwraca więc uwagę na fakt, że Matka Boża nie jest jedynie biernym, bezwolnym narzędziem w rękach Wszechmocnego. Ona jest w pełni wolna w swojej decyzji. Jej odpowiedź wyraża wolę aktywnej współpracy w zbawczym dziele Ojca, razem z Synem, w Duchu Świętym. Obecny przekład tej inwokacji („przybytek” zamiast „naczynie”) oddaje więc znacznie lepiej jej treść.

Przybytek, to miejsce spotkań ludu Przymierza z Bogiem Izraela. Bóg przebywał tam w duchowy sposób ponad przeblągalnią, którą kryła Arkę Przymierza. Z wnętrza Przybytku, zwanego też Namiotem Spotkania, Bóg udzielał pouczeń za pośrednictwem Mojżesza. Sanktuarium Izraela na pustyni było zapowiedzią świątyni duchowej, którą zapowiadali prorocy. Spełnieniem tej zapowiedzi jest Kościół jako mistyczne ciało Chrystusa. Św. Paweł wyraźnie naucza, że każdy chrześcijanin jako członek tego Ciała, jest również świątynią Bożą, a jego ciało jest przybytkiem Ducha Świętego (1 Kor 6,19). Jako członkowie mistycznego Ciała Chrystusa, mamy obowiązek przyczyniać się do jego wzrostu (Ef 4,1-16).

Tak więc Chrystus stanowi fundament żywej budowli Kościoła, a wszyscy wierni są żywymi kamieniami, tworząc wraz z Nim duchową świątynię. Zrozumiały, że Matka Pana ma szczególne miejsce w tej świątyni, będąc napełniona Duchem Świętym od chwili poczęcia Bożego Syna. Podobnie jak w świątyni jerozolimskiej miejscem najświętszym było sanktuarium kryjące Arkę, tak

Ona jest prawdziwym Przybytkiem Ducha Świętego. Wydając na świat Zbawiciela, stała się wzorem dla całego Kościoła i wszystkich jego członków.

W kontekście tego pierwszego wezwania łatwiej jest również nam zrozumieć dwa kolejne, w których sławimy Maryję jako Przybytek chwalebny i sławny z pobożności.

Nowy Testament łączy chwałę Bożą z osobą Jezusa. Jako Syn Boży, jest On „odblaskiem chwały Boga i odbiciem Jego istoty” (Hbr 1,3). Jest „Panem chwały” (1 Kor 2,8) zapowiadanej u Izajasza. Ewangelie, zwłaszcza Łukaszowa, ukazują stopniowe objawienia się chwały Jezusa. W scenie zwiastowania Duch Święty zstępuje na Maryję (Łk 1,35). Przy narodzeniu Jezusa „chwała Pana” olśniewa swą jasnością pasterzy (Łk 2,9). Chwała ta będzie widoczna również przy chrzcie i przemienieniu Jezusa, w Jego całym życiu i w śmierci, która pozwoli Mu „wejść do swej chwały” (Łk 24,26).

Wpatrując się w chwałę Chrystusa łatwiej zrozumieć litanijną inwokację zwróconą do Jego Matki: „Przybytku chwalebny”. To w Niej chwała Pańska zamieszkała w sposób cielesny, gdy za sprawą Ducha Świętego, który Ja napełnił - „Słowo stało się Ciałem” (J 1,14).

To Maryja, Jej ciało jest owym „sławnym przybytkiem”. W Niej, jak w sanktuarium wzniesionym przez Mojżesza, kryje się wzorzec wszelkiej pobożności. Dzisiejszemu człowiekowi „pobożność” kojarzy się z wiernym wypełnianiem zewnętrznych praktyk religijnych. W Biblii jednak pobożność obejmuje także całość relacji międzyludzkich, zwłaszcza rodzinnych.

W języku hebrajskim mianem pobożności (*chesed*) określa się wzajemne stosunki rodzinne, pomiędzy przyjaciółmi, znajomymi... Jest to przywiązanie jednych ludzi do drugich i wzajemna życzliwość, pomoc, konkretna i wierna. Grecki przekład Biblii

używa słowa *eleos*, „miłosierdzie”, przez co sprowadza istotę pobożności do współczującej dobroci, miłości miłosiernej.

Maryjo, ucz nas prawdziwej pobożności, ucz nas jak wychwalać Boga we wspólnocie Kościoła, jak uczestniczyć w sakramentach, jak się modlić, jak być miłosiernym względem naszych bliźnich. Spraw, by kwitła w nas prawdziwa pobożność, a nie ta na pokaz.

Трояндо духовна

(18 травня)

Троянда завжди була символом краси, життя, любові... Літання до Матері Божої через цей титул звертає увагу на духовну красу Марії.

Її краса так, як троянда, прикрашає кожне місце, де Вона перебуває, кожну людину, яка з Нею товаришує. Нею захоплювались святі, коли в Ній зібрались усі чесноти у найвищому ступені. Всі хочуть бути подібними до Бога, бо Вона Його так пригадує. Краса рятує світ, бо притягує людей до Бога.

Однак не варто забувати, що троянда крім, краси, має колючки. І вони також мають символічне значення, а саме: гріхи та їхні наслідки, біль та страждання. Разом із квіткою вони становлять один образ: серед терня переслідувань виростає троянда мучеництва. Терня огортає скроні Спасителя. Котрий страждає; серед колючок ясніє вільна від терня дівочість. Ця символіка особливим чином стосується Непорочної Діви, яка є істинною «трояндою серед терня». На цю алегорію посилається одне з найстаріших свідчень марійної символіки, Пасхальна пісня християнського поета Целія Седулія, написана приблизно у 430 р.:

*Як серед гострого терня розквітла тендітна троянда,
Без шипів, що ранять, і кущ родинний перевершує своєю
красою.*

Так з роду Єви виросла свята Марія:

Нова діва змила вину своєї попередниці

(Carmen paschale II, 28-31).

Цвіт райської троянди, містичної та нев'янучої, є символом всіх привілеїв та чеснот Богородиці, а особливо Її любові до Бога та людей.

Марію називаємо Трояндою духовною тому, що Вона є для нас зразком духовного життя. Її дух невпинно радіє в Бозі, Її Спасителі. Усім своїм розумом, усім серцем, усією душею Марія скерована до Бога. У Ньому знаходить радість, у Ньому Її дух може забути про смуток, зрадіти і славити Бога. Така поведінка Марії привертає нашу увагу до Її духовного життя.

Життя потребує поживи, якою є Божа благодать, Боже Слово та молитва, що дозволяє побачити всі труднощі як Боже діяння. Як троянда для своєї свіжості потребує води, так ми, щоб наш дух міг розвиватись і жити, потребуємо цієї духовної поживи – духовного життя. Ми не повинні забувати, що прекрасне духовне життя розвивається через страждання і хрест. Так було у житті Матері Божої. Воно не складалося з самих лише радощів... У певний момент Вона мала стояти під хрестом Свого Сина. Тому на багатьох іконах з Непорочним серцем Марії бачимо його оточеним трояндами і терням.

Трояндо духовна, нехай Твоя краса пробуджує в нас прагнення наповнюватись красою Божою. Надихай нас до зміни себе і всього навколо красою. Не дозволяй, аби ми колись зупинились у своєму духовному розвитку.

Różo duchowna...

(18 maja)

Róża zawsze była symbolem piękna, życia, delikatności, uroku, miłości... Litanie do Matki Bożej przez ten tytuł zwraca uwagę na duchowe piękno Maryi.

Jej piękno, tak jak piękno róży, dodaje piękna każdemu miejscu, gdzie przebywa, każdemu człowiekowi, który się z Nią przyjaźni. Podziwiają ją najwięksi święci, gdyż w Niej skumulowały się wszystkie cnoty i to w stopniu doskonałym, heroicznym. Sprawia, że wszyscy chcą stać się podobni do Boga, gdyż Ona tak bardzo Go przypomina. Piękno bowiem zbawia świat, bo pociąga ludzi do Boga.

Jednak nie można zapominać, że róża oprócz swego piękna i delikatności ma również kolce, ciernie. I te ciernie róży mają również symboliczne znaczenie. Wyobrażają one grzechy i ich skutki, ból i cierpienie. Razem z kwiatem stanowią one jeden obraz: pośród cierni prześladowań wyrastają róże męczeństwa. Ciernie oplatają skroń cierpiącego Zbawiciela; pośród cierni zepsucia jaśniej wolna od cierni dziewiczność. Symbolika ta odnosi się w sposób szczególny do Niepokalanej Dziewicy, która jest prawdziwą „różą pośród cierni”. Do tej alegorii nawiązuje jedno z najstarszych świadectw symboliki maryjnej, czyli *Pieśń paschalna* chrześcijańskiego poety Seduliusza, napisana około roku 430:

*Jak pośród ostrych cierni delikatna rozkwita róża,
Wolna od kolców, co ranią, i krzew macierzysty przyćmiewa
swym blaskiem,
Tak z rodu Ewy wzrosła święta Maryja:
Nowa dziewica zmyła winę swej poprzedniczki (Carmen pas-
chale II, 28-31).*

Kwiat rajskiej róży, a więc mistycznej i niewiedzącej, jest więc symbolem wszystkich przywilejów i cnót Bogarodzicy, a zwłaszcza Jej miłości do Boga i ludzi.

Jeśli nazywamy Maryję Różą Duchowną, to dlatego, że jest Ona dla nas wzorem życia duchowego. Jej duch nieustannie raduje się w Bogu, Jej Zbawcy. Całym swoim umysłem, całym sercem, całą duszą Maryja jest skierowana na Boga. W Nim znajduje radość, w Nim Jej duch może zapomnieć o smutku, a rozradować się i wielbić Boga. Takie określenie Maryi kieruje naszą uwagę na Jej życie duchowe.

Jest to życie, które potrzebuje pokarmu, którym jest łaska Boża, słowo Boże oraz modlitwa, która pozwala zobaczyć życie i wszelkie jego cierpienia właśnie jako Boże działanie. Jak róża dla swej świeżości potrzebuje wody, tak my, aby nasz duch mógł się rozwijać i żyć, potrzebujemy tego duchowego pokarmu – życia duchowego. Nie możemy jednak zapominać o tym, że piękne życie duchowe to również takie życie, które rozwija się przez cierpienie i krzyż. Tak przecież było i w życiu Matki Bożej. Nie składało się ono z samych radosnych chwil... W pewnym momencie musiała stanąć pod krzyżem swego Syna. Dlatego na wielu obrazach przedstawiających Niepokalane Serca Maryi widzimy je otoczone wieńcem róż i cierni.

Rózo duchowna, niech Twoje piękno budzi w nas pragnienie stawania się pięknymi Bożym pięknem. Inspiruj nas do przemieniania siebie i wszystkiego wokół przez piękno. Nie pozwól abyśmy kiedykolwiek ustali w naszym duchowym rozwoju.

Вежо Давида, зі слонової кості

(19 травня)

Вежа як релігійний символ з'явилась ще у культурі шумерів і означала прямування вгору, до досконалості. У Вавилоні вежа трактувалась як святиня, бо її верхівка «сягала неба» та символізувала державну приналежність.

У давнину кожне місто було оточене муром. Брами, що служили єдиним входом, вінчали вежі – вартові та оборонні. У середині міста була ще одна вежа, що служила останнім сховищем від ворога. Саме до неї звертається Святе Письмо, у якому Бог порівнюється з вежею. Інші тексти Святого Письма звертають увагу на вартову функцію вежі, до якої прирівнюється Церква.

У Лоретанській літанії Марію закликають словами: Вежо Давида і Вежо зі слонової кості. У давньохристиянському мистецтві, щоб показати «святе місто», зображали лише вежу. В давнину будували маяки, що давали можливість морякам безпечно повернутися до порту. Їхня форма нагадувала вежу. Маяк часом зображували на давньохристиянських надгробних плитах. Він був символом вічної мети, до якої прагне християнське життя – до неба.

Саме за дар мужності, її витривалості називаємо Марію вежею Давида. Брами пекла ніколи не здолали її душі. Навпаки, Вона їх перемогла і як зміцнена вежа допомагає у подальшому.

Вираз «Вежа Давида» ґрунтується на прославленні з Пісні Пісень (4,4), де автор натхненно у захваті вигукує: «Шия твоя, немов Давидова вежа, збудована для трофеїв. Тисяча щитів на ній повисло, усе зброя відважних». Крім

того, цей заклик пов'язаний із потужною вежею, яка захищала північно-західну сторону Сіону в Єрусалимі і називалася вежею Давида.

Пресвята Діва Марія є такою вежею Давида, повна міці і сили проти диявола і його підступних намірів. Прамати Єва піддалась спокусам диявола, Марія ж через свій послух Божій волі завдала йому смертельного удару і відтоді стала непереможною зброєю для всіх, хто у своїй боротьбі з дияволом до Неї звертається.

Великий шанувальник Матері Божої св. Бернард пише: «Марія є переможницею пекла і диявола, бо розгромлює і перемагає його». І далі визнає: «Ми трималися непереможної Вежі Давида, і самі стали непереможними!»

Коли відчуваємо спокуси злого духа, коли відчуваємо, що ми не в змозі протистояти його атакам, у молитві звертаймося до Матері Божої як до Тої, Яка дана нам як допомога й оборона.

Ми повинні благати Її з дитячою довірою, як благав св. Йоан Дамаскин: «О свята Богородице, вірю непохитно, що буду спасений, бо моєю зброєю є непереможна довіра, яку покладаю на Тебе. Коли відчуваю Твою допомогу, як щит у руці, то жоден ворог мені не спротивиться».

Так само з черговим закличком, що пов'язаний із символікою вежі: **Вежо зі слонової кісті**. Знову містить у собі він два значення. Перший пов'язаний із вежею. Псалом 71(61) звертається до Бога як до надійного місця втечі, зміцненої вежі: «...бо ти – мій прихисток і міцна вежа проти ворога». Це видиме здалека місце схову і оборони, безпеки є відображенням сили того, хто її звів.

Слонова кістка означає красу, делікатність і чистоту. Коли чую про неї, то на думку спадає діалог нареченої з

нареченим із Книги Пісні Пісень. Наречений звертається до нареченої: «Шия твоя, мов вежа із слонової кістки (Пісн 7,5). Довга і прекрасна». Вона натомість порівнює його постать із різьбленням зі слонової кістки. Як бачимо, слонова кістка має велике значення як символ краси. На Сході вона вважалась дуже цінним і шляхетним матеріалом і лишається ним зараз.

Порівнюючи Марію зі слоновою кісткою, маємо на увазі її чистоту. Вона цілком чиста, бо безгрішна. Також славимо її красу у вірі та моральності. З поєднання образів вежі та слонової кістки щодо Марії виникає, з одного боку, сила, а з іншого – делікатність та чистота. Марія перевершує своєю чистотою інших.

Другий образ бере свої початки у ранньому Середньовіччі. Святе Причастя тоді зберігали у дароносиці зі слонової кістки, виготовленої у формі вежі. Ці дароносиці були натхнені марійною символікою. Зберігали вони Пресвяті Дари, як Марія носила в собі Ісуса. Вона була без жодного пороку. Та чиста, дорогоцінна Вежа зі слонової кістки містила в собі Пресвяте Таїнство – істинного Бога.

Ці заклики нагадують нам, що ми, люди, грішні і маємо можливість приймати Господа під видом Євхаристії. Ми повинні з усіх сил дбати про те, щоб, приймаючи Бога, були цього гідні. Аби прийняття Того, Хто є Святий, змінювало нас. Споживаючи Тіло Христа, ми повинні бути чисті. У літургії Великого Посту співаємо: «Наверни нас, Господи, і повернемось до Тебе». Марія не потребувала навернення, була цілком чиста. Ми цього навернення потребуємо.

Wieżo Dawidowa, z kości słoniowej...

(19 maja)

Wieża jako symbol religijny pojawiła się już w kulturze Sumerów. Oznaczała dążenie „w górę”, ku doskonałości. W Babilonii wieże traktowane były jak świątynie, ponieważ ich wierzchołek „sięgał nieba”, oraz symbolizowały przynależność państwową.

W starożytności każde miasto otoczone było murem. Bramy, będące jedynym wejściem, osłaniały wieże: strażnicze i obronne. Ponadto w środku miasta budowano jeszcze jedną wieżę, która miała być ostatecznym schronieniem przed najeźdźcą. Właśnie do tej funkcji obronnej nawiązuje Pismo Święte, w którym Bóg porównywany jest do wieży. Inne teksty Pisma Świętego zwracają też uwagę na funkcję strażniczą wieży, do której przyrównany jest Kościół, jako strażnik depozytu wiary.

W Litaniu loretańskiej Maryję wzywa się słowami: „Wieżo Dawidowa” i „Wieżo z kości słoniowej”. W sztuce starochrześcijańskiej, przedstawiając „miasto święte”, ukazywano jedynie wieżę. Już w starożytności budowano latarnie morskie, umożliwiające żeglarzom bezpieczny powrót do portu. Miały one kształt podobny do wieży. Latarnia morska była czasem przedstawiana na starochrześcijańskich płytach nagrobnych. Była wówczas symbolem wiecznego celu, do którego zmierza życie. Wyznaczała ona cel chrześcijańskiego życia – niebo.

Właśnie ze względu na dar męstwa, Jej trwanie nazywamy **Maryję wieżą Dawida**. Bramy piekła nigdy jej duszy nie przemożły. Przeciwnie, ona je pokonała i jak obwarowana wieża dopomaga do dalszego ich zwalczania.

Wyrażenie „Wieżo Dawidowa” nawiązuje do uwielbienia z Pieśni nad Pieśniami (4, 4), gdzie autor w natchnionym zachwy-

cie woła: „Szyja twoja jak wieża Dawida, warownie zbudowana; tysiąc tarcz na niej zawieszono, wszystką broń walecznych”. Oprócz tego inwokacja ta nawiązuje bezpośrednio do potężnej wieży, która strzegła północno-zachodniego narożnika Syjonu w Jerozolimie i nosiła nazwę wieży Dawida.

Najświętsza Maryja Panna jest rzeczywiście taką wieżą Dawida, pełną mocy i siły przeciw szatanowi i jego zasadzkom. Pramatka Ewa uległo pokusom szatana, Maryja zaś zadała mu przez swoje posłuszeństwo woli Boga cios śmiertelny i odtąd jest niezwykłą bronią dla wszystkich, którzy w swej walce z szatanem do Niej się uciekają.

Wielki czciciel Matko Bożej św. Bernard woła: „Maryja jest władczynią piekła i szatana, panią piekła, panią szatana, ponieważ go gromi i zwycięża”. I alej wyznaje: „Trzymaliśmy się niezwykłej Wieży Dawidowej, przeto staliśmy się sami niezwykłymi!”

Gdy czujemy się kuszeni przez złego ducha, gdy czujemy, że nie jesteśmy w stanie podołać jego atakom, w modlitwie uciekamy się do Matki Bożej jako Tej, która dana nam jest jako pomoc i obrona.

Powinniśmy błagać Ją z dziecięcą ufnością, na wzór błagania św. Jana Damasceńskiego: „O święta Boża Rodzicielko, wierzę niezachwianie, iż będę zbawiony, gdyż bronią mą jest nieprzewyciężona ufność położona w Tobie. Gdy czuję twą pomoc, jako tarczę w dłoni, to żaden z przeciwników mi się nie oprze”.

Tak samo jest i z kolejnym wezwaniem, które nawiązuje do symboliki wieży: „**Wieżo z kości słoniowej**”. Znowu zawiera ono w sobie dwa bardzo bogate znaczeniowo zwroty. Pierwszy nawiązuje do wieży. Psalm 71 zwraca się do Boga jako niezawodnej ucieczki, wieży warownej: „bo Ty jesteś dla mnie obroną, wieżą warowną przeciwko wrogowi”. To widoczne z daleka miejsce

schronienia i obrony, bezpieczeństwa. Jest odbiciem potęgi tego, który ją wzniósł.

Z kolei kość słoniowa oznacza piękno, subtelność, czystość i delikatność. Słyszając o niej, przychodzi na myśl dialog oblubieńca z oblubienicą z księgi Pieśni nad Pieśniami. Oblubieniec zwraca się do oblubienicy: „Szyja twa jak wieża ze słoniowej kości” (Pnp 7,5). Smukła i piękna. Ona natomiast porównuje jego postać do rzeźby z kości słoniowej. Jak widzimy, kość słoniowa ma wielkie znaczenie jako symbol piękna. Uchodziła ona na Wschodzie za bardzo cenny i szlachetny materiał. Tak zresztą jest i do dnia dzisiejszego.

Porównując Maryję do kości słoniowej mamy na uwadze jej czystość. Ona jest całkowicie czysta, bo jest bezgrzeszna. Przyrównując ją do kości słoniowej sławimy również jej piękno: w wierze i moralności. Z połączenia określeń wieża i kość słoniowa w odniesieniu do Maryi wynika z jednej strony potęga, a z drugiej delikatność i czystość. Maryja jako osoba góruje swą czystością nad innym stworzeniami.

Drugi obraz, jaki się nam nasuwa, ma swoje korzenie we wczesnym średniowieczu. Komunię św. przechowywano wtedy w puszcze z kości słoniowej w kształcie wieży. Puszki te inspirowane były symboliką maryjną. Zawierały one Najświętszy Sakrament, podobnie jak Maryja, która nosiła w sobie Jezusa. Ona była bez żadnej zmayı. Ta czysta, drogocenna Wieża z kości słoniowej zawierała w sobie Najświętszy Sakrament – prawdziwego Boga.

Wezwania te przypominają nam, że my, ludzie grzeszni, mamy możliwość przyjmowania Pana Jezusa pod postacią Eucharystii. Powinniśmy więc ze wszystkich sił dbać o to, abyśmy przyjmując Boga byli tego godni. Aby przyjmowanie Tego, który jest Święty, przemieniało nas. Spożywając Ciało Chrystusa powinniśmy być czysti. W liturgii Wielkiego Postu śpiewamy: „Nawróć

nas Panie a nawrócimy się do Ciebie”. Maryja nie potrzebowała nawrócenia, była całkowicie czysta. My tego nawrócenia potrzebujemy.

Доме золотий, Ковчегу завіту

(20 травня)

Роздумуючи над черговими закликами Лоретанської літанії, неважко зрозуміти вислови у стилі «Мати доброї поради», «Престолу мудрості» або «Причину нашої радості». Добре знаємо, що значить давати добрі поради, бути мудрим або хто може бути причиною нашої радості.

Зовсім інакше у випадку із закликом «Доме золотий» чи «Ковчегу завіту». Ці заклики вимагають певних пояснень та теологічних знань.

Заклик **«Доме золотий»** складається з двох дуже важливих для кожної людини понять. Перше з них – це дім, який є синонімом безпеки, опіки, любові, найпрекрасніших моментів та згадок, а також місцем, до якого людина повертається, особливо у важкі моменти. В об'явленнях св. Фаустини Ковальської, апостолки Божого милосердя, можна знайти слова Ісуса, Який прагне відпочивати у її серці, прагне в ньому мешкати. Коли приймаємо Христа у Святому Причасті, наші серця стають Його домом. Ми стаємо живими дарохранительницями Бога. Це досвід багатьох містиків, і св. Терези від Дитятка Ісус також. Людина стає домом Бога.

І друге поняття – золото. Зазвичай асоціюємо його з розкішшю та багатством. Проте в житті Марії не було багатства – Вона жила вбого. Золото як метал не піддається корозії, його блиск і властивості вічні, вони захоплюють людину. Таким було життя Марії, Яка зберегла свою внутрішню красу. Блиском чеснот Вона ясніє перед обличчям Бога.

Поєднання дому і золота вказує на святиню в Єрусалимі, яку збудував Соломон. Підлога, вівтар і все всередині було зроблене з золота (пор 1Цар 6, 20-22). Коли Соломон завершив зводити будівлю, він сказав: «Я збудував храм імені Господа, Бога Ізраїля» (1Цар 8, 20). У вищому сенсі це могла сказати Непорочна Діва. Вона сама себе збудувала святинєю чеснот, яка сяє і блищить золотом.

Як Єрусалимська Святиня була місцем присутності Яхве, так життя Марії стало золотим домом для Втіленого Бога. Цей заклик нам нагадує про те, що щодня я теж стаю домівкою Ісуса, Якого приймаю. Цей заклик заохочує до того, аби цей дім був золотий не розкішшю, а моєю вірністю Євангелію – аби не втрачав свого блиску.

Черговий заклик «Ковчегу Завіту» перегукується з попереднім. Ковчег Завіту знаходився у Єрусалимській святині. У ньому зберігали кам'яні таблиці, на яких Бог висік свій завіт з Обраним народом – Десять заповідей, які отримав Мойсей на Синаї, жезл Аарона і посудину з манною, якою Бог годував ізраїльтян у пустелі (Вих 25). Однак людина зруйнувала чергові «договори» з Богом, відходячи від завіту, звертаючись до божків, грішачи... Тому Бог через пророків хотів донести людям, аби вони опам'яталися, часом карав їх, але водночас заповідав завіт, якого ніщо не зруйнує, – вічний завіт. Закон написаний не на кам'яних таблицях, а в серцях людей. Цей завіт став фактом завдяки Стражданню, Смерті та Воскресінню Ісуса Христа. Марія – Ковчег Завіту через факт Втілення, завдяки своїй покорі: «Нехай мені станеться». Св. євангеліст Йоан у своєму Пролозі до Євангелія напише: «Слово стало Тілом і оселилося між нами». Цим наметом є Марія. Вона стала Ковчегом – дарохранительницею – таким, який знаходиться у наших костелах, де Слова стають Тілом.

Вона залишилась вірна завіту, який уклала з Богом у момент Благовіщення. Завжди і всюди вона почувалась Слугинею Господньою. Завжди і всюди мала одне гаряче прагнення, аби сталося згідно з Його словами і волею. Завжди і всюди була вірна закону, не нарікала і не противилась, не зважаючи на те, чи сам Бог від Неї чогось хотів, чи робив це через кесаря Августа, через євреїв чи Пилата.

Цей заклик нагадує, що, оскільки Марія є Ковчегом Завіту, яка носить у собі Христа – особливо тоді, коли поспішає з Христом у своєму лоні до Єлизавети, стаючи першою місіонеркою – так само і я маю бути ковчегом завіту в очах інших людей, несучи в собі Христа і пригадуючи, що Бог вірний своїм обітницям. Закликає мене до свідчення, бо зі святині, намету зустрічі – костелу – Христос виходить назовні, до щоденного життя в мені. Це я маю бути таким ковчегом завіту для інших моїх братів та сестер, який несе в собі живого Бога.

З іншого боку маємо наслідувати Марію у Її послусі і вірності завіту, закону, владі... Ніколи не забуваймо, що Бог також нас веде через інших людей, який озброює своєю повагою, владою... Людей, які для нас стають такими ковчегами завіту. Це представники Церкви, про яких сам Ісус сказав: «Хто слухає вас, мене слухає; а хто гордує вами, мною гордує» (Лк 10, 16). А про цивільну владу повчає апостол: «Нема бо влади, що не була б від Бога... Тим то, хто противиться владі, противиться Божому велінню» (Рим 13, 1-2).

Domie złoty, Arko przymierza...

(20 maja)

Rozważając kolejne wezwania Litanii Loretańskiej nie mamy większego problemu ze zrozumieniem wezwań w stylu „Matko dobrej rady”, „Stolico mądrości” czy „Przyczyno naszej radości”. Dobrze wiemy co to znaczy dawać dobre rady, co znaczy być mądrym czy też, co lub kto może być przyczyną do naszej radości, co sprawia nam radość.

Zupełnie inaczej jest w przypadku wezwania/zawołania, jak np. „Domie złoty” czy „Arko przymierza”. Te wezwania wymagają już pewnej wiedzy teologicznej i wyjaśnienia.

Wezwanie „**Domie złoty**” składa się z dwóch bardzo ważnych dla każdego człowieka rzeczywistości. Pierwsza z nich to dom, który jest synonimem bezpieczeństwa, opieki, miłości, najpiękniejszych chwil i wspomnień, ale również miejscem, do jakiego człowiek powraca zwłaszcza w chwilach trudnych. W objawieniach św. Faustyny Kowalskiej, Apostołki Bożego Miłosierdzia, można natrafić na słowa Jezusa, który pragnie odpoczywać w jej sercu, pragnie w niej zamieszkać. Gdy przyjmujemy Chrystusa w Komunii św. nasze serce staje się Jego domem. Stajemy się żywym tabernakulum Boga. To doświadczenie wielu mistyków - także św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Człowiek staje się domem dla Boga.

I wreszcie złoto. Zazwyczaj kojarzymy je z przepychem, bogactwem. Patrząc jednak na życie Maryi, nie o takie bogactwo chodzi - żyła bowiem ubogo. Złoto jako kruszec charakteryzuje się tym, że nie ulega korozji, jego blask i właściwości są trwałe, zachwycają człowieka. Takie było życie Maryi, która zachowała

swoje wewnętrzne piękno. Blaskiem cnót wciąż lśni Ona przed obliczem Boga.

Dom i złoto w połączeniu wskazują jednocześnie na świątynię w Jerozolimie, którą wznosił Salomon. Zarówno posadzka, ołtarz, jak i wszystkie sprzęty wykonane były ze złota (por. 1Krl 6,20-22). Gdy Salomon ukończył wspaniałą budowlę, jaką była świątynia, rzekł: „Zbudowałem dom dla Imienia Pana, Boga Izraela” (1 Krl 8, 20). W daleko wznioślejszym sensie mogła to samo powiedzieć Niepokalana Dziewica. Ona wybudowała siebie samą na świątynię cnót, która lśni i błyszczy wokół jasnością złota.

Podobnie jak Świątynia Jerozolimska była miejscem obecności Jahwe, tak życie Maryi stało się domem złotym dla Wcielnego Boga. Wezwanie to przypomina nam o tym, że codziennie i ja staję się domem dla Jezusa, którego przyjmuję. Zawołanie to stanowi zachętę, by ten dom był złoty nie przepychem, ale moją wiernością Ewangelii - by nie tracił swego blasku.

Kolejne wezwanie „**Arko przymierza**” łączy się z poprzednim. Arka przymierza znajdowała się w Świątyni Jerozolimskiej. Przechowywano w niej kamienne tablice, na których Bóg wyrył swoje przymierze z Narodem Wybranym – Dziesięć Przykazań (Dekalog), otrzymane przez Mojżesza na Synaju, łaskę Aarona i naczynie z manną, która Bóg karmił Izraelitów na pustyni (Wj 25). Jednak człowiek łamał kolejne „umowy” z Bogiem odchodząc od tego przymierza, zwracając się ku bożkom, grzesząc... Dlatego przez proroków Bóg upominał swój naród, czasami karał, ale jednocześnie zapowiedział przymierze, którego nic nie będzie w stanie złamać - przymierze wieczne. Prawo wypisane nie na kamiennych tablicach, ale wyryte w sercach ludzi. To przymierze stało się faktem dzięki Męce, Śmierci i Zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa. Maryja jest Arką przymierza przez fakt Wcielenia, dzięki swojemu pełnemu pokory: „niech mi się stanie”. Św. Jan Ewangelista w swoim Prologu do Ewangelii napisze: „Słowo stało

się Ciałem i zamieszkało między nami”. Tym namiotem jest Maryja. Stała się Ona arką - tabernakulum - takim, jakie znajduje się w naszych kościołach, gdzie Słowo staje się Ciałem.

Ona pozostała wierna przymierzu, które zawarła z Bogiem w chwili Zwiastowania. Zawsze i wszędzie czuła się ona Służebnicą Pańską. Zawsze i wszędzie żywiła jedno gorące pragnienie, by się Jej stało według Jego słowa i woli. Zawsze i wszędzie była wierna prawu, nie szemrała i nie przeciwstawiała się, i to bez względu na to, czy sam Bóg czegoś od niej zażądał, czy też czynił to przez cezara Augusta, przez Żydów, czy Piłata.

To wezwanie stanowi przypomnienie, że tak jak Maryja jest Arką Przymierza, która nosi w sobie Chrystusa - szczególnie wtedy, gdy spieszy z Chrystusem w swoim łonie do św. Elżbiety, stając się pierwszą misjonarką - również i ja mam być arką przymierza w oczach innych ludzi, niosąc w sobie Jezusa i przypominając, że Bóg jest wierny swoim obietnicom. Wzywa mnie do świadectwa, bo ze świątyni, namiotu spotkania - kościoła, Chrystus wychodzi na zewnątrz, do życia codziennego we mnie. To ja mam być taką arką przymierza dla innych moich braci i sióstr, która niesie w sobie żywego Boga.

Z drugiej strony mamy naśladować Maryję w Jej posłuszeństwie i wierności względem przymierza, prawa, władzy... Nie zapomnijmy nigdy, że także nas Bóg prowadzi przez innych ludzi, których wyposaża swoją powagą, władzą... Ludzi, którzy dla nas stają się takimi arkami przymierza. Są to przedstawiciele Kościoła, o których sam Pan Jezus powiedział: „Kto was słucha, mnie słucha; kto wami gardzi, mną gardzi” (Łk 10, 16). A o władzy świeckiej poucza Apostoł: „Nie ma bowiem władzy, która by nie pochodziła od Boga... Kto więc przeciwstawia się władzy - przeciwstawia się porządkowi Bożemu” (Rz 13, 1-2).

Брамо небесна, Зоре світанкова

(21 травня)

У Євангелії від св. Йоана сам Христос говорить про себе: «Я – двері. Хто ввійде крізь мене – спасеться» (Йн 10, 9). Спаситель тут постає як єдиний Посередник спасіння і єдиний правомірний Пастир.

Чому ж Матір Божу називаємо Брамою? Відповіддю на це питання є текст із Пісні пісень, у якому Наречена порівнюється з брамою (8, 9). Пророк Єзекиїл, маючи об'явлення східної брами майбутньої Святині, почув слова Господа: «Брама ця буде зачинена, не буде відчинятися, ніхто не ввійде нею, бо Господь, Бог Ізраїля, увійшов нею» (Єз 44, 2). Св. Амвросій, один із чотирьох великих вчителів Церкви, пояснює це як пророцтво про Марію: «Вона є дівочою Слугинею Господньою, закритою Брамою, через яку пройшов лише Цар царів. Замкнена, бо є дивою, є брамою, бо через Неї пройшов Христос». А інший вчитель Церкви, св. Єфрем, проголошує славу Марії словами: «Ти – брама, що блищить від світла».

Західна літургія в антифоні Ave Regina coelorum називає Її брамою, через яку радісно заблищало світу світло. Натомість східна літургія бачить у Марії браму милосердя. «Царські ворота» іконостасу зазвичай оздоблюють іконою Благовіщення, аби пригадати, що Цар царів пройшов цією дівочою брамою. Ця брама Єзекиїла є також Діва-Церква, яка відкривається перед Господом і яку лише Він може закрити.

Обґрунтованим є визначення Марії як «Брами небесної». Бо це через Неї, через Її лоно пройшов Бог, аби стати людиною і оселитись серед нас. Через Неї небо сходить на землю. Марія своїм повністю вільним рішенням уможливило

небу переміну цієї землі. І тим, чим є для цілого світу, цим також хоче стати в житті окремих людей: стати брамою нашого серця, через яку увійде до нашого життя Втілений Бог.

Над ранком, до сходу сонця, коли всі інші зірки вже втрачають свій блиск, на небосхилі залишається надалі яскрава планета Венера. В народі саме її назвали світанковою зорею.

Її видно на небі перед самим сходом сонця. Її блиск виразно видимий, але все більш розсіюється і передвіщає появу на горизонті зірки набагато сильнішої, яскравішої, ніж вона сама, – Сонця. Марія, захищена від запламування первородним гріхом спеціальною Божою благодаттю, будучи Непорочно Зачатою, є для Христа тим, чим зоря світанкова для сонця: провіщає Його прихід. Цілим своїм єством повідомляє світу, що зараз прийде Спаситель, Сонце справедливості, що не знає заходу, як співаємо у давньому пасхальному гімні *Exultet*. Коли з'являється Вона, одразу з'являється Її Син. Середньовічна секвенція висловлює цю думку такими словами: *Genuisti pro lem, nova stella solem* (Нова Зірко, Ти народила Сина – Сонце).

Колись зірки допомагали мореплавцям та мандрівникам, підказуючи напрямок, аби ті не заблукали в дорозі до мети. Марія – не лише Зоря світанкова, а й Зоря провідна (*Maris Stella*) для всіх тих, хто ще здійснює паломництво у вірі (див. Йоан Павло II, *Redemptoris Mater*). Дозвольмо Їй вести нас у нашій вірі!

Маріє, Брано небесна, Зоре світанкова, Зоре провідна, розсій морок нашого незнання і темряву цього світу. Влий у наші серця надію, що колись зникне морок цього світу і настане ясність, у яку ввійдемо через браму вічності.

Освітлюй дорогу нашого життя і веди нас неуханно до
Свого Сина Ісуса Христа.

Bramo niebieska, Gwiazdo zaranna...

(21 maja)

W Ewangelii wg. św. Jana sam Chrystus mówi o sobie: „Ja jestem bramą. Jeśli ktoś ją przekroczy, uzyska zbawienie” (J 10,9). Zbawiciel objawia się tu jako jedyny Pośrednik zbawienia i jedyny prawowity Pasterz.

Dlaczego więc Matkę Bożą nazywamy bramą? Odpowiedzią na to pytanie jest tekst z Pieśni nad pieśniami, w którym Oblubienica przyrównana została do bramy (8,9). Prorok Ezechiel mając wizję wschodniej bramy przyszłej Świątyni usłyszał słowa Pana: „Brama ta pozostanie zamknięta i nie będzie się jej otwierać. Nikt nie będzie przez nią wchodził, ponieważ wszedł przez nią PAN, Bóg Izraela” (Ez 44,2-3). Św. Ambroży, jeden z czterech wielkich doktorów Kościoła, wyjaśnia to jako proroctwo o Maryi: „Ona jest dziewicą Służebnicą Pana, zamkniętą Bramą, przez którą wszedł tylko Król królów. Jest zamknięta, ponieważ jest dziewicą, jest bramą, ponieważ wszedł przez Nią Chrystus”. A inny z doktorów Kościoła, św. Efreem głosi chwałę Maryi w słowach: „Ty jesteś bramą, błyszczącą od światła”.

Liturgia zachodnia w antyfonie *Ave Regina coelorum* nazywa ją bramą, przez którą radośnie błysnęło światu światło. Natomiast liturgia wschodnia widzi w Maryi bramę miłosierdzia. „Carskie wrota” ikonostasu zwykło się ozdabiać ikoną Zwiastowania dla przypomnienia, że Król królów przeszedł przez tę dziewiczą bramę. Tą Ezechielową bramą jest również Dziewica-

Kościół, która otwiera się przed Panem i którą tylko On sam może zamknąć.

Uzasadnionym jest więc określanie Maryi jako „Bramy niebieskiej”. Bo to przez Nią, przez jej łono przeszedł Bóg, by stać się człowiekiem i zamieszkać wśród nas. Przez Nią niebo schodzi na ziemię. Maryja przez swoją w pełni wolną decyzję, umożliwiła niebu przemianę tej ziemi. I tym, czym jest dla całego świata, tym także chce się stać w życiu poszczególnych ludzi: stać się bramą naszego serca, przez którą wejdzie do naszego życia Bóg Wcielony.

Nad ranem, zanim wzejdzie słońce, gdy wszystkie inne gwiazdy tracą już swój blask, na nieboskłonie pozostaje nadal jaśniejąca planeta Wenus. Tradycja ludowa, to właśnie ją nazwała gwiazdą zaranną, jutrzenką.

Jest ona widoczna na niebie tuż przed wschodem słońca. Swoim niknącym już, ale nadal wyraźnie widocznym blaskiem zapowiadała pojawienie się na horyzoncie gwiazdy o wiele silniejszej, jaśniejszej niż ona sama - słońca. Maryja, uchroniona od zmyy grzechu pierwородnego specjalną łaską Bożą, będąc Niepokalanie Poczętą, jest dla Chrystusa tym, czym gwiazda zaranna dla słońca: zwiastuje Jego nadejście. Całym swoim jestwem obwieszcza światu, że zaraz nawiedzi go Zbawiciel, Słońce Sprawiedliwości nie znające zachodu, jak śpiewamy w starożytnym hymnie paschalnym - Exultet. Gdy pojawia się Ona, zaraz pojawia się Jej Syn. Średniowieczna sekwencja wyraża tę myśl następującymi słowami: *Genuisti prolem, nova stella solem* - „Nowa Gwiazdo, porodziłaś Syna - Słońce”.

Kiedyś gwiazdy pomagały żeglarzom i wędrowcom wyznaczać kierunek, aby nie zbłądzić w drodze do celu. Maryja jest nie tylko Gwiazdą zaranną, ale jest także Gwiazdą przewodnią (*Maris Stella*) dla wszystkich tych, którzy jeszcze pielgrzymują przez

wiarę (zob. RM 6). Pozwólmy się Jej prowadzić w naszym życiu wiary!

Maryjo, Bramo niebieska, Gwiazdo zaranna, Gwiazdo przewodnia - rozjaśnij mroki naszej niewiedzy i ciemności tego świata. Wlewaj w nasze serca nadzieję, że kiedyś minie mrok tego świata, a nastanie jasność, w którą wejdziemy przez bramę wieczności. Oświecaj drogę naszego życia i prowadź nas nieustannie do swojego Syna Jezusa Chrystusa.

Зцілення хворих, Притулок грішників

(22 травня)

Не буде перебільшенням стверджувати, що перший із сьогоднішніх закликів має найбільшу популярність. Звертаючись до Божої Матері, ми найбільше просимо про заступництво у поверненні втраченого здоров'я для себе або наших ближніх.

Заклик «Зцілення хворих» теж має біблійне, патристичне та літургійне підґрунтя. Культ Марії, шанований під цим титулом, розвинувся наприкінці XVI ст. за участі св. Камілла Леллєського, засновника каміліанців. У римському костелі св. Марії Магдалини віками вшановується образ Діви Марії Зцілення хворих.

Біблійним джерелом цього титулу Матері Божої є пророцтво Малахії про день Господній: «Бо ось надходить день, неначе піч палає. Тоді всі горді й усі злочинці будуть спалені, мов солома, і спалить їх той день, що прийде, – говорить Господь сил. (...) – Для вас же, що боїтеся імені мого, зійде сонце правди, і в його промінні буде спасіння». (Мал 3, 19-20)

Другий вірш цього пророцтва повторюється у пісні Захарії (Лк 1, 78): Йоан Хреститель оглядатиме схід цього Сонця, яке невдовзі заясніє людству. Так само як сонячне проміння приносить оздоровлення хворим, так Ісус принесе спасіння віруючим у Нього. Численні зцілені, що описані у Євангелії, знаменують Його владу над гріхом. Бо цей гріх – причина всілякого зла у світі. Однак Божий Син не прийшов скасувати страждання та зробити рай на землі. Лише у новому Єрусалимі, де Бог мешкатиме зі Своїм людом,

настане повнота щастя: «І витре кожную сльозу з очей їхніх; і смерті не буде більше, ні скорботи, ні плачу, ні болю не буде більше, бо все попереднє минуло». (Одкр 21, 4)

Новий Єрусалим – це прославлена церква, спільнота спасених. Першою представницею цієї спільноти є внебовзята Марія. Як у Матері Того, у чийх «променях є спасіння», віряни благають про зцілення хвороб тіла та духу. Так молився до Неї св. Герман із Константинополя, один із східних Отців Церкви: «О Пані, Ти єдина моя втіха від Бога. Ти божественна роса на палаючий жар моєї душі, що спливає краплями на моє сухе серце, ти є найяскравішим світильником у моїй темній душі, провідницею в дорозі, силою у слабкості, одягом, що ховає мою наготу, багатством моєї убогості, ліками на мої невиліковні рани, втіхою для моїх сліз, кінцем моїх благань, відверненням нещасть, полегшенням болю, розв'язанням вузлів, надією спасіння. Вислухай мої прохання!» (ТМВ 1,169)

Кожен гріх – хвороба душі. Часто саме гріх є причиною тілесних хвороб. Церква, зиваючи Марію як «Зцілення хворих» після цього заклик одразу звертається до Неї як **«Прибіжища грішників»**.

Отці Церкви у своїх текстах часто підкреслювали співучасть Матері Божої у спасенному ділі Сина. Св. Єфрем назвав Її «солодкою втіхою покутуючих», св. Августин «єдиним прибіжищем грішників», а св. Йоан Дамаскин – «безпечним притулком грішників».

Кожен гріх вносить темряву в душу людини, розриває наш зв'язок із Богом. Людина почувається погано, бо темрява не може переносити ясності. Саме для того Бог став людиною, аби людина повірила у Боже милосердя. Однак і Втіленого Бога часом боїмося, цей страх у нас підсилює диявол. Тому Бог дав нам Матір, покірну дівчину з Назарета,

аби ми до Неї вдавалися в наших гріхах і страхах, а Вона своєю чергою привела би нас до джерела милосердя, до Свого Сина.

Недивно, що вже у VIII ст. в одній зі своїх молитов патріарх Константинополя св. Герман молився в одній зі своїх гомілій так: «Ти, Найчистіша Пані, повна доброти і милосердя, потіха християн, прибіжище грішників, не залишай нас сиротами без опіки!» Своєю чергою св. Бернард із Сієни підкреслює, що «як сатана кружляє, шукаючи, кого б поглинути, так Марія ходить і шукає, кому би поспішити на допомогу».

Маріє, підтримуй усіх, хто падає, неустанно вказуй хворим тілесно і духовно милосердя Свого Сина. Покажи їм, що Бог не хоче смерті грішника, а хоче, щоб він навернувся і мав життя.

Uzdrowienie chorych, Uciezko grzeszników...

(22 maja)

Nie będzie chyba żadnej przesady w stwierdzeniu, że pierwsze z rozważanych dzisiaj wezwań cieszy się największa popularności. Zwracając się do Matki Bożej najczęściej prosimy Ją o wstawiennictwo w odzyskaniu utraconego zdrowia dla siebie lub naszych bliskich.

Inwokacja „Uzdrowienie chorych”, ma też bogate uzasadnienie biblijne, patrystyczne i liturgiczne. Kult Maryi czczonej pod tym tytułem rozwinął się w końcu XVI wieku za przyczyną św. Kamila de Lellis, założyciela Stowarzyszenia Posługujących Chorym (kamilianie). W Rzymie w kościele św. Marii Magdaleny, od wieków czczony jest cudowny obraz NMP Uzdrowienia Chorych.

Biblijnym źródłem tego tytułu Matki Bożej jest proroctwo Malachiasza o dniu Pańskim: „Bo oto nadchodzi dzień, palący jak piec, a wszyscy zuchwali i czyniący zło będą jak słoma. Ten nadchodzący dzień spali ich – mówi PAN Zastępów (...). Dla was zaś, którzy boicie się mojego imienia, wszędzie słońce sprawiedliwości, a w jego promieniach będzie ocalenie” (Ml 3,19-20).

Drugi werset tego proroctwa został powtórzony w zakończeniu kantyku Zachariasza (Łk 1,78): Jan Chrzciciel będzie oglądał wschód tego Słońca, które wkrótce zajaśnieje ludzkości. Podobnie jak promienie słoneczne przynoszą uzdrowienie chorym, tak Jezus przyniesie zbawienie wierzącym w Niego. Liczne uzdrowienia opisane w Ewangeliach są znakami Jego władzy nad grzechem. Bo to grzech jest przyczyną wszelkiego zła w świecie. Celem przyjscia na świat Bożego Syna nie było jednak zniesienie cierpień i zaprowadzenie raju na ziemi. Dopiero w nowym Jeruzalem, gdzie Bóg zamieszka na zawsze ze swym ludem, nastanie pełnia szczęścia: „I otrze z ich oczu każdą łzę, i nie będzie już śmierci ani bólu, ani krzyku ani cierpienia, bo pierwsze rzeczy przeminęły” (Ap 21,4).

Nowe Jeruzalem to Kościół uwielbiony, wspólnota zbawionych. Pierwszą reprezentantką tej wspólnoty jest wniebowzięta Maryja. Jako do Matki Tego, w którego „promieniach jest ocalenie”, wierni zanoszą błagania w chorobach ciała i ducha. Tak modlił się do Niej św. German z Konstantynopola, jeden ze wschodnich ojców Kościoła: „O Pani, jesteś jedyną mą od Boga pociechą. Boską rosą na gorejący żar mej duszy, spływającą kroplami na moje wysychające serce, najjaśniejszą pochodnią w mej duszy zaciemnionej, przewodniczką na drodze, mocą w słabości, szatą okrywającą mą nagość, bogactwem dla mojej nędzy, lekarstwem dla mych nieuleczalnych ran, ukojeniem łez moich, kresem moich wzdychań, odwróceniem nieszczęść, ulżeniem bólów, rozwiązaniem więzów, nadzieją zbawienia. Wysłuchaj próśb moich!” (TMB 1,169).

Każdy grzech jest chorobą duszy. Często to właśnie grzech jest przyczyną także chorób cielesnych. Kościół przyzywając Maryi jako „Uzdrowienia chorych”, zaraz po tym wezwaniu ucieka się do Niej po pomoc, jako „**Ucieczki grzeszków**”.

Ojcowie Kościoła w swoich pismach często podkreślali współdziałanie Matki Bożej w zbawczym dziele Syna. Św. Efreem nazywał Ją „słodką pociechą pokutujących”, św. Augustyn „jedyną ucieczką grzesznych”, a św. Jan Damasceński – „bezpiecznym schronieniem grzeszników”.

Każdy grzech wprowadza ciemność w duszy człowieka, zrywa naszą więź z Bogiem. Człowiek czuje się źle, gdyż ciemność nie może znieść jasności. Dlatego właśnie Bóg stał się człowiekiem, by człowiek uwierzył w Boże miłosierdzie. Jednak i Boga Wcielonego czasem się boimy, ten strach podsycza w nas szatan. Dlatego Bóg dał nam Matkę, pokorną dziewczynę z Nazaretu, byśmy do Niej uciekali się z naszymi grzechami i strachem, a Ona z kolei by przyprowadzała nas do źródła miłosierdzia, do swego Syna.

Nic więc dziwnego, że już w VIII wieku tak modlił się w jednej ze swoich homilii, przywołany już wyżej, patriarcha Konstantynopola, św. German: „Ty, najczystsza Pani, pełna dobroci i litości, pociecho chrześcijan, ucieczko grzeszników, nie zostawiaj nas sierotami bez opieki!” Z kolei św. Bernard ze Sieny podkreśla, że „Jak szatan krąży, szukając, kogo by pożarł, tak Maryja chodzi i szuka, komu by pospieszyć z pomocą”.

Maryjo, podtrzymuj wszystkich, którzy upadają, nieustannie ukazuj chorym na ciele i duszy miłosierdzie swego Syna. Pokaż im, że Bogu nie zależy na śmierci grzesznika, ale by się nawrócił i miał życie.

Розрадо скорботних, Допомого християн

(23 травня)

Перший заклик був узятий не зі Святого Письма, а з ранньої традиції Церкви, зокрема з патристичної літератури. Св. Єфрем молився так:

*Ти єдина захиснице і помічнице грішників та покинутих,
Ти найупевненіша пристань для вцілілих,
Ти потіха світу,
Ти опікунка сиріт,
Ти викуп та звільнення бранців,
Ти довіра хворих, розрада скорботних (ТМВ 1, 70).*

Мати Христа і Церкви всім своїм життям доводить власну харизму допомоги та втіхи. З цією метою вона поспішає до Айн-Каріма, аби допомогти своїй родичці Єлизаветі, яка літньому віці опинилась у скрутній ситуації та боїться, і втішити її. Особливо промовистим прикладом є її втручання на весіллі у Кані. Завдяки тому, що Мати Ісуса помітила брак вина і повідомила про це Синові, Він здійснив перший месіанський знак та «об'явив свою славу, а Його учні увірували в Нього» (Йн 2 ,11). Так Марія допомогла засмученим господарям того весілля.

Роль Матері Ісуса в історії спасіння прекрасно ілюструють та провіщають діяння славних біблійних жінок. Серед них пророчиця Дебора в епосі Суддів, що рятує Ізраїль, Рута, Рахиль, цариця Естера. Марія ніби ввібрала в собі всі позитивні риси жінок Старого Завіту.

Так, як і вони, Марія, Мати Ісуса, неустанно заступається за нас перед Сином при будь-якій небезпеці, що виникає для Церкви і світу. Її приклад заохочує всіх дітей Церкви

приносити розраду тим, хто цього потребує. Марія спонукає своїх шанувальників опікуватись людьми, яких торкнулися різноманітні турботи та духовні страждання.

Черговий заклик нерозривно пов'язаний із першим – **«Допомога християн»**.

Особливим чином культ Матері Божої Допомоги християн пропагував св. Йоан Боско, який вшановував Її як покровительку заснованого згромадження салезіанців.

Відоме видіння отця Боско, яке він сам описував як «сон про дві колони» (26 V 1862). У видінні святий Вихователь побачив війну безбожництва з Церквою і Папою. Церква була в ньому представлена як корабель, яким керував Папа. З бурхливого моря виростили дві колони для захисту корабля. На одній знаходилась велика Гостія, на іншій – Непорочна Діва, під ногами Якої видно було напис: Допомога християн. Євхаристійний культ та марійна набожність були підтримкою Церкви у сутичці зі зростаючою силою масонства й атеїзму. Через пів століття сестра Луція перед смертю відкрила Третю Фатімську таємницю.

Кожна людина, кожен християнин потребує Матері, яка його захищатиме у боротьбі з силами темряви. Марія – Допомога християн, що боронять віру. Св. Йоан Боско незадовго до своєї смерті написав: «Настають часи, коли кожен добрий католик має зрозуміти, чому Марія хоче називатись Допомогою християн». Цей час настав! Ми в ньому живемо.

Марія, як ніхто інший, є нашою Помічницею, бо її віра до кінця непорушна. Марія перенесла віру Церкви через розпач Великої П'ятниці і відхлань Великої Суботи. Тому саме Вона стала для вірян опорою у вірі. До Неї звертаємось по допомогу, коли слабне наша віра.

Наша Допомого, наш зразок віри, витривалості і довіри Богу, допомагай нам пережити хвилини темряви і мороку, коли нам здається, що вже не бачимо Бога, коли здається, що він нас залишив. Допоможи нам залишитись вірними!

Pocieszycielko strapionych, Wspomożenie wiernych...

(23 maja)

Pierwsze z rozważanych wezwań, podobnie jak poprzednie, nie zostało zaczerpnięte wprost z Pisma św., lecz z wczesnej tradycji Kościoła. Sięgnijmy do literatury patrystycznej. Św. Efrem, tak się modlił:

*Tyś jedyną obrończynią i wspomóżycielką grzeszników i opuszczonych,
Tyś najpewniejszą przystanią rozbitków;
Tyś pociechą świata,
Tyś opiekunką sierot,
Tyś okupem i uwolnieniem jeńców,
Tyś ufnością chorych, pociechą utrapionych... (TMB 1,70).*

Matka Chrystusa i Kościoła całym swoim życiem objawia w sobie chryzmat pomocy i pocieszania, i to w stopniu heroicznym. To w tym celu idzie z pośpiechem do Ain Karen aby pocieszyć i pomóc swojej krewnej Elźbiecie, która w swoim podeszłym wieku znalazła się w dość nieoczekiwanej sytuacji i jest zalękniona. Szczególnie wymownym tego przykładem jest również Jej interwencja na weselu w Kanie. Dzięki temu, że Matka Jezusa zauważyła brak wina i dyskretnie powiadomiła o tym Syna, dokonał On pierwszego znaku mesjańskiego „i tak objawił swoją chwałę, a

Jego uczniowie uwierzyli w Niego” (J 2,11). W ten sposób pomogła strapionym gospodarzom tego wesela.

Piękne ilustracje, zapowiadające rolę Matki Jezusa w historii zbawienia, znajdujemy w dziejach sławnych kobiet biblijnych. Należą do nich prorokini Debora w epoce Sędziów, ratująca Izraela z opresji, Rut, Rachela, czy też królowa Estera. Maryja niejako skumulowała wszystkie pozytywne cechy niewiast Starego Testamentu.

Podobnie jak one Maryja, Matka Jezusa, wstawia się nieustannie u trony Syna we wszystkich zagrożeniach Kościoła i świata. Jej przykład stanowi zachętę dla wszystkich dzieci Kościoła, aby przynosić pociechę potrzebującym. Maryja przekazuje bowiem swoim czcicielom własną troskę o losy ludzi dotkniętych różnymi troskami i cierpieniami duchowymi.

Kolejne wezwanie jest nierozzerwalnie związane z pierwszym - „**Wspomożenie wiernych**”

W sposób szczególny kult Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych propagował św. Jan Bosko, który czcił Ją jako patronkę założonego przez siebie zgromadzenia salezjanów.

Znana jest wizja księdza Bosko, którą on sam określał jako „sen o dwóch kolumnach” (26 V 1862). W wizji tej święty Wychowawca zobaczył nadciągającą wojnę bezbożnictwa z Kościołem i papieżem. Kościół został w niej przedstawiony jako okręt dowodzony przez Papieża. Ze zburzonego morza wyrastały dwie kolumny dla obrony zagrożonego statku. Na jednej kolumnie znajdowała się wielka Hostia – Najświętszy Sakrament, na drugiej zaś – Niepokalana Dziewica, pod stopami której widniał napis: *Wspomożenie Wiernych*. A więc kult Eucharystii i pobożność maryjna mają być wsparciem Kościoła w zderzeniu z rosnącą w siłę masonerią i ateizmem. Nawiązaniem do tej przestrogi była pół wieku później trzecia tajemnica fatimska, ujawniona przez siostrę Łucję tuż przed jej śmiercią.

Każdy człowiek, chrześcijanin, potrzebuje Matki, która będzie go bronić w nadchodzących zmaganiach z siłami ciemności. Maryja jest Wspomożeniem Wiernych, stających do walki w obronie wiary. Przywołajmy jeszcze raz św. Jana Bosko. Na krótko przed swą śmiercią napisał: „Nadchodzą czasy, kiedy każdy dobry katolik będzie musiał zrozumieć, dlaczego Maryja chce być nazywana Wspomożycielką”. Te czasy nadeszły! Żyjemy w nich.

Maryja, jak nikt inny, jest naszą Wspomożycielką, gdyż jej wiara do końca została nienaruszona. Maryja przeniosła wiarę Kościoła przez rozpacz Wielkiego Piątku i otchłań Wielkiej Soboty. Dlatego właśnie Maryja stała się dla wierzących oparciem w wierze. Do Niej zwracamy się o pomoc, gdy słabnie nasza wiara.

Wspomożycielko nasza, nasz wzorze wiary, trwania i zaufania Bogu, pomagaj nam przetrwać chwile ciemności i mroku, gdy wydaje się nam, że nie widzimy już Boga, gdy wydaje się, że nas opuścił. Pomóż nam pozostać wiernymi!

Царице Ангелів

(25 травня)

Остання частина Лоретанської літанії містить кільканадцять закликів, що скеровані до Марії як Цариці. Царськість Марії стосується Її виняткової участі у царюванні Христа. Марія стоїть понад ангелами, патріархами, пророками, апостолами, мучениками, сповідниками, дівами і Всіма Святими, бо випереджає всіх у любові та покірному служінні Богу та людям. Її молитва випрошує мир, охороняє родини. У марійній набожності виняткове місце посідає Розарій (вказує на це титул **«Царице Святого Розарію»**).

Титул Цариці приписували Матері Ісуса вже у IV ст.; з часом його було включено до літургійного культу. Свідченням цього є середньовічні марійні антифони – такі, як *Salve Regina*, *Regina coeli* або *Ave Regina coelorum*. Слушно Папа Пій XIII писав у енцикліці *Ad coeli Regnam* (1954), встановлюючи свято Марії Цариці (31 V), що «ця правда здавна відома християнському люду».

Марія завдяки силі Святого Духа отримала участь у царській гідності Христа і може нести людям допомогу у спасінні, яке заслужив Її Син. Теологічні обґрунтування, на яких спирався Пій XII, встановлюючи нове свято, це насамперед гідність Марії як Божої Матері, Яка супроводжувала Спасителя, Матері Царя. Це вчення ґрунтується на двох текстах св. Луки: на словах архангела Гавриїла, у яких він заповідає вічне царювання Марії (Лк 1, 32-33), та на словах Єлизавети, яка називає Її «Матір'ю свого Господа» (Лк 1, 43).

Отці Церкви, йдучи за єврейською традицією, знайшли у 45-му Псалмі опис таємниці спільноти Церкви як Нареченої Христа. У свою чергу цей текст веде до Марії. Це до Неї стосуються слова Псалма: «Праворуч від тебе стоїть цариця в золоті офірським» (Пс 45, 10). Звідси легко було перейти до надання Марії титулу «Цариці Ангелів».

Ось як св. Герман із Константинополя пояснює цей фрагмент псалму в гомілії на Жертвування Пресвятої Діви Марії: «Посядь, Пані, бо личить Тобі як Цариці, славнішій за усіх царів, сидіти на підвищенні! Тобі, що далеко перевершуєш херувимів, належить найсвятіша столиця як помешкання. Слушно Тобі як Цариці всіх надають перше місце" (ТМВ 1, 161).

Царство Ісуса Христа охоплює багато істот – ангелів та людей. Цар Христос відкрив його через свою смерть і воскресіння для всіх людей. Для небесних духів – ангелів – воно було від початку відкрите, хоча частина з них, бачачи, що Бог хоче стати людиною, збунтувалась і сказала: не будемо Тобі служити! Ці ангели стали демонами. Марію, Свою Матір, Христос обрав Царицею Свого Царства.

Ангели, це чисті духи, що не мають тіла, значною мірою перевищують нас, людей, інтелектом та силою волі. Вони були створені, аби служити Богові і людям. Кожен із них отримує спеціальне завдання від Бога. У щоденності ми найбільше досвідчуємо дію наших ангелів-хранителів, які мають на меті сприяти нам на дорогах нашого життя і вести нас до вічного життя, наскільки ми добровільно дозволимо їм нами керувати. Марія є Царицею ангелів і так керує ними, аби кожна людина віднайшла дорогу до Бога.

Царице, Яка є Пані ангелів, посилає їх до нас, аби Царство Твого Сина збільшувалось, аби ми були вирвані із пастки злого духа і щасливо дійшли до повноти вічного життя.

Królowo Aniołów...

(25 maja)

Ostatnia część Litanii loretańskiej zawiera kilkanaście inwokacji zanoszonych do Maryi jako Królowej. Królewskość Maryi, odnosi się do Jej wyjątkowego udziału w królowaniu Chrystusa. Maryja jest ponad aniołami, patriarchami, prorokami, apostołami, męczennikami, wyznawcami, dziewicami i wszystkimi świętymi, ponieważ wyprzedza wszystkich w miłości i pokornej służbie Bogu i ludziom. Jej modlitwa wyprasza pokój, chroni rodziny. W pobożności maryjnej wyjątkowe miejsce zajmuje Różaniec (wskazuje na to tytuł „**Królowo Różańca św.**”).

Tytuł Królowej przypisywano Matce Jezusa już w IV wieku; z czasem włączono go do kultu liturgicznego. Świadectwem tego są średniowieczne antyfony maryjne, jak *Salve Regina*, *Regina coeli* czy *Ave Regina coelorum*. Słusznie więc papież Pius XII pisał w encyklice *Ad coeli Reginam* (1954), ustanawiając święto Maryi Królowej (31 V), że „prawda ta jest od dawna znana ludowi chrześcijańskiemu”.

Maryja dzięki mocy Ducha Świętego, otrzymała udział w godności królewskiej Chrystusa i może nieść ludziom pomoc w zbawieniu, które wysłużył Jej Syn. Podstawy teologiczne, na jakich Pius XII oparł się, ustanawiając nowe święto, to zatem przede wszystkich godność Maryi jako Matki Bożej, towarzyszącej Zbawicielowi, Matki Króla. Nauka ta opiera się zasadniczo na dwóch tekstach św. Łukasza: na słowach anioła Gabriela, w których zapowiada on wieczne królowanie Syna Maryi (Łk 1,32-33), oraz na słowach Elżbiety, która nazywa Ją „Matką swego Pana” (Łk 1,43).

Ojcowie Kościoła, idąc za tradycją żydowską, dostrzegli w Psalmie 45 zarys tajemnicy wspólnoty Kościoła jako Oblubienicy

Chrystusa. Z kolei ta wykładnia eklezjalna tekstu natchnionego prowadzi do Maryi. To do Niej przecież odnoszą się dalsze słowa Psalmu: „Królowa w złocie z Ofiru stoi po twojej prawicy” (Ps 45,10). Stąd już łatwe było przejście do nadania Maryi tytułu „Królowej Aniołów”.

Oto jak, przywołany już we wcześniejszych rozważaniach, św. German z Konstantynopola objaśnia ten fragment psalmu w homilii na Ofiarowania NMP: „Zasiądź, Pani, wypada Ci bowiem jako Królowej, sławniejszej od wszystkich królów, siedzieć na wywyższeniu! Tobie, co daleko przewyższasz cherubinów, przystoi najświętsza stolica na mieszkanie. Słusznie Ci więc, jako Królowej wszystkich, pierwsze ofiaruję miejsce” (TMB 1,161).

Królestwo Jezusa Chrystusa obejmuje niezliczone zastępy stworzeń: aniołów i ludzi. Chrystus Król otworzył je przez swoją śmierć i zmartwychwstanie dla wszystkich ludzi. Dla duchów niebieskich - aniołów było ono od początku otwarte, choć część z nich widząc, że Bóg chce zostać człowiekiem, zbuntowała się i powiedziała: nie będziemy Ci służyć! Aniołowie ci stali się demonami, upadłymi aniołami. Maryję swoją Matkę, Chrystus wybrał na Królową swego Królestwa.

Aniołowie to czyste duchy, nie posiadające ciała, przewyższające w znacznym stopniu inteligencją i siłą woli nas ludzi. Stworzeni zostali, by służyć Bogu i człowiekowi. Każdy z nich otrzymuje specjalne zadanie od Boga. My w codzienności najbardziej doświadczamy ich działania jako naszych aniołów stróżów, które mają za zadanie kierować nami na drogach naszego życia i doprowadzić nas do życia wiecznego. O ile tylko my, posiadając wolną wolę, pozwolimy im się kierować. Maryja, w taki sposób przewodzi aniołom, jest ich Królową, by każdy człowiek odnalazł drogę do Boga.

Królowo, która jesteś Panią aniołów, posyłaj ich do nas, tak by Królestwo Twego Syna powiększało się, byśmy zostali wy-

ТЕБЕ НАВІКИ БУДЕМО ВОЗВЕЛИЧУВАТИ...

---

rwani z zasadzek złych duchów i szczęśliwie doszli do pełni życia wiecznego.

Царице Патріархів, Пророків, Апостолів... всіх Святих

(26 травня)

Чергові сім закликів літанії представляють нам Марію, вивищену над усіма категоріями святих у небі. Перше місце у цій ієрархії спасенних посідають патріархи Старого Завіту. Потім – Пророки, Апостоли, Мученики, Сповідники, Діви... одним словом, всі Святі.

Марія перевершує їх усіх гідністю, святістю і покорою як Мати Христа. Сходячи до Відхлані після своєї Муки, до свого воскресіння (східна традиція говорить, що Христос здійснив це у Велику Суботу), Спаситель вивів звідти всіх, хто там перебував, звільняючи їх з-під влади сатани. На іконі *Anastasis* бачимо Христа, який зруйнував браму відхлані і розірвав кайдани тих, що там перебували. Відкриває для них браму Свого Царства. Небо наповнюється святими.

На фронтонах і порталах середньовічних катедр зустрічається мотив Цариці всіх Святих: Марія сидить на троні поруч із Христом, а навколо Неї скупчилися окремі категорії святих Старого і Нового Завіту.

Цей же мотив знайдемо у Данте у його творі «Божественна комедія». В останніх строфах третьої частини цього твору, тобто в Раю, поет, мандруючи через найвище Небо (Емпіреум), спостерігає за містичною Трояндою, утворену з ангелів і спасенних. У середині цієї Троянди, сидить прославлена Божа Матір, оточена хорами Ангелів. На нижчих сходинах Божого трону видно мешканців Раю, котрі відкуплені дорогоцінною кров'ю Агнця: Патріархи, Пророки, Апостоли, Мученики, Сповідники і Діви. Ліву частину Троянди займають святі жінки, починаючи від біблійних

дружин Патріархів. Праворуч сидять чоловіки, занесені до когорти спасених.

Усі ці спасенні, всі Святі мають різне походження і доводять нам, що святість – це не якийсь комфорт, а завдання і покликання кожного охрещеного. Аби реалізувати це завдання, аби виконати своє покликання, треба спочатку дати огорнути себе любов'ю, якою Бог перший нас полюбив (пор 1Йн 4, 10). Це нелегко через фальшиву покору і різні упередження, що нам загрожують. Марія вчить нас, як приймати Божу благодать, довіритись Її керівництву і за все дякувати.

Другою умовою спасіння є розумний послух перед Божими планами. Марія – це зразок особи, яка, «будучи слухняною, спричинилась до свого спасіння і цілого людства» (св. Іриней). «Діва, що слухає», вчить спогляданню Божого Слова (Лк 2,19.51), є зразком витривалої вірності Богу у драматичних ситуаціях (Лк 2, 41-51). Слугиня Господня вчить нас служіння потребуючим (Йн 2,1-11) і витривалості під хрестом (Йн 19, 25-27).

Які ж важкі, болючі і повні випробувань були дороги, які Цариця всіх Святих мала пройти, прямуючи до мети, аби сісти на троні поруч зі Своїм Сином. Її приклад – заохочення для всіх нас Її дітей, аби невтомно йти Її слідами до справжньої святості.

Маріє, наша Царице і Царице тих, хто перед тронем Бога стоїть, молись за нас, аби, стаючи святими, ми могли з'єднатись із нашими братами і сестрами в небі. Вчи нас любити Бога понад усе, а ближніх – як самих себе.

Królowo Patriarchów, Proroków, Apostołów... wszystkich Świętych...

(26 maja)

Kolejnych siedem wezwań Litanii przedstawia nam wyniesienie Maryi ponad wszystkie kategorie świętych w niebie. Pierwsze miejsce w tej hierarchii zbawionych zajmują patriarchowie Starego Testamentu. Potem Prorocy, Apostołowie, Męczennicy, Wyznawcy, Dziewice... jednym słowem wszyscy Święci.

Maryja przewyższa ich wszystkich godnością, świętością i pokorą jako Matka Chrystusa. Zstępując do Otchłani po swej męce, a jeszcze przed swoim zmartwychwstaniem - wschodnia tradycja mówi, że Chrystus dokonał tego w Wielką Sobotę - Zbawiciel wyprowadził stamtąd wszystkich, którzy tam przebywali, uwalniając ich spod władzy szatana. Na ikonie *Anastasis* widzimy Chrystusa, który roztrzaskał bramy otchłani i zerwał kajdany tam przebywającym. Otwiera dla nich bramy swojego Królestwa. Niebo napęlnia się świętymi...

Na frontonach i portalach średniowiecznych katedr spotyka się motyw „Królowej wszystkich świętych”: Maryja zasiada na tronie obok Chrystusa, a wokół Niej zgromadzone są poszczególne kategorie świętych Starego i Nowego Testamentu.

Ten sam motyw znajdziemy u Dantego Alighieri w jego mistycznym dziele *Boska komedia*. W końcowych strofach trzeciej części tego dzieła, czyli w *Raju*. Wędrując przez najwyższe Niebo (Empireum) kontempluje poeta mistyczną Różę, utworzoną z aniołów i zbawionych. W środku tej Róży zasiada w chwale Matka Najświętsza, otoczona chórami Aniołów. Na niższych stopniach Bożego tronu widnieją kolejno mieszkańcy Raju, wykupieni drogocenną krwią Baranka: Patriarchowie, Prorocy, Apostołowie, Męczennicy, Wyznawcy i Dziewice. Lewą część Róży zajmują

święte kobiety, poczynając od żon biblijnych Patriarchów. Po prawej stronie natomiast zasiadają mężczyźni włączeni do grona zbawionych.

Ów tłum zbawionych, wszystkich Świętych pochodzących z różnych stanów, ludów i narodów, pokazuje nam, że świętość to nie jakiś luksus, ale zadanie i powołanie każdego ochrzczonego. Aby zrealizować to zadanie, aby wypełnić swoje powołanie trzeba jednak najpierw pozwolić ogarnąć się miłości, jaką Bóg nas pierwszy umiłował (por. 1 J 4,10). Nie jest to łatwe z powodu zagrażającej każdemu z nas fałszywej pokory i różnych uprzedzeń. Maryja uczy nas, jak przyjmować Bożą łaskę, powierzać się Jego prowadzeniu i za wszystko dziękować.

Drugim warunkiem zbawienia jest rozumne posłuszeństwo Bożym planom. Maryja jest wzorem osoby, która „będąc posłuszną, stała się przyczyną zbawienia zarówno dla siebie jak i dla całego rodzaju ludzkiego” (św. Ireneusz). „Dziewica słuchająca” uczy kontemplacji słowa Bożego (Łk 2,19.51). Stanowi też wzór wytrwałej wierności Bogu w sytuacjach dramatycznych (Łk 2,41-51). Służebnica Pańska uczy nas wreszcie czynnej posługi względem potrzebujących (J 2,1-11) i wytrwałości pod krzyżem (J 19,25-27).

Jakże trudne, bolesne i pełne wypróbowańi były drogi, jakie Królowa wszystkich Świętych musiała przebyć dążąc do celu, jaki miała osiągnąć zasiadając na tronie u boku swego Syna. Jej przykład stanowi ustawiczną zachętę dla wszystkich nas wszystkich Jej dzieci Kościoła, aby niestrudzenie iść Jej śladem ku prawdziwej świętości.

Maryjo, nasza Królowo i Królowo tych, którzy są przed tronem Boga, módl się za nami, byśmy stając się świętymi mogli złączyć się z naszymi braćmi i siostrami w niebie. Ucz nas kochać Boga ponad wszystko, a bliźniego swego jak siebie samego.

Царице, без гріха первородного зачата, на небо взята

(27 травня)

Останні заклики були додані до літанії понтифіками протягом останнього часу. Нагодою для цього стали особливі події в житті Церкви. Що стосується цих двох закликів, то це були марійні догмати. Перший, про Непорочне Зачаття Пресвятої Діви Марії, проголосив папа Пій IX (08.12.1854). Другий, оголошений Папою Пієм XII (01.11.1950), стосується таємниці її Внебовзяття.

Між середньовічними теологами точилися гострі дискусії щодо способу збереження Марії від первородного гріха. Врешті-решт вони зайшли у безвихідь, що унеможливило формулювання догмату. Дискусії були дуже бурхливі. Переміг голос францисканця, бл. Йоана Дунса Скота (XIII ст.). Він вирішив спірне питання, сказавши, що «з огляду на заслуги Свого Сина Марія була збережена від первородного гріха, якому як Дочка Адама мала підлягати разом із цілим людством».

Однак лише Папа Пій IX (08.12.1854), спираючись на науку згаданого бл. Дунса Скота, оголосив догмат про Непорочне Зачаття Пресвятої Діви Марії, у якому читаємо: «Пресвята Діва Марія від першої хвилини свого зачаття, завдяки благодаті та особливому привілею всемогутнього Бога, силою передбачених заслуг Ісуса Христа, Спасителя людського роду, була збережена чистою без первородного гріха» і наказав додати до літанії цей заклик.

Бог схотів, аби Мати Його Сина стала для Нього гідним помешканням. Завдяки цій великій благодаті, а також своїй відкритості до неї Марія ніколи не вчинила якого-небудь

гріха, тому стала для нас опорою, допомогою у боротьбі з гріхом. Марія – приклад того, що для Бога немає нічого неможливого.

Другий догмат Папа Пій XII вирішив оголосити як відповідь на жакливе приниження людської особи, як це було під час світових війн. Марія уособлює образ великої гідності, якою Бог обдарував людину, призначаючи їй вічну славу. У буллі *Munificentissimus*, котра проголошує цей догмат, читаємо, що «Марія, Непорочна Мати Бога і завжди Діва, завершивши перебіг земного життя, була з тілом і душею взята до небесної слави».

Правда про Внебовзяття міститься у біблійному об'явленні частково, нечітко. Набагато більше на цю тему нам говорить Традиція Церкви, яка від найдавніших часів славить Марію, прославлену серед блаженних, понад ангелами та святими.

Марія з тілом і душею була взята на небо. Вона – перший плід Воскресіння Христа. Її душа і тіло були настільки з'єднані між собою і Богом, що Бог забрав усю її до неба, вказуючи нам, у чому полягає повнота спасіння. Марія не повинна, як решта святих, очікувати воскресіння тіла. Її тіло вже прославлене, перемінене так, як тіло Її Сина. Через це Бог нагадує нам, яку велику гідність має людське тіло.

Все, що зараз відбувається з нашим тілом, як ми його «використовуємо», є важливим. Тіло – це не в'язниця душі, а частина цілості. Треба його гідно трактувати, дбати, доглядати, не забруднювати гріхом.

Маріє Непорочна, Мати внебовзята, навчи нас трактувати наше тіло та тіла й душі інших із гідністю, як святиню Святого Духа. Вчи нас, як не потрапляти в ересь гедонізму, не використовувати тіло лише для приємності. Молись, аби ми стали гідні воскресіння для життя вічного.

Królowo bez zmary pierworodnej poczęta, wniebowzięta...

(27 maja)

Ostatnie wezwania zostały dołączone do Litanii loretańskiej przez papieży ostatnich czasów. Okazją do tego były szczególne wydarzenia w życiu Kościoła. W przypadku dwóch omawianych w tym rozważaniu były to dogmaty maryjne. Pierwszy z nich, dogmat o Niepokalanym Poczęciu NMP, który ogłosił papież Pius IX (8 XII 1854). Drugi ogłoszony przez papieża Piusa XII dnia 1 XI 1950 r. dotyczy tajemnicy Jej Wniebowzięcia.

W dyskusji średniowiecznych teologów nad sposobem zachowania Maryi od grzechu pierworodnego powstał impas, który uniemożliwiał zdefiniowanie dogmatu. Dyskusje były bardzo burzliwe. Przeważył dopiero głos franciszkanina, bł. Jana Dunsza Szkota (XIII wiek). To on wyjaśnił tę sporną kwestię, a mianowicie że „ze względu na przyszłe zasługi swego Syna, Maryja została ustrzeżona od zmary pierworodnej, której jako Córka Adama powinna podlegać wraz z całą ludzkością”.

Jednak dopiero papież Pius IX (8 XII 1854), w oparciu o naukę wspomnianego bł. Dunsza Szkota, ogłosił dogmat o Niepokalanym Poczęciu NMP, w którym czytamy: „Najświętsza Maryja Dziewica od pierwszej chwili swego poczęcia, przez łaskę i szczególny przywilej Boga wszechmogącego, na mocy przewidzianych zasług Jezusa Chrystusa, Zbawiciela rodzaju ludzkiego, została zachowana czysta od wszelkiej zmary grzechu pierworodnego”. Ten sam papież kazał też umieścić w Litanii loretańskiej rozważaną przez nas inwokację.

Bóg zechciał, by Matka Jego Syna stała się godnym dla Niego mieszkaniem. Dzięki tej wielkiej łasce oraz swej pełnej otwartości na nią, Maryja nigdy nie popełniła jakiegokolwiek grzechu. Stała się zatem dla nas punktem oparcia, niezawodną pomocą w walce z grzechem. Maryja jest tutaj przykładem tego, że dla Boga nie ma nic niemożliwego.

Drugi dogmat papież Pius XII zdecydował się ogłosić jako odpowiedź na straszliwe poniżenie godności osoby ludzkiej, jakie miało miejsce podczas wojen światowych. Chciał w Maryi ukazać obraz wielkiej godności, jaką Bóg obdarzył człowieka, przeznaczając go do wiecznej chwały. W bulli *Munificentissimus* ogłaszającej ten dogmat czytamy, że „Maryja, Niepokalana Matka Boga i zawsze Dziewica, dopełniwszy biegu życia ziemskiego, została z ciałem i duszą wzięta do chwały niebieskiej”.

Prawda o Wniebowstąpieniu jest zawarta w objawieniu biblijnym jedynie w sposób szczątkowy, niejasny. O wiele więcej na temat tej prawdy wiary mówi nam Tradycja Kościoła, który od najdawniejszych czasów sławi Maryję uwielbioną w społeczności błogosławionych, ponad aniołami i świętymi.

Maryja cała, z ciałem i duszą została wzięta do nieba. Jest ona pierwszym owocem Zmartwychwstania Chrystusa. Jej dusza i ciało były tak ściśle zespolone ze sobą i z Bogiem, że Bóg zabrał ją całą do nieba, ukazując nam na czym polega pełnia zbawienia. Maryja nie musi, jak reszta świętych, oczekiwać na zmartwychwstanie ciała. Jej ciało jest już uwielbione, przemienione, tak jak ciało Jej Syna. Przez ten fakt Bóg przypomina nam jak wielką godność posiada ludzkie ciało.

Wszystko co dzieje się teraz z naszym ciałem, jak my „używamy” naszego ciała jest ważne. Ciało nie jest więzieniem duszy, ale częścią całości. Trzeba je zatem godnie traktować, dbać, pielęgnować, nie skalać go grzechem.

Maryjo Niepokalana, Matko wniebowzięta, naucz nas traktować nasze i innych ciało i duszę z godnością, jako świątynię Ducha św. Ucz nas jak nie popadać w obrzydliwą herezję hedonizmu, używania ciała tylko do przyjemności. Módl się byśmy stali się godni zmartwychwstania ku życiu wiecznemu.

Царице Святого Розарію

(28 травня)

Безмірна сила у розарієвої молитви. Божа Мати у всіх своїх об'явленнях просила молитись Розарій. Це найефективніша зброя проти пасток диявола. Тому недивно, що віряни віками вшановують Матір Божу, надаючи Їй титул Цариці Святого Розарію.

Сила цієї молитви особливим чином виявилась 7 жовтня 1571 р. під час битви під Лепанто (над Коринфською затокою). Тоді змагались між собою два флоти: християнський та турецький, котрий набагато переважав у кількості. Турецький султан Селім II (син султана Сулеймана I Пишного) прагнув підкорити всю Європу і поширити на її території іслам.

Папа св. Пій V, домініканець, палкий шанувальник Божої Матері, почувши про війну, що наближалась, зі сльозами на очах почав промовляти ревні молитви до Марії, довіряючи Їй свої турботи під час молитви Розарію. Несподівано побачив видіння: йому здалося, що він опинився на місці битви під Лепанто. Побачив величезні флоти, що готувались до бою, а над ними – Богородицю, яка дивилась на нього спокійним поглядом і запевнила про перемогу християнського флоту. Неочікувана зміна вітру унеможливила мусульманські маневри і сприяла перемозі християнському флоту. Навалу турків до Європи вдалося стримати.

Святий Пій V, розуміючи, кому завдячує чудесним порятунком Європи, проголосив 7 жовтня святом Пресвятої Діви Марії Розарію і дозволив його відзначати у тих костелах, де існували Розарієві Братства. Климентій XI,

дякуючи за чергову перемогу над турками під Белградом 1716 р., поширив це свято на всю Церкву.

Папа Леон XIII, слушно названий Папою Розарію, видав 12 енциклік, де заохочував молитись цю чудесну молитву. Це завдяки йому жовтень став місяцем Розарію, а до літанії додали заклик «Царице Святого Розарію» (1883). Наступні Папи також возвеличували цю молитву, яку св. кардинал Джон Генрі Ньюман назвав скороченням *Credo* Церкви. Любив її також св. Йоан Павло II, який щодня молився Розарій.

Документи Церкви незмінно підкреслюють велику вартість і силу Розарію, який є молитвою наскрізь євангельською, христоцентричною та еклезіальною. З Євангелія взято молитовні формули (*Отче наш і Радуйся Маріє*), як і таємниці, над якими роздумуємо у чотирьох частинах Розарію. Доксологія (*Слава Отцю, і Сину, і Святому Духу*) – це розгорнута тринітарна формула, яку Ісус виголосив перед своїми учнями (Мт 28, 19).

Розарій – це молитва, сконцентрована на Христі. Навіть молитва «Радуйся Маріє» віддає Йому славу, а всі розарієві таємниці заохочують роздумувати над його життям та славою, до якої Він приймає свою Матір і спільноту Церкви. Церква – це спільнота покликаних до спасіння завдяки вірі в Ісуса Христа. Марія як Цариця Святого Розарію дає вірянам потужну зброю для боротьби за власне спасіння.

Марія любить Розарій, бо він сконцентрований на Богові і Божих таємницях. Молячись Розарій, пізнаємо таємниці життя Божого Сина і отримуємо міць для впровадження цих таємниць у життя. Життя християнина – це відтворення життя Христа. Розарій допомагає виконати це завдання.

Молячись на розарії, стаємо другим Христом, Марія містичним чином народжує Його в нашому житті – так, як народила Його у Віфлеємі.

Молячись Розарій, не заблукаємо. Він вестиме нас через життя, визначаючи напрямок, підтримуючи у слабкості, зміцнюючи у боротьбі, потішаючи у смутку, радує серед небезпек. Він – як штурвал, який утримує корабель нашого життя у бурхливому морі і не дозволяє потрапити на мілину гріха. Його якір занурений у небо. Життя стає набагато простішим для того, хто молиться Розарій.

Królowo Różańca Świętego...

(28 maja)

Niezmierzona jest potęga modlitwy różańcowej. Matka Boża we wszystkich swoich objawieniach prosiła aby odmawiać Różaniec. Jest to najskuteczniejsza broń przeciw zasadzkom szatana. Stad też nie dziwi fakt, że lud wierny od wieków wielką czią otacza Matkę Bożą Różańcową nadając jej tytuł Królowej Różańca Świętego.

Potęga tej modlitwy w sposób szczególny objawiła się dnia 7 października 1571 r. w trakcie bitwy pod Lepanto (nad Zatoką Koryncką). Wtedy to starły się ze sobą dwie floty: chrześcijańska i kilkakrotnie przewyższająca ją liczebnie flota turecka. Sułtan turecki Selim II (syn sułtana Sulejmana I Hürrem) pragnął podbić całą Europę i zaprowadzić w niej islam.

Ówczesny papież - św. Pius V, dominikanin, gorący czciciel Matki Bożej - usłyszawszy o zbliżającej się wojnie, ze łzami w oczach zaczął zanosić żarliwe modlitwy do Maryi, powierzając jej

swą troskę podczas odmawiania Różańca. Nagle doznał wizji: zdawało mu się, że znalazł się na miejscu bitwy pod Lepanto. Zobaczył ogromne floty, przygotowujące się do starcia. Nad nimi ujrzał Matkę Bożą, która patrzyła na niego spokojnym wzrokiem i zapewniła o zwycięstwie floty chrześcijańskiej. Nieoczekiwana zmiana wiatru uniemożliwiła manewry muzułmanom, a sprzyjała flocie chrześcijańskiej. Udało się powstrzymać inwazję Turków na Europę.

Święty Papież, świadom, komu zawdzięcza cudowne ocalenie Europy, uczynił dzień 7 października Świętem Matki Bożej Różańcowej i zezwolił na jego obchodzenie w tych kościołach, w których istniały Bractwa Różańcowe. Klemens XI, w podzięce za kolejne zwycięstwo nad Turkami odniesione pod Belgradem w 1716 r., rozszerzył to święto na cały Kościół.

Z kolei papież Leon XIII, słusznie nazywany „papieżem Różańca”, wydał 12 encyklik, w których zachęcał do odmawiania tej cudownej modlitwy. To za jego to sprawą październik stał się miesiącem różańcowym, a do Litanii kazał dopisać wezwanie „Królowo Różańca Świętego” (1883). Kolejni papieże również sławili tę modlitwę, którą św. kard. John Henry Newman nazwał streszczeniem *Credo* Kościoła. Kochał ją św. Jan Paweł II, który każdego dnia odmawiał cały Różaniec.

Dokumenty Kościoła niezmiennie podkreślają wielką wartość i siłę Różańca, który jest modlitwą na wskroś ewangeliczną, chrystocentryczną i eklezjalną. Z Ewangelii bowiem zostały zaczerpnięte zarówno formuły modlitewne (*Ojczy nasz i Zdrowaś*) jak też tajemnice rozważane w czterech częściach Różańca. Doksologia (*Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi Świętemu*) jest rozwinięciem formuły trynitarnej, jaką Jezus wypowiedział przy rozesłaniu uczniów na świat (Mt 28,19).

Różaniec jest więc modlitwą skoncentrowaną na Chrystusie. Nawet *Pozdrowienie anielskie* Jemu oddaje chwałę, a wszystkie

tajemnice różańcowe zachęcają do rozważania Jego życia i chwały, do której przyjmuje On swą Matkę i wspólnotę Kościoła. Kościół to wspólnota powołanych do zbawienia dzięki wierze w Jezusa Chrystusa. Maryja jako Królowa Różańca Świętego daje wierzącym potężną broń do walki o własne zbawienie.

Maryja kocha Różaniec, gdyż jest on skoncentrowany na Bogu i Bożych Tajemnicach. Odmawiając Różaniec, poznajemy tajemnice życia Syna Bożego i otrzymujemy moc do wprowadzania tych tajemnic w życie. Życie chrześcijanina jest bowiem odtworzeniem życia Chrystusa. Różaniec pomaga wypełnić to zadanie. Modląc się na różańcu stajemy się drugim Chrystusem, Maryja w sposób mistyczny rodzi Go w naszym życiu, tak jak zrodziła Go w Betlejem.

Odmawiając Różaniec nie zbłądzimy. Będzie on nas prowadził przez życie, wyznaczając kierunek, pokrzepiając w słabości, umacniając w walce, pocieszając w smutku, radując wśród niebezpieczeństw. Jest on jak ster, która utrzymuje okręt naszego życia na właściwym szlaku i nie pozwala wpłynąć na mielizny grzechu. Jest kotwica zarzuconą w niebo. Życie staje się o wiele prostsze dla tego, który odmawia Różaniec.

Царице сім'ї

(29 травня)

Великого Папу св. Йоана Павла II слушно назвали «Папою сім'ї», бо він по-особливому опікувався про сім'ї та подружжя. У своєму вченні Йоан Павло II підкреслював право родини самій вирішувати питання щодо продовження роду. Він намагався висловити правильний погляд на це питання. Через це його піддавали критиці, переслідували – аж до замаху на життя.

«Він зробив вагомий внесок у роздуми Церкви щодо подружжя і родини, а також над фундаментальними цінностями, які істотним чином формують ці дві реальності», – підкреслив кардинал С. Дзівіш.

Це він проголосив 1994 р. Роком сім'ї. Йй також присвятив важливу енцикліку *Evangelium Vitae* (25 III 1995), водночас додаючи до літанії заклик **«Царице сім'ї»**.

Зразком для кожної християнської родини є Святе Сімейство з Назарета: Ісус, Марія та Йосиф. Пізніє Середньовіччя навіть говорить про «земну трійцю», яка була віддзеркаленням внутрішнього зв'язку Пресвятої Трійці. Святе Сімейство з Назарета є досконалим прикладом для всіх родин, що стикаються – особливо у сучасному світі – зі щоденними клопотами. Марія як Цариця Сімей дозволяє долати труднощі, які несе сучасне суспільство, що виступає проти сім'ї. Суспільство, яке у своєму викривленому баченні хоче називати подружжям і родиною те, що ніколи нею не може бути, бо противиться людській природі та Божому задуму, Який створив людину як чоловіка і жінку. Так, як і в Кані Галілейській, Марія неустанно переймається долею кожної людської родини. Її слова, сказані там «зробіть усе,

що мій Син вам скаже», можна назвати заповітом Марії. Це останні Її слова, які нам переказав євангеліст. У заповіті йдеться лише про найважливіші справи. Цариця сімей закликає нас до впровадження в життя того, що говорить Ісус. Те, що Він сказав, міститься у Євангелії. Останньою волею Матері є те, щоб Його сповідники жили згідно з Євангелієм.

Зараз сім'я переживає глибоку кризу. Церква, бачачи цю проблему, докладає багато зусиль, аби допомогти їй повернути Божий порядок у відносини. Сім'я – це дар від Бога і має жити по-Божому. Марія сама була матір'ю і дружиною, добре знала труднощі родин, тому допомагає їм. Знає щоденні побутові клопоти, страх за майбутнє. Марія прагне, щоби сім'ї повернулись до Бога, творця сімей. Прагне, щоби родини разом молились. Чекає, аби допомогти подружжю налаштувати добрі відносини.

Царице сім'ї, у цей важкий для сімей час, коли навколо нас стільки егоїзму та черствості, вчи нас і показуй, що любов між людьми можлива, що сім'я – це не патологія, а любов, необхідна для повноти розвитку людини. Навчи нас кохати і бути коханими у сім'ї. Допомагай нам створювати здорові та люблячі сім'ї. Підтримуй молодь, аби та вмiла плекати почуття і в чистоті готувалась до створення сім'ї.

Закликаючи заступництва Цариці сім'ї і Папи молимося про збереження цих фундаментальних цінностей у сучасному світі!

Królowo rodzin...

(29 maja)

Wielki Papież św. Jan Paweł II, którego 100. rocznicę urodzin obchodziliśmy przed kilkoma dniami (18 maja) słusznie jest nazywany „Papieżem rodziny”, gdyż szczególną troską otaczał rodzinę i małżeństwo. W swym nauczaniu podkreślał prawo rodziny do decydowania o prokreacji, starając się umożliwić jej prawidłowe funkcjonowanie. Za to też był najmocniej atakowany aż do zamachu na jego życie.

„Wniósł [on] niezaprzeczalny wkład w refleksję Kościoła nad małżeństwem i rodziną, a także nad fundamentalnymi wartościami, które w sposób istotny kształtują te dwie rzeczywistości” - powiedział kard. S. Dziwisz.

To On rok 1994 ogłosił Rokiem Rodziny. Jej też poświęcił ważną encyklikę *Evangelium Vitae* (25 III 1995), włączając jednocześnie do Litanii loretańskiej wezwanie „**Królowo Rodzin**”.

Wzorem dla każdej chrześcijańskiej rodziny, jest Święta Rodzina z Nazaretu: Jezus, Maryja i Józef. Późne średniowiecze mówi nawet o „trójcy ziemskiej”, będącej odzwierciedleniem wewnętrznej więzi Trójcy Najświętszej. Święta Rodzina z Nazaretu stanowi doskonały przykład dla wszystkich rodzin, borykających się zwłaszcza we współczesnym świecie z problemami codzienności. Maryja jako Królowa Rodzin pozwala przewycięzać trudności, jakie niesie współczesna cywilizacja, przeciwna życiu i rodzinie. Cywilizacji która w swojej wynaturzonej wizji, małżeństwem i rodziną chce nazywać to, co nimi nigdy być nie może, bo jest przeciwne ludzkiej naturze i Bożemu zamysłowi, Którzy stworzył człowieka jako mężczyznę i kobietę. Tak jak w Kanie Galilejskiej jest Ona nieustannie zatroskana o los każdej rodziny.

Jej słowa wypowiedziane w Kanie – „uczynicie wszystko, co Syn mój wam powie” - można nazwać testamentem Maryi. Są to bowiem ostatnie Jej słowa, jakie przekazał nam Ewangelista. Po ich wypowiedzeniu obecność Maryi jest milcząca. W testamencie przekazuje się tylko sprawy najważniejsze. Królowa Rodzin wzywa nas do zachowania i wcielania w życie tego, co mówi Jezus. To, co On powiedział, zawarte jest w Ewangelii. Ostatnią wolą Matki Jezusa jest więc to, by Jego wyznawcy żyli zgodnie z Ewangelią.

Obecnie rodzina przeżywa głęboki kryzys. Kościół widząc ten problem wkłada wiele wysiłku w to, by pomóc rodzinie, by przywrócić Boży porządek w relacjach w niej panujących. Rodzina jest bowiem darem od Boga, ale musi być prowadzona po Bożemu. Maryja, która sama jest matką i żoną doskonale zna jej troski i problemy, dlatego pomaga rodzinie. Zna trud codziennego życia, dbania o byt, o jedność, zrozumienie; zna strach związany z przyszłością. Maryja pragnie, by rodziny wróciły do Boga, twórcy rodzin. Pragnie, by rodziny wspólnie się modliły. Czeka by pomóc małżonkom w układaniu dobrych relacji.

Królowo rodzin, w tym trudnym dla rodzin czasie, kiedy wokół nas tyle egoizmu i znieczulicy, ucz nas i pokazuj, że miłość między ludźmi jest możliwa, że rodzina nie jest źródłem patologii, ale miejscem miłości, miejscem niezbędnym do pełnego rozwoju człowieka. Naucz nas w jaki sposób w rodzinie kochać i być kochanym. Pomagaj nam zakładać i pielęgnować zdrowe i kochające się rodziny. Wspieraj młodzież, aby umiała kochać pięknie i w sposób czysty przygotowując się w ten sposób do założenia rodziny.

Wzywając wstawiennictwa Królowej rodzin i Papieża rodzin módlmy się o zachowanie tych fundamentalnych wartości we współczesnym świecie!

Царице миру

(30 травня)

Завершується травень, а з ним – і наші роздуми над закликами Лоретанської літанії. Ця збірка особлива. В ній прохання скероване до Цариці миру.

Коли ми зараз знаходимось перед Христом – Царем Миру, – на Донбасі проливається кров, гинуть люди, десь голодують діти, хтось через свої переконання, релігію знаходиться у в'язниці, інші змушені були залишити домівки.

Мир у світі, у Вітчизні, родині і серці кожної людини – це дар, про який треба невинно молитись і плекати його, бо його так легко втратити. Мир – це Божий дар. Це перший дар, який приносить із собою Воскреслий Христос, коли до переляканих апостолів звертається: «Мир вам!»

Але мир – це і результат діяльності людини. Він починається у серці кожного з нас, у наших сім'ях, в оточенні... Невипадково заклик **«Царице миру»** стоїть після заклику «Царице сім'ї». Якщо в нас самих, в наших сім'ях немає внутрішнього миру, як можемо очікувати, що він буде навколо нас, на Батьківщині, у світі? Чим більше молитися, тим більше надії на «мир і радість у Святому Дусі». Характерним є те, що Божа Матір у численних об'явленнях неустанно взиває до навернення і молитви про мир. У Фатімі Вона об'являється як Цариця миру. Тому 13 травня 1946 р. Папа Пій XII проголосив Матір Божу Фатімську «Царицею миру і світу».

Завдяки Їй повернулася гармонія між Богом і людьми і в стосунках між людьми. Теологічна істина про Марію як

Царицю миру дозрівала у свідомості Церкви віками. Особливе значення цьому надав Папа Бенедикт XV, який під час Першої світової війни і перед обличчям загрози більшовизму внаслідок жовтневого перевороту (1917) додав до літанії заклик «Царице миру».

Однак мир у християнському розумінні – це не просто відсутність війни, конфлікту. Це щось набагато більше. Це зустріч нашого «я» з Богом.

Найкраще цей стан охарактеризував св. Августин, коли у молитві визнав: «Неспокійне серце людини, поки не спочине в Бозі». Отже, мир – це той відпочинок у Бозі, Який є Князем Миру. У повноті назавжди отримаємо його в небі, однак уже зараз його досвідчуємо. Він стає нашим, коли живемо згідно зі своїм покликанням. І тоді, навіть посеред неспокою, справ, якими ми заклопотані, ми може радіти Божій присутності, Божому миру. Марія була сповнена цього миру.

Завершімо наші роздуми молитвою про мир:

Боже, Отче Всемогутній!

Ти в Ісусі дав нам Твій мир, через Нього ведеш нас до Свого серця.

Діва Марія, що об'являється у Фатімі, запрошує нас до молитви про мир у світі,

А Ангел Миру закликає до адорації Єдиного Бога. Просимо Тебе:

Нехай запанує згода між народами,

Нехай правителі знайдуть дороги справедливого вирішення конфліктів,

Аби ми всі осягнули мир серця і за заступництвом Цариці миру

Стали будівничими міцних уз братерства у світі.

Через Христа, Господа нашого.

Амінь.

Królowo pokoju...

(30 maja)

Kończy się miesiąc maj i my kończymy nasze zamyślenia nad wezwaniami Litanii Loretańskiej. Ten zbiór inwokacji kończy szczególne wezwanie. Prośba skierowana do Królowej Pokoju. Dzisiejszy świat, nasza Ojczyzna... tak bardzo spragnione są pokojem!

Gdy my teraz trwamy przed Chrystusem – Księciem Pokoju, na Dombasie, gdzieś na świecie... trwa wojna, giną ludzie, głodują dzieci, ktoś ze względu na swoje przekonania, religię... znajduje się w więzieniu..., inni muszą uciekać porzucając swoje domy...

Pokój w świecie, w Ojczyźnie, w rodzinie i sercu każdego człowieka to dar, o który trzeba się nieustannie modlić i troszczyć o jego utrzymanie. Tak łatwo jest go stracić. Pokój jest darem Boga. Jest to pierwszy dar jaki przynosi z sobą Chrystus zmartwychwstały, gdy do załęcznionych apostołów mówi: „Pokój wam!”.

Ale pokój jest też owocem działania człowieka. Budowanie pokoju zaczyna się w sercu każdego z nas, w naszych rodzinach, otoczeniu.... Nie bez powodu wezwanie „**Królowo Pokoju**” znajduje się zaraz po wezwaniu „Królowo rodzin”. Jeśli w nas samych, w naszych rodzinach nie ma wewnętrznego pokoju, jak możemy oczekiwać, że będzie on wokół nas, w Ojczyźnie, w świecie...? Im więcej modlitwy, tym więcej nadziei na „pokój i radość w Duchu Świętym”. Charakterystyczne jest to, że Matka Boża - w licznych objawieniach - nieustannie wzywa do nawrócenia i modlitwy o pokój. W Fatimie objawia się jako Królowa pokoju. To dlatego 13 maja 1946 r. papież Pius XII ogłosił Matkę Bożą Fatimską jako „Królową pokoju i świata”.

Dzięki swej roli w zbawczym dziele Syna, miała Ona istotny udział w przywracaniu pierwotnej harmonii między Bogiem a człowiekiem i ludzi między sobą. Teologiczna prawda o Maryji jako Królowej Pokoju dojrzywała w świadomości Kościoła przez długie wieki. Szczególny wyraz dał temu przekonaniu papież Benedykt XV, który podczas straszliwej I wojny światowej i w obliczu zagrażającego całemu światu bolszewizmu, który wywołany został rewolucją październikową (1917) polecił dołączyć do Litanii loretańskiej wezwanie „Królowo Pokoju”.

Jednak pokój w rozumieniu chrześcijańskim nie jest po prostu brakiem wojny, brakiem jakiegoś konfliktu. Jest czymś o wiele większym. Jest spotkaniem naszego „ja” z Bogiem.

Najlepiej ten stan ujął św. Augustyn, gdy w modlitwie wyznaje: „niespokojne jest serce człowieka dopóki nie spocznie w Bogu”. Pokój to właśnie owo spocznienie w Bogu, który jest Księciem pokoju. W pełni i na trwałe otrzymamy go w niebie, jednak już tutaj na świecie go doświadczamy. Staje się on naszym udziałem, gdy żyjemy zgodnie ze swoim powołaniem. Wtedy, nawet pośród niepokoju świata, spraw, które nas zajmują, człowiek potrafi cieszyć się Bożą obecnością, Bożym pokojem. Maryja była pełna tego pokoju.

Zakończmy nasze dzisiejsze rozważanie modlitwą o pokój:

Boże, Ojcze Wszechmogący!

Ty, w Jezusie, dałeś nam Twój pokój i przez Niego prowadzisz nas do Twego serca.

Dziewica Maryja objawiając się w Fatimie zaprasza nas do modlitwy o pokój na świecie,

a Anioł Pokoju wzywa do adoracji Boga Jedyneho, prosimy Cię: niech zapanuje zgoda między narodami; niech rządzący znajdą drogi sprawiedliwego rozwiązywania konfliktów,

abyśmy wszyscy osiągnęli pokój serca i, za wstawiennictwem

*Królowej Pokoju,
stali się budowniczymi mocnych więzi braterstwa na świecie.
Przez Chrystusa, Pana Naszego
Amen.*

BIBLIOGRAFIA

- SZKOŁA SŁOWA BOŻEGO <http://www.ssb24.pl/ssb,7,1>; Rozważania tematyczne: *Mistyczna katedra litanii loretańskiej*
- Maciej Okoński OP, 52 FURTKI DO NIEBA, <https://stacja7.pl/wiara/52-furtki-do-nieba>
- Jacek Jan Pawłowicz, O TY, COŚ W BERDYCZOWIE TRON SOBIE OBRAŁA, *Rozważania maryjne*, Żytomierz 2006.